

Instytut Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
Oddział w Gdańsku

SKAZANI NA KARĘ ŚMIERCI

PRZEZ WOJSKOWE SĄDY REJONOWE W BYDGOSZCZY,
GDAŃSKU I KOSZALINIE (1946–1955)

Pod redakcją
Dariusza Burczyka, Igora Hałagidy
i Alicji Paczoskiej-Hauke

Gdańsk 2009

Recencenci
dr hab. Andrzej Gąsiorowski
dr hab. Krzysztof Szwagrzyk

Projekt graficzny
Adam Kamiński

Redakcja
Anna Świtalska-Jopek

Indeksy
Igor Hałagida
Anna Świtalska-Jopek

Fotografie zamieszczone w albumie pochodzą ze zbiorów
Instytutu Pamięci Narodowej w Bydgoszczy i Gdańsku
oraz z archiwum rodzinnego Wiesławy Siedzik-Korzeniowej, siostry „Inki”
– udostępnione Instytutowi Pamięci Narodowej

Skład i łamanie
Marek Smoliński

Druk i oprawa

© Copyright by Instytut Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Publikacje gdańskiego oddziału IPN: tom 2

ISBN: 978-83-7629-055-3

Zapraszamy na stronę internetową
www.ipn.gov.pl
oraz do księgarni internetowej
www.ipn.poczytaj.pl

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	7
2. Źródła i stan badań	8
3. Kara śmierci w polskim prawie karnym	9
4. Sądownictwo wojskowe	10
5. WSR w Gdańsku, Koszalinie i Bydgoszczy	11
6. Powody represji	14
7. Procesy	15
8. Sędziowie	16
9. Od wyroku do egzekucji	17
10. Skrócony wykaz skazanych na karę śmierci	19
11. Wykazy sędziów i asesorów WSR w Bydgoszczy, Gdańsku i Koszalinie	24
12. Konstrukcja not biograficznych	25
13. Skazani na karę śmierci przez WSR w Bydgoszczy	26
14. Skazani na karę śmierci przez WSR w Gdańsku	86
15. Skazani na karę śmierci przez WSR w Koszalinie	108
Wykaz skrótów	113
Bibliografia	115
Indeks osobowy	118
Indeks nazw miejscowych	130

1. WSTĘP

Celem programu badawczego „Osoby skazane na karę śmierci przez sądy rejonowe w latach 1946–1955”, podjętego przez Instytut Pamięci Narodowej, było ustalenie jak najpełniejszej listy osób skazanych przez wojskowe sądy rejonowe na karę śmierci¹. Niniejsza publikacja dotyczy osób, wobec których najwyższy wymiar kary orzekły wojskowe sądy rejonowe na Pomorzu – w Bydgoszczy, Gdańsku i Koszalinie. Prawie wszystkie te osoby zostały skazane z przyczyn czysto politycznych, resztę natomiast skazano z innych powodów. Zespół redakcyjny niniejszego opracowania zdecydował się na zamieszczenie również ich biogramów, gdyż podziela on pogląd Filipa Musiała, iż „zagadnienie skazań na śmierć należy ujmować z perspektywy instytucji represjonującej, nie zaś charakteru czynu osoby represjonowanej”². Uwzględniono tu zarówno skazanych, na których wyrok ten wykonano, jak i tych, w stosunku do których w wyniku kolejnych rozpraw, na mocy decyzji Najwyższego Sądu Wojskowego lub aktem łaski, kara śmierci została uchylona i zamieniona na więzienie. Cezury czasowe opracowania wyznacza okres istnienia wojskowych sądów rejonowych w wyżej wymienionych miastach, natomiast zakres terytorialny obejmuje teren byłych województw: bydgoskiego (do 1950 r. pomorskiego), gdańskiego i koszalińskiego.

Tabela nr 1

Skazani na karę śmierci przez WSR w Bydgoszczy

Rok	Liczba orzeczonych wyroków śmierci	Liczba wykonanych wyroków śmierci
1946	34	23
1947	31	8
1948	11	1
1949	8	5
1950	2	1
1951	8	0
1952	4	2
1953	2	1
1954	1	0
1955	0	0
Razem	101	41

¹ W ramach Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku realizował go zespół w składzie: Sławomir Cenckiewicz (OBEP Gdańsk), Tomasz Chinciński (OBEP Gdańsk – Delegatura w Bydgoszczy), Igor Hałagida (OBEP Gdańsk), Alicja Paczoska-Hauke (OBEP Gdańsk – Delegatura w Bydgoszczy), Piotr Semków (OBEP Gdańsk) i Dariusz Burczyk (OBUiAD Gdańsk).

² *Skazani na karę śmierci przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Krakowie 1946–1955*, red. F. Musiał, Kraków 2005, s. 13.

W wyniku przeprowadzonych badań ustalono, że liczba skazanych na karę śmierci przez WSR na Pomorzu z powodów politycznych (z kilkoma wyjątkami) wynosi 149. Najwięcej osób, bo aż 101, skazanych zostało przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, z czego 41 stracono. Wojskowy Sąd Rejonowy w Gdańsku skazał 41 osób, 18 wyroków zostało wykonanych. Najrzadziej po najwyższy wymiar kary sięgał Wojskowy Sąd Rejonowy w Koszalinie, który wydał 7 wyroków śmierci i tylko jeden z nich został wykonany.

Tabela nr 2

Skazani na karę śmierci przez WSR w Gdańsku

Rok	Liczba orzeczonych wyroków śmierci	Liczba wykonanych wyroków śmierci
1946	11	8
1947	7	0
1948	3	0
1949	1	1
1950	2	0
1951	5	3
1952	12	4
1953	0	2
1954	0	0
1955	0	0
Razem	41	18

Tabela nr 3

Skazani na karę śmierci przez WSR w Koszalinie

Rok	Liczba orzeczonych wyroków śmierci	Liczba wykonanych wyroków śmierci
1950	0	0
1951	0	0
1952	4	1
1953	3	0
1954	0	0
1955	0	0
Razem	7	1

2. ŹRÓDŁA I STAN BADAŃ

Podstawę źródłową niniejszego opracowania stanowią akta procesowe WSR w Bydgoszczy, Gdańsku i Koszalinie. Dla uzupełnienia lub weryfikacji danych wykorzystano akta wojskowych prokuratur rejonowych w tych miastach oraz materiały

operacyjne wojewódzkich urzędów bezpieczeństwa, zgromadzone w oddziałowych archiwach IPN w Bydgoszczy i Gdańsku. Działalność WSR na Pomorzu nie doczekała się do tej pory żadnego syntetycznego i pełnego opracowania. Istnieje jedynie kilka prac i artykułów dotyczących skazanych na karę śmierci przez pomorskie WSR, m.in. autorstwa Zdzisława Biegańskiego³, Bogdana Rusinka i Zbigniewa Szczurka⁴, Marka Żukowskiego⁵ i Andrzeja Jaracza⁶.

3. KARA ŚMIERCI W POLSKIM PRAWIE KARNYM

Wśród najważniejszych kwestii badawczych dotyczących działalności wojskowego wymiaru sprawiedliwości w pierwszym dziesięcioleciu istnienia powojennej Polski znajdują się pytania o bilans jego funkcjonowania, szczególnie o najbardziej tragiczny ze skutków działalności sądów wojskowych, tj. o liczbę skazanych na karę śmierci. Publikacje na ten temat, które dotychczas się ukazały, podawały różne liczby⁷. Z chwilą powstania IPN określenie liczby wyroków śmierci wydanych przez sądy wojskowe stało się jednym z najważniejszych wyzwań badawczych dla zatrudnionych w nim historyków. Opierając się na najnowszych wynikach projektu badawczego realizowanego w dziesięciu oddziałach Instytutu, można stwierdzić, że liczba wyroków śmierci przekroczyła 8 tys., z czego 5858 zostało wydanych przez sądy wojskowe⁸.

Karę śmierci jako najwyższy wymiar kary przewidywały następujące dekrety i kodeksy (w kolejności chronologicznej):

- Dekret PKWN z 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną oraz dla zdrajców narodu polskiego (kara śmierci z trzech artykułów);

³ Z. Biegański, *W smudze kainowego cienia. Skazani na śmierć przez sądy wojskowe na obszarze województwa pomorskiego (bydgoskiego) w latach 1945–1954*, Bydgoszcz 2000; *idem*, *Sądownictwo i skazani na śmierć z przyczyn politycznych w województwie pomorskim (bydgoskim) w latach 1945–1954*, Bydgoszcz 2003.

⁴ B. Rusinek, Z. Szczurek, *Konspiracyjne organizacje niepodległościowe działające na Pomorzu Gdańskim w latach 1945–1955 w świetle akt byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w Gdańsku*, Gdańsk 1994.

⁵ M. Żukowski, *Sądownictwo wojskowe na Pomorzu Zachodnim w latach 1946–1954* [w:] *Dzieje wymiaru sprawiedliwości*, red. T. Maciejowski, Koszalin 1999; *idem*, *Kara śmierci w orzecznictwie wojskowych sądów rejonowych na Pomorzu Zachodnim*, „Koszalińskie Studia i Materiały” 2000, t. 2, s. 31–51.

⁶ A. Jaracz, *Orzecznictwo i działalność wojskowych sądów rejonowych na Pomorzu Środkowym w latach 1946–1955* [w:] *Przestępstwa sędziów i prokuratorów w Polsce lat 1944–1956*, red. W. Kulesza, A. Rzepliński, wyd. 2 popr., Warszawa 2000.

⁷ J. Poksiński, *Sędziowie wojskowi w latach 1944–1956. Próba zarysowania problemu*, „Niepodległość i Pamięć” 1997, nr 1, s. 35.

⁸ K. Szwagrzyk, *Prawnicy czasu bezprawia. Sędziowie i prokuratorzy wojskowi w Polsce 1944–1956*, Kraków–Wrocław 2005, s. 85.

- kodeks karny Wojska Polskiego (kkWP), wprowadzony dekretem PKWN z 23 września 1944 r. (kara śmierci z dziesięciu artykułów);
- Dekret o ochronie państwa z 30 października 1944 r. (kara śmierci z jedenastu artykułów);
- Dekret o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy państwa z 16 listopada 1945 r. (kara śmierci z trzech artykułów);
- Dekret o odpowiedzialności za klęskę wrześniową i faszycyzację życia państwowego z 22 stycznia 1946 r. (kara śmierci z jednego artykułu);
- Dekret o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy państwa [drugi] z 13 czerwca 1946 r. (kara śmierci z jedenastu artykułów).

4. SĄDOWNICTWO WOJSKOWE

Aktem prawnym stanowiącym podstawę obowiązującego od 1944 r. ustroju instytucji wojskowego wymiaru sprawiedliwości był dekret PKWN „Prawo Ustroju Sądów Wojskowych i Prokuratury Wojskowej” z 23 listopada 1944 r.⁹ Oprócz przepisów PUSW i aktów je nowelizujących na regulację ustroju sądów i prokuratur wojskowych miały wpływ także liczne dekrety, ustawy, zarządzenia i rozporządzenia Rady Ministrów oraz rozkazy, statuty, okólniki i zarządzenia ministra obrony narodowej, Naczelnego Dowódcy WP i dowódców niższego szczebla oraz rozkazy i zarządzenia szefów Zarządu Polityczno-Wychowawczego WP, Departamentu Służby Sprawiedliwości MON i Zarządu Sądownictwa Wojskowego WP¹⁰. Specjalne ustawodawstwo i dopasowany do potrzeb jego skutecznej realizacji ustrój sądów i prokuratur wojskowych wymagały także dokonania zmian prawa w zakresie kompetencji tych organów. Bez ich przeprowadzenia sądy i prokuratury wojskowe nie mogłyby odegrać roli wyznaczonej im przez nowe władze.

W ramach powojennego systemu politycznego w Polsce wojskowy wymiar sprawiedliwości wkroczył na obszary przyporządkowane prawu powszechnemu, obejmując swoją jurysdykcją także osoby cywilne. Urzeczywistnieniem tej polityki było wydanie przez PKWN dekretu z 23 września 1944 r. wprowadzającego kodeks karny Wojska Polskiego¹¹, którego art. 5 dopuszczał oddanie pod jurysdykcję wojskową „innych osób w przypadkach określonych przez prawo”. W 1944 r. właściwością sądów wojskowych objęto wszystkich pracowników PKP zmilitaryzowanych na podstawie dekretu z 4 listopada 1944 r.¹² Obejmowanie jurysdykcją wojskową ludności cywilnej rozwinęły przepisy kolejnych dekretów: „O ochronie

⁹ „Dziennik Ustaw RP” 1944, nr 6, poz. 29.

¹⁰ M. Zaborski, *Ustrój sądów wojskowych w Polsce w latach 1944–1955*, Lublin 2005, s. 63, 69, 79–84, 89.

¹¹ „Dziennik Ustaw RP” 1944, nr 6, poz. 27.

¹² „Dziennik Ustaw RP” 1944, nr 11, poz. 55.

państwa” z 30 października 1944 r.¹³ i „O przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy państwa polskiego” z 16 listopada 1945 r.¹⁴ i 13 czerwca 1946 r. (mały kodeks karny)¹⁵. Trzy lata po wydaniu mkk osoby cywilne zostały objęte właściwością sądów wojskowych również na podstawie dekretu „O ochronie tajemnicy państwowej” z 26 października 1949 r.¹⁶

W latach 1944–1955 oprócz żołnierzy WP, jeńców, zakładników, poborowych od chwili powołania, pracowników PKP i ludności cywilnej w obszarze właściwości sądownictwa wojskowego znaleźli się funkcjonariusze MBP (MO, KBW, Służby Więziennej), członkowie Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” i żołnierze WOP. Stan ten trwał aż do roku 1955, ponieważ 1 maja 1955 r. weszła w życie ustawa „O przekazaniu sądom powszechnym dotychczasowej właściwości sądów wojskowych w sprawach karnych osób cywilnych, funkcjonariuszów organów bezpieczeństwa publicznego, Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej” z dnia 5 kwietnia 1955 r.

5. WSR w GDAŃSKU, KOSZALINIE I BYDGOSZCZY

W lutym 1945 r. Naczelne Dowództwo Wojska Polskiego przystąpiło do tworzenia sieci okręgów wojskowych, a następnie – wojskowych sądów okręgowych. Część nowo powstałych sądów tworzono na bazie istniejących wcześniej wojskowych sądów garnizonowych. Niezmiernie istotne jest to, że w latach 1944–1946, do momentu powstania sieci wojskowych sądów rejonowych, wszystkie wojskowe sądy garnizonowe oraz wojskowe sądy okręgowe zajmowały się głównie rozpoznawaniem spraw o tzw. przestępstwa polityczne¹⁷. Istniejące sądy garnizonowe były odpowiedzialne za wymiar sprawiedliwości w siłach zbrojnych, a ich strukturę i liczbę dostosowano wyłącznie do potrzeb wojska. Przekazanie im w tym czasie spraw osób cywilnych spowodowałoby nadmierne obciążenie ich obowiązkami. Dlatego zdecydowano się na utworzenie nowych sądów, związanych z powojennym podziałem administracyjnym kraju. Zadanie to powierzono wojskowym sądom rejonowym.

Rozkazem ministra obrony narodowej z 22 lutego 1946 r. powołano 14 wojskowych sądów i prokuratur: w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Koszalinie z siedzibą w Szczecinie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Poznaniu, Rzeszowie, Warszawie i Wrocławiu (w 1950 r., w związku z reformą administracyjno-terytorialnego podziału kraju, utworzono ponadto wojskowe sądy i prokuratury rejonowe w Opolu i Zielonej Górze, a szczecińską ekspozyturę

¹³ „Dziennik Ustaw RP” 1944, nr 10, poz. 50.

¹⁴ „Dziennik Ustaw RP” 1945, nr 53, poz. 300.

¹⁵ „Dziennik Ustaw RP” 1946, nr 30, poz. 192.

¹⁶ „Dziennik Ustaw RP” 1949, nr 55, poz. 168.

¹⁷ *Wojskowy Sąd Rejonowy w Łodzi*, red. J. Wróbel, J. Żelazko, Warszawa 2004, s. 12.

sądu w Koszalinie przekształcono w sąd i prokuraturę rejonową). Nowe instytucje wymiaru sprawiedliwości faktyczną działalność rozpoczęły nieco później: WPR od połowy marca 1946 r., natomiast WSR pierwsze rozprawy przeprowadziły w końcu kwietnia¹⁸.

Wojskowy Sąd Rejonowy w Bydgoszczy powstał w marcu 1946 r. Od początku nie miał swojej własnej siedziby i urzędował w gmachu Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy przy ul. Wały Jagiellońskie 2. Pierwszym szefem WSR został mjr Władysław Stasica. Po nim szefami byli kolejno: ppłk Julian Giemborek, płk Edward Jęczmyk i mjr Roman Różański. WSR w Bydgoszczy w czasie swojej działalności zarejestrował prawie 3800 spraw, którymi objęto 6800 osób. Skazał niemal 5 tys. osób, z tego ponad 85 proc. na kary więzienia (w tym niemal 200 osób na kary powyżej 10 lat, a 25 osób na dożywocie). Szczególnie wysokie wyroki ferował w pierwszym okresie działalności, gdy rozpatrywano sprawy przeciwko członkom i współpracownikom zbrojnego podziemia. Po 1947 r. WSR zajmował się przede wszystkim tzw. sabotażystami, szpiegami, osobami „uprawiającymi wrogą propagandę”, a także członkami różnych grup młodzieżowych, wykrytych przez aparat bezpieczeństwa. Od 1949 r. nasiliły się też procesy przeciwko duchownym. Najsurowiej potraktowano zakonnika ze zgromadzenia Św. Ducha, ojca Huberta Dalkowskiego, którego skazano na 15 lat za rzekome szpiegostwo na rzecz Francji. Oprócz niego bydgoski sąd skazał jeszcze przynajmniej dziewięciu księży na wieloletnie więzienie, najczęściej za związki z nielegalną konspiracją antykomunistyczną¹⁹.

Po śmierci Stalina liczba spraw o podłożu politycznym rozpatrywana przez WSR w Bydgoszczy wyraźnie spadła. W 1954 r. do bydgoskiego sądu wpłynęły tylko 143 sprawy obejmujące 338 oskarżonych, czyli ponad sto osób mniej niż w roku poprzednim. Wśród nich nadal dominowali oskarżeni o usiłowanie obalenia przemocą ustroju komunistycznego. W ostatnich dwóch latach działalności WSR w Bydgoszczy zapadł tylko jeden wyrok śmierci – w sprawie przeciwko 28-letniemu Józefowi Kiżewskiemu, oskarżonemu o działalność szpiegowską na rzecz wywiadu francuskiego. W roku 1955 po raz pierwszy w historii działalności WSR w Bydgoszczy oskarżeni o dokonanie przestępstw typowo kryminalnych przeważali nad oskarżonymi o dokonanie czynów na tle politycznym. Był to wyraźny zwiastun nadchodzącego przełomu politycznego. Repertorium WSR za rok 1955 zamknięto w dniu 5 maja 1955 r.²⁰

Wojskowy Sąd Rejonowy w Gdańsku rozpoczął faktyczną działalność 1 kwietnia 1946 r. w tymczasowej siedzibie w Gdyni przy ul. Sienkiewicza 39²¹. Pierwszym szefem WSR w Gdańsku został (znany z bardzo surowych wyroków) płk Piotr Parzeniecki. W sprawach, w których brał udział, zapadało wiele wyroków śmierci, m.in.

¹⁸ Z. Biegański, *Sądownictwo i skazani na śmierć...*, s. 113.

¹⁹ *Ibidem*, s. 149, 151, 155.

²⁰ K. Sidorkiewicz, *Represje organów wymiaru sprawiedliwości w sprawach politycznych w województwie pomorskim (bydgoskim) w latach 1945–1956*, Toruń 2005, s. 210–212.

²¹ AIPN Gd, WSR Gdańsk, 538/1, Sprawozdania statystyczne za 1946 r., k. 33.

w procesie członków grupy AK pod dowództwem „Tarzana” – 4 wyroki śmierci, w procesie członków „Semper Fidelis Victoria” – 3 wyroki śmierci; w późniejszym czasie przewodniczył także w procesie oficerów Wojsk Lotniczych – 6 wyroków śmierci i w procesie oficerów Marynarki Wojennej – 3 wyroki śmierci. Brał też udział w procesie gen. Kuropieski, w którym zasłynął tym, że nie dopuścił żadnego z 37 świadków wnioskowanych przez oskarżonego²². Jego zastępcą został mjr Adam Gajewski²³. Pierwsza rozprawa przed gdańskim WSR odbyła się 15 kwietnia 1946 r. W czasie całej swojej działalności WSR w Gdańsku rozpatrzył łącznie 3777 spraw.

Wojskowy Sąd Rejonowy w Koszalinie powstał formalnie – jak już wspomniano – dopiero w lipcu 1950 r.²⁴ Jego szefami byli kolejno: mjr Józef Waszkiewicz, ppłk Kazimierz Stojanowski i mjr Kazimierz Jankowski. Szereg spraw rozpatrywanych przez WSR w Koszalinie odbywało się na sesjach wyjazdowych, m.in. w Słupsku, Wałczu i Szczecinku. Niektóre z nich miały charakter wybitnie pokazowy. Jednym z największych procesów była sprawa bobolickiej Konspiracyjnej Policji Bezpieczeństwa, w związku z którą aresztowano ponad sto osób²⁵.

Na mocy Rozkazu nr 024 ministra obrony narodowej z 6 maja 1954 r. szef Zarządu Sądownictwa Wojskowego zlikwidował WSR w Rzeszowie, Kielcach i Koszalinie z dniem 5 sierpnia 1954 r. Dnia 22 listopada 1954 r. rozformowano również WSR w Opolu i WSR w Zielonej Górze. Pozostałych 12 wojskowych sądów i prokuratur rejonowych – w Warszawie, Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Poznaniu, Stalino-grodzie (Katowicach), Szczecinie i Wrocławiu – rozformowano na mocy rozkazu z 25 kwietnia 1955 r., wydanego na skutek uchwalenia kilkanaście dni wcześniej ustawy z 5 kwietnia 1955 r. „O przekazaniu sądom powszechnym dotychczasowej właściwości sądów wojskowych w sprawach karnych osób cywilnych, funkcjonariuszów organów bezpieczeństwa publicznego, Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej”²⁶. Zarządzeniem organizacyjnym nr 02/55, wydanym przez szefa Zarządu Sądownictwa Wojskowego, płk. Oskara Karlinera, z dniem 30 kwietnia 1955 r. zlikwidowano wojskowe sądy rejonowe i wojskowe prokuratury rejonowe. Ostatnim dniem ich działalności miał być 31 sierpnia 1955 r. Według Jerzego Paśnika, który przeprowadził analizę na podstawie zachowanych

²² J. Poksiński, „*My, sędziowie nie od Boga*”. *Z dziejów sądownictwa wojskowego PRL 1944–1956. Materiały i dokumenty*, Warszawa 1996, s. 275–276.

²³ K. Szwaagrzyk, *Prawnicy czasu bezprawia...*, s. 300.

²⁴ Wcześniej jednak – od maja 1946 r. do marca 1947 r. – w Koszalinie funkcjonował Oddział Zamiejscowy WSR w Szczecinie. Jego szefem był ppor. Marian Doerffer. Do zakończenia działalności Oddział Zamiejscowy rozpatrzył sprawy 116 osób, spośród których 84 zostało skazanych na kary więzienia, 20 uniewinniono, a w przypadku 4 osób sprawy umorzono (M. Żukowski, *Wymiar sprawiedliwości na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1957 i jego rola w zwalczaniu opozycji*, Koszalin 2002, s. 93).

²⁵ Zob. Z. Kachnicz, *Geneza działalności i upadku organizacji o nazwie Konspiracyjna Policja Bezpieczeństwa Pomorza Środkowe 1950–1951*, „Przegląd Zachodniopomorski” 2001, z. 4, s. 149–181; *idem, Walczący w mroku. 1945–1951*, Koszalin 1999, s. 79–150.

²⁶ „Dziennik Ustaw PRL” 1955, nr 15, poz. 83.

akt sądownictwa wojskowego, w latach 1945–1954 sądy wojskowe skazały za przestępstwa przeciwko państwu 81 500 osób, w tym w latach 1945–1949 około 54 tys.²⁷ W latach 1946–1953 sądy wojskowe skazały 64 687 osób, w tym: za udział w nielegalnych związkach (art. 85–88, 95 kkWP i art. 14–16 mkk) – 25 046 osób; szpiegostwo (art. 90 kkWP i art. 6–7 mkk) – 1871 osób; sabotaż (art. 3 mkk) – 729 osób; wrogą propagandę (art. 11, 22–24, 28–31 mkk) – 1900 osób; nielegalne posiadanie broni (art. 4 mkk) – 26 527, a ponadto za niepoinformowanie odpowiednich władz o przestępstwie (art. 18 mkk) i inne²⁸.

6. POWODY REPRESJI

System komunistyczny bardzo często nadawał działalności politycznej znamiona czynów czysto kryminalnych. Zamachy na członków Polskiej Partii Robotniczej, osoby współpracujące z władzami bezpieczeństwa czy też konfiskaty ich mienia przedstawiane były w aktach oskarżenia i wyrokach jako napady rabunkowe na osoby prywatne. Stąd też w wielu przypadkach w akcie oskarżenia lub samym wyroku w ogóle nie wspomniano o politycznej działalności danej osoby, oskarżając ją np. o udział w „bandzie rabunkowej mającej na celu dokonywanie terrorystycznych napadów rabunkowych” czy też w „nielegalnym związku” dokonującym zaborów mienia i napadów.

Na Pomorzu najliczniejszą grupę spośród skazanych na karę śmierci stanowiły osoby zaangażowane w działalność niepodległościową na rzecz państwa polskiego w ramach struktur politycznych lub zbrojnych. Byli to przede wszystkim członkowie grup zbrojnych działających na terenie Pomorza i Kujaw. WSR w Bydgoszczy najsurowiej potraktował członków i współpracowników ROAK (20 osób skazanych na karę śmierci), grupy Leona Mellera „Jędrusia” (13 osób), Antoniego Fryszkowskiego „Rysia” (10 osób) i partyzantów wileńskich Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”. WSR w Gdańsku wydał pięć wyroków śmierci na członków oddziału Stanisława Kulika „Tarzana”, trzy na członków organizacji „Semper Fidelis Victoria”, cztery na członków organizacji Ośrodek Mobilizacyjny Wileńskiego Okręgu AK i osiem na członków Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”, działającej w latach 1950–1951 na terenie województwa gdańskiego. WSR w Koszalinie skazał na karę śmierci pięć osób związanych z organizacją funkcjonującą pod nazwą „Konspiracyjna Policja Bezpieczeństwa” lub „Polskie Siły Zbrojne”. Prowadziła ona działalność na terenie powiatów: koszalińskiego, szczecineckiego i pilskiego.

W grupie skazanych niewielki procent stanowiły osoby oskarżone o szpiegostwo. Znalazły się w niej też trzy osoby skazane za sabotaż gospodarczy, któremu

²⁷ J. Paśnik, *Prawne aspekty represji stalinowskich w Polsce*, „Dziś” 1991, nr 7, s. 101.

²⁸ Z. Biegański, *Sądownictwo i skazani na śmierć...*, s. 116.

nadano bardzo szeroką interpretację i rozpatrywano jako zbrodnię polityczną. Wyroki zapadały najczęściej na podstawie art. 86 § 1 i § 2 kkWP oraz art. 1 § 3, art. 4 § 1, art. 16 § 1 mkk.

7. PROCESY

Aresztowani działacze podziemia niepodległościowego z okolic Gdańska oczekiwali na proces w więzieniu przy ulicy Kurkowej. Tych przeżyć wielu z nich nie zapomni do końca życia. Tak wspominał pobyt w tym więzieniu jeden z więźniów (związany z ruchem oporu w czasie wojny), który trafił tam 10 maja 1945 r.: „Byliśmy w więzieniu brutalnie traktowani przez Urząd Bezpieczeństwa; bici, kopani, głodzeni, przeżyliśmy tyfus plamisty – za to, żeśmy byli Polakami i należeli do TOW «Gryf Pomorski». Więzienie było przepełnione w większości Niemcami, wojskowymi i cywilami. Na tyfus plamisty zmarło około 2 tys. ludzi, którzy byli pochowani w rowie przeciwożłogowym na 5 metrów głębokim i 20 metrów szerokim [...]. Z ludności polskiej zmarło około sto osób, przeważnie z AK, w tym dwóch księży”²⁹.

Przedstawiając procesy przed wojskowymi sądami rejonowymi, nie sposób pominąć postępowań przygotowawczych, prowadzonych w PUBP, MUBP i WUBP, ponieważ wiodącą rolę w śledztwie oraz w przygotowaniu samej rozprawy, łącznie z treścią aktu oskarżenia i wyroku, w większości przypadków odgrywali funkcjonariusze urzędów bezpieczeństwa. Jak ostatnio stwierdził Tomasz Kurpierz: „od udziału w postępowaniu przygotowawczym w sprawach politycznych odsunięci byli sędziowie śledczy, których w ciągu kilkunastu miesięcy – do początku 1946 r. – niemal całkowicie pozbawiono kompetencji”³⁰. Stąd też rola sędziów często ograniczała się do przyjęcia materiałów przygotowanych w czasie śledztwa. Akty oskarżenia sporządzali na ogół oficerowie śledczy prowadzący dane sprawy.

WSR na Pomorzu orzekały zarówno w swoich siedzibach na miejscu, jak i na licznych sesjach wyjazdowych, na ogół w miastach powiatowych. Na takiej właśnie sesji wyjazdowej w Sztumie 4 grudnia 1948 r. WSR w Gdańsku skazał na karę śmierci Ottomara Zielke – administratora majątku rolnego w Zieleńcu w powiecie sztumskim, gdzie przewieziono na kurację rannego Zdzisława Badochę ps. „Żelazny”, podwładnego Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”³¹.

Sądy wojskowe przeprowadzały rozprawy karne w składzie: przewodniczący i dwóch sędziów lub ławników. Przewodniczącego składu sędziowskiego wyznaczał kierownik sądu. Ławników na wniosek kierownika sądu wybierał dowódca jednostki, przy której istniał sąd. Nie mogli nimi być żołnierze niższego stopniem

²⁹ Cyt. za: W. Kowalski, *Dwie strony krat. Z historii więzienia w Gdańsku*, Gdańsk 2003, s. 60.

³⁰ *Skazani na karę śmierci przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Katowicach 1946–1955*, red. T. Kurpierz, Katowice 2004, s. 18.

³¹ AIPN Gd, 112/76, Akta sprawy przeciwko Ottomarowi Zielke i innym; AIPN Gd, 284/1410, Akta sprawy przeciwko Ottomarowi Zielke i innym.

od oskarżonych³². W czasie procesów szczególną funkcję pełnili prokuratorzy wojskowi, gdyż na większości rozpraw nie było oskarżyciela publicznego. Powołanie obrońców z urzędu i udział w faktycznej obronie stanowiły na ogół jedynie formalne wypełnienie przepisów prawa; zdarzało się również, iż oskarżeni w ogóle pozbawieni byli obrony. Odczytanie wyroku było już tylko formalnością, gdyż wyroki i ich wysokość niejednokrotnie ustalano jeszcze przed rozprawami na naradach szefów WSR z oficerami urzędów bezpieczeństwa.

8. SĘDZIOWIE

W okresie wojny środowisko prawnicze poniosło ogromne straty, oceniane na jedną trzecią stanu osobowego; w samym tylko Katyniu zamordowano 374 oficerów będących po studiach prawniczych, w tym 33 sędziów i 127 adwokatów³³. Wobec braku oficerów przedwojennych i politycznych i zastosowania kryteriów obsady stanowisk zdecydowano się na wykorzystanie oficerów sowieckich, którzy decydująco wpłynęli na oblicze powojennego wojskowego wymiaru sprawiedliwości i stosowane przez niego represje karne. W sierpniu i październiku 1944 r. oraz marcu 1945 r. przeprowadzono na szeroką skalę mobilizację, która mocno zasiła szeregi wojskowych prawników. Poza tym dowództwo WP, zmuszone sytuacją, zaakceptowało fakt zatrudniania pewnej liczby prawników przedwojennych.

Jedynym aktem o randze ustawy określającym wymagania wobec kandydatów na sędziów i prokuratorów wojskowych było PUSW z 23 września 1944 r. Żeby zostać po wojnie wojskowym sędzią lub prokuratorem, kandydat nie musiał spełniać warunku ukończenia studiów. Artykuł 46 § 2 „Prawa o ustroju sądów wojskowych” mówił, że „oficerem lub generałem służby sprawiedliwości może być jedynie oficer, który posiada wykształcenie prawnicze”. Nieprecyzyjne określenie „wykształcenie prawnicze”, zamiast jednoznacznego „wykształcenie wyższe”, dawało możliwość zatrudniania w wojskowym wymiarze sprawiedliwości osób bez ukończonych studiów wyższych, a nawet bez wykształcenia średniego. Zjawisko to nasiliło się na przełomie lat czterdziestych i pięćdziesiątych. Rozpoczęto wówczas masowe szkolenie kadr prawniczych na kursach, które trwały od siedmiu do szesnastu miesięcy³⁴. Wykształcona w ten sposób nowa kadra wojskowego „wymiaru sprawiedliwości” związana była bardzo silnie z aparatem władzy, któremu zawdzięczała awans, niemożliwy do uzyskania w innych warunkach politycznych.

³² J. Borowiec, *Aparat bezpieczeństwa a wojskowy wymiar sprawiedliwości. Rzeszowszczyzna 1944–1954*, Warszawa 2004, s. 60.

³³ M. Turlejska, *Przyczynki do losów prawników polskich w latach 1935–1953*, „Zeszyty Historyczne” 1996, z. 101, s. 24–25.

³⁴ K. Szwaagrzyk, *Straceni na Dolnym Śląsku 1945–1956*, Wrocław–Rzeszów 2002, s. 15.

Początkowo mianowania sędziów i prokuratorów dokonywał Naczelny Dowódca WP na wniosek szefa Sądownictwa Wojennego³⁵. W okresie późniejszym prawo to posiadał prezydent (1947–1952), a następnie Rada Państwa (od 1952 r.)³⁶. Przez cały ten czas (do 1955 r.) kierownictwo wojska wszystkie decyzje kadrowe w stosunku do prawników wojskowych podejmowało, kierując się zasadą lojalności sędziego czy prokuratora wobec przemian politycznych w kraju. Ich kwalifikacje zawodowe były uznawane jedynie w połączeniu z odpowiednimi postawami ideowymi. Trwający stale proces weryfikacji kadr i masowego szkolenia prawników związanych z „władzą ludową” zakończył się w połowie lat pięćdziesiątych, kiedy przedwojenni sędziowie i prokuratorzy zostali zastąpieni młodymi i politycznie pewnymi absolwentami krótkich kursów i fakultetów prawniczych. W omawianym okresie działało w sumie około 1100 sędziów i prokuratorów³⁷.

9. OD WYROKU DO EGZEKUCJI

Po odczytaniu przez sąd wyroku śmierci skazanych przewożono do więzienia, gdzie z reguły przez 2–3 miesiące oczekiwali na decyzję o ewentualnym ułaskawieniu³⁸. Bezpośrednio po podpisaniu wyroku skazującego skład sądu odbywał naradę celem rozważenia, czy skazany zasługuje na ułaskawienie i jaka kara byłaby odpowiednia w przypadku zmiany wyroku. Opinia dołączana była do akt sprawy³⁹. Po ogłoszeniu wyroku prokurator, skazani i ich obrońcy mogli wnosić od orzeczenia WSR w terminie siedmiu dni skargi rewizyjne do Najwyższego Sądu Wojskowego. W niektórych przypadkach rodziny skazanych podejmowały próby złagodzenia najwyższego wymiaru kary, interweniując nawet u Bolesława Bieruta.

Sędziowie ponosili zatem odpowiedzialność nie tylko za orzeczenie kary, ale również za negatywne zaopiniowanie wniosków o ułaskawienie, co w decydującym stopniu przyczyniało się do wykonania wyroków. W wypadkach skazania na karę śmierci sąd wojskowy obligatoryjnie orzekał również jako karę dodatkową przepadek mienia skazanego, co rozszerzało bezpośrednio zakres i skutki kary na rodziny skazanych⁴⁰.

Do Kancelarii Cywilnej Prezydenta RP i Kancelarii Rady Państwa w latach 1947–1955 ogółem wpłynęły 2034 wnioski o zastosowanie prawa łaski wobec skazanych przez sądy wojskowe na karę śmierci. Najwięcej złożono ich w 1947 r. – 657, a najmniej w 1951 r. – 167. W latach 1953–1955 Rada Państwa rozpatrzyła 221 wniosków. W 121 przypadkach skorzystała z prawa łaski⁴¹.

³⁵ „Dziennik Ustaw RP” 1944, nr 6, poz. 29; PUSW, art. 48 i 70 § 2.

³⁶ K. Szwaagrzyk, *Prawnicy czasu bezprawia...*, s. 95.

³⁷ *Ibidem*, s. 105.

³⁸ *Idem*, *Straceni na Dolnym Śląsku...*, s. 22.

³⁹ „Dziennik Ustaw RP” 1945, nr 36, poz. 216, art. 250, 260, 262.

⁴⁰ *Skazani na karę śmierci przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Katowicach...*, s. 24.

⁴¹ Z. Biegański, *Sądownictwo i skazani...*, s. 239.

Czekających na odpowiedź skazanych, w odróżnieniu od więźniów odsiadujących inne kary, natychmiast strzyżono i prowadzono do magazynu, gdzie wydawano im ubranie więzienne i drewniaki⁴². W celach, w których przebywali skazani na karę śmierci, nigdy nie gaszono światła, co miało im uniemożliwić targnięcie się na własne życie⁴³. W samotności każdego dnia oczekiwali decyzji o ułaskawieniu. Gdy nadeszła odpowiedź z kancelarii prezydenta, Rady Państwa lub Najwyższego Sądu Wojskowego, zawożono ją do więzienia. Jeżeli więźniów ułaskawiono, przenoszono ich na inny oddział (w więzieniu przy ul. Kurkowej w Gdańsku więźniowie polityczni byli osadzani w Pawilonie VI⁴⁴). Tych, których nie ułaskawiono, tracono w ciągu kilku dni od otrzymania oficjalnego zawiadomienia o nieskorzystaniu z prawa łaski wobec skazanego. Datę egzekucji każdorazowo wyznaczał prokurator prowadzący śledztwo.

Wyroki wykonywano na terenie zakładów karnych. W gdańskim więzieniu wykonywano je w pomieszczeniu, które pozostało w pamięci więźniów i funkcjonariuszy pod nietypową nazwą, budzącą grozę przez kontrast – „Sala Śmiechu”. Była to przybudówka Pawilonu Wschodniego⁴⁵. Czołową ścianę pomieszczenia od podłogi do sufitu obejmował drewniany kulochwyt, miejscami tak poszarpany od kul, że odsłaniał nagą ścianę. Przed kulochwytem stały dwa drewniane słupy, do których przywiązywano skazańców. Pozostała część ścian oraz podłoga wyłożone były ceglana terakotą. W podłodze pomiędzy słupami znajdował się rowek, którym spływała krew ofiar. Charakter pomieszczenia dobitnie podsumował J. Welz, który jako więzień często je sprzątał – „To była rzeźnia, a nie sala egzekucyjna”⁴⁶.

Po egzekucji sporządzano protokoły wykonania kary śmierci w trzech egzemplarzach, które następnie podpisywali świadkowie uczestniczący przy wykonaniu wyroku. O śmierci więźnia powiadamiano miejscowy Urząd Stanu Cywilnego, Wydział Więziennictwa i Obozów WUBP oraz Departament Więziennictwa i Obozów MBP⁴⁷. Dalszy tryb postępowania ze zwłokami był w pierwszych latach powojennych zróżnicowany. W okresie od kwietnia do lata 1946 r. zwłoki zmarłych i straconych w gdańskim więzieniu chowano razem w dole przeciwpancernej, na przylegającym do więzienia terenie Fortów Grodzisko. Po wykorzystaniu tego miejsca pochówki przeniesiono na niezagospodarowaną część cmentarza przy skrzyżowaniu ulic Bema, Dąbrowskiego i Powstańców Warszawy. Drugim ze sposobów było przekazywanie zwłok – po wcześniejszym uzgodnieniu – na potrzeby Akademii Medycznej w Gdańsku. Trzecim docelowym miejscem pochówki zwłok stał się z czasem cmentarz garnizonowy przy ulicy Giełguda⁴⁸.

⁴² K. Szwagrzyk, *Straceni na Dolnym Śląsku...*, s. 22.

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ W. Kowalski, *op. cit.*, s. 58.

⁴⁵ *Ibidem*, s. 92.

⁴⁶ *Ibidem*, s. 93.

⁴⁷ K. Szwagrzyk, *Straceni na Dolnym Śląsku...*, s. 33.

⁴⁸ W. Kowalski, *op. cit.*, s. 93.

10. SKRÓCONY WYKAZ SKAZANYCH NA KARĘ ŚMIERCI

Skazani na karę śmierci przez WSR w Bydgoszczy

Imię i nazwisko	Sygnatura sprawy	Rok skazania	Zmiana wyroku	Wykonanie kary	Rok stracenia
Abramek Stefan	173/51	1951	1951	zamiana – 15 lat	–
Augustyniak Ludwik	519/46	1946	–	wykonano	1946
Bala Roman	467/46	1946	–	wykonano	1946
Barbórka Antoni	67/49	1948	1949	zamiana – 15 lat	–
Barbórka Jerzy	67/49	1948	1949	zamiana – 15 lat	–
Bielecki Władysław	84/52	1952	–	wykonano	1952
Borożyński Wacław	260/46	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Bucichowski Leon	178/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Chabiera Henryk	467/46	1946	–	wykonano	1946
Czerniakowski Mieczysław	505/46	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Daszkowski Konrad	589/46	1946	–	wykonano	1946
Derkowski Tadeusz	356/47	1947	–	wykonano	1947
Derwiński Mieczysław	42/48	1948	1948	zamiana – 10 lat	–
Dutkiewicz Florian	519/46	1946	–	wykonano	1946
Dzięgielewski Franciszek	356/47	1947	–	wykonano	1947
Dzięgielewski Ryszard	356/47	1947	1947	zamiana – dożywocie	–
Fryczke Aleksander	356/47	1947	–	wykonano	1947
Fryszkowski Antoni	527/47	1947	–	wykonano	1948
Godziewski Antoni	584/46	1946	–	wykonano	1946
Godziński Alojzy	33/47	1947	–	wykonano	1947
Godziński Jan	33/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Gralikowski Marian	344/46 (224/47)	1946	–	wykonano	1946
Greń Franciszek	467/46	1946	–	wykonano	1946
Gryckiewicz Józef	33/47	1947	–	wykonano	1947
Grzeško Zdzisław	36/51	1951	1951	zamiana – 15 lat	–
Hadzicki Leon	467/46	1946	1946	zamiana – 15 lat	–
Irgielski Ryszard	401/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Jąkański Józef	344/46 (224/47)	1946	1946	zamiana – 10 lat	–
Jermaks Władysław	298/50	1950	–	wykonano	1950

Imię i nazwisko	Sygnatura sprawy	Rok skazania	Zmiana wyroku	Wykonanie kary	Rok stracenia
Kador Jan	467/46	1946	–	wykonano	1946
Kamiński Stanisław	294/49	1949	–	zmarł w areszcie	–
Katafiasz Zygmunt	297/48	1948	1948	zamiana – 15 lat	–
Kiżewski Józef	15/54	1954	1955	zamiana – dożywocie	–
Kleyna Stanisław	61/52	1952	1952	zamiana – 15 lat	–
Kloc Władysław	452/46	1946	–	wykonano	1946
Kłós Zbigniew	91/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Knitter Stanisław	37/51	1951	1951	zamiana – 15 lat	–
Kobielski Stanisław	44/48	1948	1948	zamiana – dożywocie	–
Kocieniewski Józef	12/49	1947	1949	zamiana – 15 lat	–
Kociński Czesław	44/48	1948	1948	zamiana – dożywocie	–
Kołodziejcki Henryk	33/47	1947	–	wykonano	1947
Kopczyk Józef	144/49	1949	1949	zamiana – 15 lat	–
Kossowski Wojciech	519/46	1946	–	wykonano	1946
Kozłowski Władysław	36/51	1951	1951	zamiana – dożywocie	–
Krawiś Franciszek	467/46	1946	1946	zamiana – 15 lat	–
Krawiś Ludwik	467/46	1946	–	wykonano	1946
Krzymin Stanisław	335/48	1948	1949	zamiana – 12 lat	–
Kutowski Aleksander	400/46	1946	1946	zamiana – 10 lat	–
Lamprecht Tadeusz	36/49	1949	1949	zamiana – dożywocie	–
Lewicki Zygmunt	55/53	1953	1953	zamiana – dożywocie	–
Liszewski Alojzy	657/46	1946	–	wykonano	1946
Łoziński Jerzy	293/49	1949	–	wykonano	1949
Łuziński Józef	445/47	1947	–	wykonano	1947
Maćkowiak Stanisław	467/46	1946	1946	zamiana – 15 lat	–
Majkowski Jan	148/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Majtyka Władysław	452/46	1946	–	wykonano	1946
Manowiecki Henryk	564/47	1947	1948	zamiana – 15 lat	–
Matuszewski Michał	293/48	1948	1948	zamiana – 15 lat	–
Mazur Waław	240/51	1951	1951	zamiana – 15 lat	–
Mazurkiewicz Kazimierz	527/47	1947	1948	zamiana – 15 lat	–

Imię i nazwisko	Sygnatura sprawy	Rok skazania	Zmiana wyroku	Wykonanie kary	Rok stracenia
Mazurkiewicz Mieczysław	527/47	1947	1948	zamiana – 15 lat	–
Mazurkiewicz Stefan	527/47	1947	1948	zamiana – 15 lat	–
Miecznikowski Józef	344/46 (224/47)	1946	1946	zamiana – 15 lat	–
Milwid Witold	293/49	1949	–	wykonano	1949
Mondrzejewski Jan	12/49	1947	1949	zamiana – 10 lat	–
Mruk Bronisław	318/50	1951	1951	zamiana – 12 lat	–
Murach Edmund	468/46	1946	–	wykonano	1946
Murach Roman	627/46	1946	–	wykonano	1946
Nowak Marian	36/51	1951	1951	zamiana – doży- wocie	–
Olejniczak Marian	294/49	1949	–	wykonano	1949
Oryl Stanisław	445/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Orzechowski Alfons	260/46	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Pałubicki Bolesław	778/46	1946	–	wykonano	1946
Paśnik Stanisław	37/51	1951	1951	zamiana – 15 lat	–
Pawelszczak Bronisław	467/46	1946	1946	zamiana – 15 lat	–
Pirecki Wojciech	467/46	1946	–	wykonano	1946
Polasik Leszek	467/46	1946	1946	zamiana – 15 lat	–
Rakoczy Władysław	445/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Rostek Zbigniew	10/52	1952	–	wykonano	1952
Ruciński Jan	854/46	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Rudziński Jan	818/46	1946	–	wykonano	1947
Rydyński Jan	151/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Sika Henryk	91/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Smoliński Eugeniusz	328/48	1948	–	wykonano	1949
Stankiewicz Tadeusz	458/46	1946	–	wykonano	1946
Starzewski Witold	55/53	1953	–	wykonano	1953
Subortowicz Władysław	293/49	1949	–	wykonano	1949
Szamotulski Mieczysław	297/48	1948	1948	zamiana – 15 lat	–
Sztreker Tadeusz	527/46	1946	–	wykonano	1946
Szulc Romuald	534/46 (620/46)	1946	1946	zamiana – 10 lat	–
Templin Jan	467/46	1946	–	wykonano	1946
Tomicki Kazimierz	489/46	1946	–	wykonano	1946
Urban Stefan	422/46	1946	–	wykonano	1946

Imię i nazwisko	Sygnatura sprawy	Rok skazania	Zmiana wyroku	Wykonanie kary	Rok stracenia
Urban Walerian	564/47	1947	1947	zamiana – dożywocie	–
Wasilójc Janina	148/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Wilkowski Feliks	491/46	1946	1946	zamiana – dożywocie	–
Wiśniewski Sylwester	90/48	1948	1948	zamiana – 15 lat	–
Włodarczyk Teodor	318/50	1950	1950	zamiana – 15 lat	–
Wojtas Franciszek	64/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Wójcik Kazimierz	9/49	1949	1949	zamiana – 15 lat	–
Zedlewski Stanisław	260/46	1947	1947	zamiana – 15 lat	–

Skazani na karę śmierci przez WSR w Gdańsku

Imię i nazwisko	Sygnatura sprawy	Rok skazania	Zmiana wyroku	Wykonanie kary	Rok stracenia
Bastard (Jean) Jan	47/52	1952	1952	zamiana – dożywocie	–
Baumann Hans	176/46	1946	–	wykonano	1946
Bohl Gerhard	661/47	1947	1947	zamiana – dożywocie	–
Chołuj Jan	91/52	1952	–	wykonano	1952
Drelich Jan	410/46	1946	–	wykonano	1946
Ernest Henryk	410/46	1946	–	wykonano	1946
Izdebski Zygmunt	91/52	1952	–	wykonano	1952
Jagła Zenon	410/46	1946	1946	zamiana – 15 lat	–
Janasiewicz Alojzy	47/52	1952	1953	zamiana – dożywocie	–
Janiszewski Bogusław	91/52	1952	1952	zamiana – dożywocie	–
Jantcauskas Wiktoras	121/51	1950	–	wykonano	1951
Kazimierczak (Kaźmierczak) Henryk	244/51	1951	–	wykonano	1951
Kesslinka Kazimierz	213/50	1950	1950	zamiana – 15 lat	–
Kłós Stefan	72/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–

Imię i nazwisko	Sygnatura sprawy	Rok skazania	Zmiana wyroku	Wykonanie kary	Rok stracenia
Koliński Stefan	165/52	1952	–	wykonano	1953
Krupiński Stanisław	60/51	1951	1953	zamiana – 15 lat	–
Kulik Stanisław	410/46	1946	–	wykonano	1946
Łopaciński Ryszard	773/47	1948	1948	zamiana – 15 lat	–
Mańkowski Tadeusz	218/46	1946	–	wykonano	1946
Matłosz Tadeusz	91/52	1952	1952	zamiana – dożywocie	–
Miasojedow Władysław	448/46	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Mirzyński Henryk	244/51	1951	–	wykonano	1951
Pączkowski Stefan	218/46	1946	–	wykonano	1946
Pietrasiewicz Stanisław	72/47	1947	1947	zamiana – dożywocie	–
Pólrul Stefan	123/52	1952	–	wykonano	1953
Preuss Józef	390/48	1948	1949	zamiana – 15 lat	–
Radkowski Edmund	72/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Rakowski Tadeusz	91/52	1952	1952	zamiana – dożywocie	–
Rytelewski Eugeniusz	153/49	1949	1949	zamiana – 15 lat	–
Sałek Franciszek	7/50	1950	1950	zamiana – dożywocie	–
Selmanowicz Feliks	200/46	1946	–	wykonano	1946
Siedzik Danuta	83/46	1946	–	wykonano	1946
Siemaszko Eugeniusz	111/47	1947	1947	ułaskawiony	–
Skrzesiński Andrzej	47/52	1952	1953	ułaskawiony	–
Słomiński Tadeusz	225/51	1951	1951	zamiana – 12 lat	–
Sochs Herman	88/46	1946	1946	zamiana – dożywocie	–
Stefański Klemens	552/46	1946	1946	zamiana – 15 lat	–
Sterna Edmund	91/52 (123/52)	1952	–	wykonano	1952

Imię i nazwisko	Sygnatura sprawy	Rok skazania	Zmiana wyroku	Wykonanie kary	Rok stracenia
Strużyński (Stróżyński) Cezary	295/47	1947	1947	zamiana – 15 lat	–
Tarnowski Bolesław	91/52	1952	–	wykonano	1952
Zielke Ottomar	390/48	1948	–	wykonano	1949

Skazani na karę śmierci przez WSR w Koszalinie

Imię i nazwisko	Sygnatura sprawy	Rok skazania	Zmiana wyroku	Wykonanie kary	Rok stracenia
Klimkowski Wincenty	111/52	1952	–	wykonano	1952
Marciniuk Stanisław	70/52	1952	1953	zamiana – dożywocie	–
Matysiak Ryszard	70/52	1952	1953	zamiana – dożywocie	–
Piekarski Stanisław	72/53	1953	1953	zamiana – dożywocie	–
Piękniewski Józef	72/53	1953	1953	zamiana – 15 lat	–
Procajło Ryszard	72/53	1953	1953	zamiana – 15 lat	–
Zabrowarny Jan	186/52	1952	1953	zamiana – 15 lat	–

11. WYKAZY SĘDZIÓW I ASESORÓW WSR W BYDGOSZCZY, GDAŃSKU I KOSZALINIE

Wojskowy Sąd Rejonowy w Bydgoszczy:

Banaszak Alfons
 Giemborek Julian
 Jęczmyk Edward
 Kaute Tadeusz
 Krawczyk Stanisław
 Lach Eugeniusz
 Lisowski Bogdan
 Łabaziewicz Włodzimierz
 Meder Stefan
 Nitke Józef
 Ostrowski Gotfryd

Popowski Józef
 Różański Roman
 Stasica Władysław
 Surażski Juliusz
 Trojnar Karol
 Tudruj Stanisław
 Wąsikowski Paweł
 Wiercioch Ryszard
 Wnorowski Bolesław
 Wolski Eugeniusz
 Zaborowski Jan

Wojskowy Sąd Rejonowy w Gdańsku:

Bojko Roman (właśc. Klein Abraham)
Brzosiński Marian
Filipowicz Mieczysław
Gajewski Adam
Jankowski Kazimierz
Kęsik Edwin
Kłobukowski Witold
Koralewicz Jan
Kotyl Hilary
Lercel Tadeusz

Łabaziewicz Włodzimierz
Nizio-Narski Kazimierz
Parzeniecki Piotr
Przesmycki Tadeusz
Rataj Edward
Szymorowski Jerzy
Turek Zygfryd
Wilf Julian
Wójcik Michał

Wojskowy Sąd Rejonowy w Koszalinie:

Doerffer Marian
Iwaszkiewicz Józef
Jankowski Kazimierz
Kaucz Włodzimierz
Longchamps Stanisław
Motloch Daniel
Piotrowski Wiktor

Skup Tomasz
Sykuła Józef
Ungehauer Zbigniew
Waszkiewicz Józef
Wróbel Ryszard
Wróblewski Kazimierz

12. KONSTRUKCJA NOT BIOGRAFICZNYCH

W książce zaprezentowano 149 biogramów osób skazanych na karę śmierci przez WSR w Bydgoszczy, Gdańsku i Koszalinie, których działalność, w większości przypadków, można określić jako polityczną. Noty biograficzne zawierają następujące informacje:

- nazwisko i imię;
- imię ojca i matki, data i miejsce urodzenia, narodowość;
- data i miejsce aresztowania;
- nazwiska i imiona funkcjonariuszy i prokuratorów uczestniczących w sprawie wraz z podaniem przynależności organizacyjnej;
- nazwiska i imiona członków orzekającego składu sędziowskiego;
- nazwisko i imię oskarżyciela wraz z podaniem przynależności organizacyjnej;
- data i miejsce orzeczenia wyroku, jego wysokość oraz odnotowane sesje wyjazdowe sądu;
- sygnatura sprawy;
- miejsce przechowywania i sygnatury akt.

13. SKAZANI NA KARĘ ŚMIERCI PRZEZ WSR W BYDGOSZCZY

ABRAMEK STEFAN

s. Szczepana i Feliksy z d. Jeżyna, ur. 16 X 1921 r. w Puławach, narodowość polska, używał ps. „Stefan”, „Stefek” (być może chodzi tu jednak o imię).

Aresztowany: 12 XII 1950 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: przynależność do lokalnego oddziału leśnego dowodzonego przez Zygmunta Dula, działającego na terenie pow. Wyrzysk, Sępólno Krajeńskie i Tuchola, dezercja z WP, udział w zamachu na żołnierzy ACz, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Piechocki Tadeusz (WPR Bydgoszcz), Roszewicz Kazimierz (WUBP Bydgoszcz), Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz), Szulc Edmund (WUBP Bydgoszcz), Urbański Stanisław (WUBP Bydgoszcz), Woźniak Wacław (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wnorowski Bolesław, aplikant – Samborski Wiktor, ławnik – Nowicki Stanisław.

Prokurator: Piechocki Tadeusz (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 29 VI 1951 r. – kara śmierci zamieniona na mocy amnestii z 22 II 1947 r. na 15 lat więzienia, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 173/51.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/2546, Akta sprawy przeciwko Filipowskiemu Tadeuszowi i innym; *ibidem*, 070/3259, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/17, Charakterystyka bandy.

AUGUSTYNIAK LUDWIK

s. Jana i Marianny z d. Gutowska, ur. 7 XI 1898 r. w Żbikach, pow. Jarocin, narodowość polska.

Aresztowany: 17 IV 1946 r. w Bydgoszczy.

Zarzut: współdziałal w zabójstwie milicjanta (eskortowany w lutym 1945 r. przez funkcjonariuszy MO do Sądu Polowego ACz, został uwolniony przez podającego się za funkcjonariusza UB Wojciecha Koszowskiego ps. „Sęp”, który z polecenia Kedywu zbierał informacje o prześladowaniach akowców na Pomorzu).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Mielnik Władysław (PUBP Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz – dowódca plutonu egzekucyjnego), Ryczkowski Jan (WUBP Bydgoszcz), Bohdan Zygmunt (PUBP Bydgoszcz), Kuliś Stefan (naczelnik więzienia WUBP w Bydgoszczy).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Stasica Władysław, ławnicy – Domagała Ryszard (WBW), Terlecki Mieczysław (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 30 IX 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 27 XI 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 519/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/395–397, Akta sprawy przeciwko Domarackiemu Bronisławowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/12–14, Akta sprawy przeciwko Jakubowskiemu Maksymilianowi; *ibidem*, 90/169, Akta osobowe Ludwika Augustyniaka; *ibidem*, 070/837, Akta śledcze.

BALA ROMAN

s. Józefa i Stanisławy z d. Skiba, ur. 20 VIII 1926 r. w Częstochowie, narodowość polska, używał ps. „Niedźwiedź”.

Aresztowany: 21 VII 1946 r. w Wyrzysku.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Mellerera ps. „Jędrus”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie, dokonywanie rekwizycji na potrzeby grupy, zabójstwo członka PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kosmala Waclaw (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Szulc Edmund (WUBP Bydgoszcz), Walczak Stanisław (dowódca plutonu egzekucyjnego), Zagrodnik Edmund (PUBP Wyrzysk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Mazurek Zdzisław (WBW), Waldhaus Alojzy (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Wyrzysku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 4 IX 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 467/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/353–354, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym.

BARBÓRKA ANTONI

s. Walentego i Zofii z d. Bednarz, ur. 9 VI 1900 r. w Bogucicach, pow. Katowice, narodowość polska, używał ps. „Rogacz”.

Aresztowany: 8 V 1948 r. w Olesznie, pow. Lipno.

Zarzut: współpraca z lokalnym oddziałem leśnym dowodzonym przez Kazimierza Wróblewskiego ps. „Kruk”, działającym na terenie pow. Bydgoszcz i Solec Kujawski (złożonym w dużej mierze ze strażników obozu dla ludności niemieckiej

w Zimnych Wodach), współudział w zabójstwie żołnierzy ACz, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Pisarczyk Henryk (WUBP Bydgoszcz), Pruski Zygfryd (PUBP Bydgoszcz), Sucharski Wincenty (WUBP Bydgoszcz), Zaleski (imię nieustalone) (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie:

Pierwsza rozprawa: przewodniczący – Surażski Juliusz, ławnicy – Duda Tadeusz, Koziół Jan

Druga rozprawa: przewodniczący – Wnorowski Bolesław, ławnicy – Magnuski Jerzy, Stypa Alojzy.

Prokurator:

Pierwsza rozprawa: Kaliski Zbigniew (WPR Bydgoszcz)

Druga rozprawa: Gałązka Feliks (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 17 VII 1948 r. – 15 lat więzienia, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat, jednocześnie na mocy amnestii złagodzone wyrok do 10 lat więzienia; 9 XI 1948 r. – NSW uwzględnił skargę rewizyjną prokuratury i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia; 15 II 1949 r. WSR w Bydgoszczy ogłosił wyrok – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia – jednocześnie jednak na mocy amnestii z 22 II 1947 r. złagodził go do 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 67/49.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1665–1666, Akta sprawy przeciwko Barbórcie Antoniemu i Barbórcie Jerzemu; *ibidem*, 66/1682, Akta sprawy przeciwko Kocieniewskiemu Józefowi i innym; *ibidem*, 010/41, Charakterystyka bandy „Kruka” o zabarwieniu AK.

BARBÓRKA JERZY

s. Antoniego i Bronisławy z d. Dymarkowska, ur. 10 X 1927 r. w Woziwodzie, pow. Tuchola, narodowość polska, używał ps. „Błyskawica”.

Aresztowany: 8 V 1948 r. w Olesznie, pow. Lipno.

Zarzut: współpraca z lokalnym oddziałem leśnym dowodzonym przez Kazimierza Wróblewskiego ps. „Kruk”, działającym na terenie pow. Bydgoszcz i Solec Kujawski (złożonym w dużej mierze ze strażników obozu dla ludności niemieckiej w Zimnych Wodach), współudział w zabójstwie żołnierzy ACz, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Jesionowski Ryszard (PUBP Bydgoszcz), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Michnik Władysław (PUBP Bydgoszcz), Pisarczyk Henryk (WUBP Bydgoszcz), Pruski Zygfryd (PUBP Bydgoszcz), Sucharski Wincenty (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie:

Pierwsza rozprawa: przewodniczący – Surażski Juliusz, ławnicy – Duda Tadeusz, Koziół Jan

Druga rozprawa: przewodniczący – Wnorowski Bolesław, ławnicy – Magnuski Jerzy, Stypa Alojzy.

Prokurator:

Pierwsza rozprawa: Kaliski Zbigniew (WPR Bydgoszcz)

Druga rozprawa: Gałązka Feliks (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 17 VII 1948 r. – 15 lat więzienia, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat, jednocześnie na mocy amnestii złagodzone wyrok do 10 lat więzienia; 9 XI 1948 r. – NSW uwzględnił skargę rewizyjną prokuratury i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia; 15 II 1949 r. WSR w Bydgoszczy ogłosił wyrok – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia – jednocześnie na mocy amnestii z 22 II 1947 r. złagodził go do 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 67/49.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1665–1666, Akta sprawy przeciwko Barbórcie Antoniemu i Barbórcie Jerzemu; *ibidem*, 66/1682, Akta sprawy przeciwko Kocieniewskiemu Józefowi i innym; *ibidem*, 010/41, Charakterystyka bandy „Kruka” o zabarwieniu AK.

BIELECKI WŁADYSŁAW

s. Józefa (skazanego na karę śmierci przez WSR w Lublinie) i Aleksandry z d. Dorogokupiec, ur. 26 VI 1927 r. w Pińsku (obecnie Białoruś), narodowość polska, w AK używał ps. „Mikołaj”, a po wojnie fałszywych nazwisk Piotrowski Władysław i Borak Władysław.

Aresztowany: 4 I 1952 r. w Kórnikowie.

Zarzut: działalność w oddziale WiN dowodzoną przez „Burlaja” (N.N.), a następnie „Groźnego” (podporządkowany „Norwidowi”), zabójstwo funkcjonariusza UB, atakowanie posterunków MO, rekwizycje na potrzeby oddziału, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Borowski Lucjan (WUBP Bydgoszcz), Chwiałkowski Jan (WUBP Bydgoszcz), Dachowski Zygmunt (WUBP Bydgoszcz), Górny Bogdan (WPR Bydgoszcz), Jędrzejak Stanisław (WUBP Bydgoszcz), Limbach Zdzisław (WPR Bydgoszcz), Mazur Stefan (WUBP Bydgoszcz), Półtorak Czesław (PUBP Lipno), Sobolewski Ryszard (WUBP Bydgoszcz), Sworacki Ryszard (WPR Bydgoszcz), Urbański Stanisław (WUBP Bydgoszcz), Wysocki Stanisław (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wąsikowski Paweł, ławnicy – Stępień Józef, Karubin Henryk.

Prokurator: Wysocki Stanisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 14 VI 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 24 X 1952 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 84/52.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 113/4, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Rumińskiemu Henrykowi i Bieleckiemu Władysławowi; *ibidem*, 010/75, Charakterystyka ugrupowania bez nazwy pod przywództwem Władysława Bieleckiego w okresie wiosna 1945–1952 na terenie powiatów Lipno i Rybin; *ibidem*, 070/3376, t. 1–4, Akta śledcze.

BOROŻYŃSKI WACŁAW

s. Antoniego i Marii z d. Bukowska, ur. 6 I 1924 r. w Kazanicach, pow. Lubawa, narodowość polska, używał ps. „Wacek”.

Aresztowany: 26 III 1946 r. w leśniczówce Papiernia k. Lubawy.

Zarzut: działalność w oddziale ROAK dowodzonym przez Stanisława Ballę ps. „Sowa”, „Sokół Leśny”, pełnienie funkcji dowódczych (w marcu 1946 r. „Sowa” podzielił swój oddział na mniejsze grupy – dowództwo jednej z nich powierzył Borożyńskiemu), dokonywanie rekwizycji na potrzeby grupy, atakowanie funkcjonariuszy UB i MO.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Drąg Władysław (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Wesołowski Henryk (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz), Zimnicki Jan (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, ławnicy – Jęczkowski Lucjan, Zabiega Władysław.

Prokurator: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 3 I 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 28 III 1947 r. WSR w Bydgoszczy na mocy amnestii z 22 II 1947 r. zamienił (choć wyczerpano całą procedurę do uprawomocnienia się wyroku, z odmową ułaskawienia przez Bolesława Bieruta włącznie) wyrok na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 260/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/205–206, Akta sprawy przeciwko Borożyńskiemu Wacławowi i innym; *ibidem*, 010/29, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą Borożyński; *ibidem*, 070/662, Akta śledcze.

BUCICHOWSKI LEON

s. Rudolfa i Marii z d. Skonieczna, ur. 13 IV 1910 r. w Zubrzy, pow. Lwów (obecnie Ukraina), narodowość polska, używał ps. „Ryngraf”.

Aresztowany: 4 XII 1946 r., prawdopodobnie w Toruniu.

Zarzut: dowodzenie oddziałem leśnym wchodzącym w skład Okręgu Pomorskiego WiN, wysyłanie pogróżek do członków PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Duda Władysław (WUBP Kielce), Janicki Jan (PUBP Toruń), Linke Marian (PUBP Toruń), Ponarski Maksymilian (WPR Bydgoszcz), Zalewski Franciszek (MUBP Toruń).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, ławnicy – Romanik Antoni, Zębała Henryk.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 11 IV 1947 r. na sesji wyjazdowej w Toruniu – 15 lat więzienia, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia (częstkowa kara śmierci zamieniona na 15 lat więzienia).

Sygnatura sprawy: Sr. 178/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/864–865, Akta sprawy przeciwko Bucichowskiemu Leonowi i innym; *ibidem*, 070/1469, t. 1–5, Akta śledcze; *ibidem*, 09/29, Charakterystyka organizacji „Pierwsza Brygada Armii Krajowej”.

CHABIERA HENRYK

s. Józefa i Józefy z d. Jankowska, ur. 27 I 1912 r. w Grabinie, pow. Mińsk Mazowiecki, narodowość polska, używał ps. „Korzeń”.

Aresztowany: 21 VII 1946 r. w Wyrzysku.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Melera ps. „Jędrus”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie, zabójstwo członka PPR, dokonywanie rekwizycji na potrzeby oddziału, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kosmala Waław (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Lebedziński Mikołaj (WUBP Bydgoszcz), Walczak Stanisław (dowódca plutonu egzekucyjnego), Zagrodnik Edmund (PUBP Wyrzysk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Mazurek Zdzisław (WBW), Waldhaus Alojzy (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Wyrzysku – kara śmierci, pozbawienie praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 4 IX 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 467/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/353–354, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze.

CZERNIAKOWSKI MIECZYŚLAW

s. Józefa i Bronisławy z d. Klimaszewska, ur. 9 II 1926 r. w Częstochowie, narodowość polska, używał ps. „Błyskawica” (do 1945 r.) i „Lew”.

Aresztowany: 6 IV 1946 r. w Drewnie, pow. Żnin.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału leśnego dowodzonego przez Bogdana Hądzlika ps. „Madej”, działającego na terenie pow. Mogilno, Inowrocław, Żnin i Szubin, a następnie Bronisława Zabielskiego ps. „Mestwin”, dokonywanie

rekwizycji, zabójstwo funkcjonariusza MO (zarzut nieudowodniony), nielegalne posiadanie (mimo ujawnienia się – 26 X 1945 r.) broni i wydawanie ulotek antykomunistycznych.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Linke Marian (PUBP Toruń), Modelewski Kazimierz (PUBP Żnin), Sadokierski Stanisław (PUBP Toruń).

Skazany przez sąd w składzie:

Pierwsza rozprawa: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Aniśko Bronisław (OSA), Borówka Michał (OSA).

Druga rozprawa: przewodniczący – Surażski Juliusz, ławnicy – Lisiewicz Jerzy (WBW), Pielerczyk Władysław (Szkoła Oficerska).

Prokurator:

Pierwsza rozprawa: Kessler Juliusz (WPR Bydgoszcz)

Druga rozprawa: nieobecny.

Data i wysokość wyroku: 21 IX 1946 r. na sesji wyjazdowej w Toruniu – dożywotnie więzienie, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; po uchyleniu wyroku przez NSW, 17 I 1947 r. powtórnie skazany przez WSR w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej we Wronkach na karę śmierci, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 6 III 1947 r. WSR w Bydgoszczy na mocy amnestii z 22 II 1947 r. zamienił karę śmierci na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 505/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/644–646, Akta sprawy przeciwko Czerniakowskiemu Mieczysławowi i innym; *ibidem*, 070/2247, t. 1–3, Akta śledcze; *ibidem*, 09/11, Charakterystyka organizacji „Armia Krajowa DOK VIII Toruń”; *ibidem*, 010/82, Banda terrorystyczno-rabunkowa „Oddział nocnych kotów”.

DASZKOWSKI KONRAD

s. Piotra i Anastazji z d. Zatorska, ur. 31 III 1906 r. w Książkach, pow. Wąbrzeźno, narodowość polska, używał ps. „Luks”.

Aresztowany: 20 V 1946 r. w Książkach, pow. Wąbrzeźno.

Zarzut: dowodzenie lokalnym oddziałem leśnym (w aktach sprawy występuje jako oddział NSZ), podporządkowanym Henrykowi Siwoniowi ps. „Ruczaj”, zabójstwo (akta sprawy mówią o powodach osobistych, choć zastrzelony był aktywistą PPR), pobicie członków PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Lutyński Stanisław (PUBP Grudziądz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz – dowódca plutonu egzekucyjnego).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Lach Eugeniusz, ławnicy – Bobkowski Maksymilian, Szczeciak Stanisław.

Prokurator: Kessler Juliusz (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 18 X 1946 r. na sesji wyjazdowej w Grudziądzu – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 12 XI 1946 r. w Grudziądzu.

Sygnatura sprawy: Sr. 589/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/457–458, Akta sprawy przeciwko Manteufelowi Bernardowi i innym; *ibidem*, 070/1003, t. 1–10, Akta śledcze; *ibidem*, 09/17, Charakterystyka organizacji.

DERKOWSKI TADEUSZ

s. Piotra i Stanisławy z d. Paprocka, ur. 30 III 1920 r. w Czachorowie, pow. Sierpc, narodowość polska, używał ps. „Cichy”. W czasie okupacji był wywiadowcą AK (ps. „Franek”).

Aresztowany: 24 V 1947 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: dowodzenie od lata 1946 r. patrolem leśnym podporządkowanym 23 Warszawskiemu Okręgowi NZW krypt. „Mazowsze”, zabójstwo komendanta ORMÓ, atakowanie żołnierzy WP, sporządzanie i kolportowanie ulotek.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Borkowiecki Joachim (PUBP Lipno), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Morawski (imię nieustalone) (WUBP Bydgoszcz), Ponnarski Maksymilian (WPR Bydgoszcz), Woźniaca Ludwik (WUBP Bydgoszcz), Zawisza Kazimierz (PUBP Lipno), Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Surażski Juliusz, sędziowie – Krawczyk Stanisław, Łabaziewicz Włodzimierz.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 24 VII 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 18 VIII 1947 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 356/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1050–1052, Akta sprawy przeciwko Derkowskiemu Tadeuszowi i innym; *ibidem*, 070/677, t. 1–2, Akta śledcze; *ibidem*, 09/2, t. 1–2, Grupa bojowa „Cichego” Okręg NZW Warszawa nr 23 kryptonim „Mazowsze”.

DERWIŃSKI MIECZYŚLAW

s. Józefa i Antoniny z d. Dworska, ur. 10 XI 1906 r. w Warszawie, narodowość polska. Był dyrektorem Państwowej Fabryki Marmolady i Przetworów Owocowych nr 19 w Fordonie.

Aresztowany: we wrześniu 1947 r. w Bydgoszczy.

Zarzut: sabotaż gospodarczy – zawieranie niekorzystnych umów, produkcja towarów niepełnowartościowych, które dostarczał w dużych ilościach WP i ACz oraz państwowym organizacjom zmilitaryzowanym, obniżanie zawartości cukru w marmoladzie i alkoholu w wódkach dostarczanych żołnierzom ACz i WP i sprzedaż nadwyżek na wolnym rynku.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Feldfeber Henryk (WUBP Bydgoszcz), Lenzion Tadeusz (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Tudruj Stanisław, ławnicy – Banaszak Alfons, Roźnowski Stanisław.

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz), Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 28 II 1948 r. – kara śmierci, 21 VI 1948 r. NSW zamienił ją na mocy amnestii z 22 II 1947 r. na 10 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 42/48.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1253–1256, Akta sprawy przeciwko Derwińskiemu Mieczysławowi i innym.

DUTKIEWICZ FLORIAN

s. Jana i Pelagii z d. Jaworska, ur. 19 III 1900 r. w Gozdowie, pow. Września, narodowość polska.

Aresztowany: 16 IV 1946 r. w Bydgoszczy.

Zarzut: współdziałal w zabójstwie milicjanta (eskortowany w lutym 1945 r. przez funkcjonariuszy MO do Sądu Polowego ACz, został uwolniony przez podającego się za funkcjonariusza UB Wojciecha Kossowskiego ps. „Sep”, który z polecenia Kedywu zbierał informacje o prześladowaniach akowców na Pomorzu).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Brzeziński (imię nieustalone) (PUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Ryczkowski Jan (WUBP Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz – dowódca plutonu egzekucyjnego), Kuliś Stefan (naczelnik więzienia WUBP w Bydgoszczy).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Stasica Władysław, ławnicy – Domagała Ryszard (WBW), Terlecki Mieczysław (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 30 IX 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 27 XI 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 519/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/395–397, Akta sprawy przeciwko Domarackiemu Bronisławowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/12–14, Akta sprawy przeciwko Jakubowskiemu Maksymilianowi; *ibidem*, 070/837, Akta śledcze.

DZIĘGIELEWSKI FRANCISZEK

s. Władysława i Bolesławy z d. Słupecka, ur. 9 I 1918 r. w Strupczewie, pow. Płock, narodowość polska, używał ps. „Wojtek”.

Aresztowany: 25 V 1947 r. w Strupczewie, pow. Płock.

Zarzut: działalność od lata 1946 r. w 11 Grupie Operacyjnej NSZ (oddział Tadeusza Derkowskiego ps. „Cichy”), zabójstwo komendanta ORMO, pobicie członków PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Borkowiecki Joachim (PUBP Lipno), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Morawski (imię nieustalone) (WUBP Bydgoszcz – dowódca plutonu egzekucyjnego), Ponarski Maksymilian (WPR Bydgoszcz), Zawisza Kazimierz (PUBP Lipno), Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Surażski Juliusz, sędziowie – Krawczyk Stanisław, Łabaziewicz Włodzimierz.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 24 VII 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 18 VIII 1947 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 356/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1050–1052, Akta sprawy przeciwko Derkowskiemu Tadeuszowi i innym; *ibidem*, 070/677, t. 1–2, Akta śledcze.

DZIĘGIELEWSKI RYSZARD

s. Bronisława i Czesławy z d. Bylińska, ur. 15 I 1922 r. w Strupczewie, pow. Płock, narodowość polska, używał ps. „Wicher”.

Aresztowany: 24 V 1947 r. w Brudzeniu Małym, pow. Płock.

Zarzut: działalność w 11 Grupie Operacyjnej NSZ, zabójstwo komendanta ORMO w Dobrzyniu nad Wisłą pow. Lipno, pobicie członków PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Borkowiecki Joachim (PUBP Lipno), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Ponarski Maksymilian (WPR Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz), Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Surażski Juliusz, sędziowie – Krawczyk Stanisław, Łabaziewicz Włodzimierz.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 24 VII 1947 r. – kara śmierci (zamieniona na mocy amnestii z 22 II 1947 r. na 15 lat więzienia), utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; wyrok ostateczny – dożywotnie więzienie, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 356/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1050–1052, Akta sprawy przeciwko Derkowskiemu Tadeuszowi i innym; *ibidem*, 070/677, t. 1–2, Akta śledcze.

FRYCZKE ALEKSANDER

s. Jana i Józefy z d. Paprocka, ur. 15 II 1913 r. w Dobrzyniu nad Wisłą, pow. Lipno, narodowość polska, używał ps. „Orzeł”.

Aresztowany: 30 V 1947 r., prawdopodobnie w okolicy Skarszew, pow. Lipno.

Zarzut: dowodzenie od lata 1946 r. patrolem leśnym podporządkowanym 23 Warszawskiemu Okręgowi NZW krypt. „Mazowsze”, zabójstwo komendanta ORMO w Dobrzyniu nad Wisłą pow. Lipno, współdziałanie w pobiciu członka PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Morawski (imię nieustalone) (WUBP Bydgoszcz – dowódca plutonu egzekucyjnego), Ponarski Maksymilian (WPR Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz), Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Surażski Juliusz, sędziowie – Krawczyk Stanisław, Łabaziewicz Włodzimierz.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 24 VII 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 18 VIII 1947 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 356/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1050–1052, Akta sprawy przeciwko Derkowskiemu Tadeuszowi i innym; *ibidem*, 070/677, t. 1–2, Akta śledcze.

FRYSZKOWSKI ANTONI

s. Marcina i Apolonii z d. Rawicka, ur. 5 VI 1924 r. w Sompolnie, pow. Koło, narodowość polska, używał ps. „Ryś”, „Sten”, „Toni” oraz fałszywego nazwiska Kosmowski Zbigniew.

Aresztowany: 2 VIII 1947 r. w Wałbrzychu.

Zarzut: pełnienie funkcji zastępcy dowódcy w poakowskim oddziale dowodzonym przez Gabriela Fejchno ps. „Bury”, „Ogień”, działającym w latach 1945–1946 na terenie pow. Mogilno i Nieszawa oraz w woj. poznańskim (pow. Konin, Koło), objęcie – po śmierci „Burego” – obowiązków dowódcy (grupa prawdopodobnie podporządkowana Feliksowi Grobelskiemu ps. „Artur”), organizowanie ataków na żołnierzy ACz i WP oraz funkcjonariuszy UB i MO (w sumie zarzucano mu udział w 98 napadach zbrojnych i spowodowanie śmierci 23 osób), podżeganie do zabójstwa członka PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Białokozowicz Jan (PUBP Włocławek), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Olszewski Konstanty (dowódca plutonu egzekucyjnego), Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz), Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, sędziowie – Kostrzyński Czesław, Krawczyk Stanisław.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 30 XI 1947 r. na sesji wyjazdowej we Włocławku – kara śmierci (21-krotna!), utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 10 II 1948 r. we Włocławku.

Sygnatura sprawy: Sr. 527/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1148–1151, Akta sprawy przeciwko Fryszkowskiemu Antoniemu i innym; *ibidem*, 66/1431, Akta sprawy przeciwko Nowakowi Janowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/62, Akta sprawy przeciwko Fryszkowskiemu Antoniemu i innym; *ibidem*, 010/24, t. 1–2, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Bury”, a także „Ogień” i „Ryś”; *ibidem*, 070/1189, t. 1–8, Akta śledcze.

GODZIEWSKI ANTONI

s. Jana i Anny z d. Jarczewska, ur. 9 VI 1922 r. w Rawiczu, narodowość polska, używał ps. „Wola”.

Aresztowany: 26 VII 1946 r. w pobliżu kolonii Dąbrowa, pow. Sępólno Krajeńskie.

Zarzut: dezercja z szeregów MO, działalność w poakowskim oddziale dowodzonym przez Władysława Chylińskiego ps. „Hardy”, „Mały”, który następnie wszedł w skład V Wileńskiej Brygady AK dowodzonej przez Zygmunta Szendzielarza ps. „Łupaszko”, udział w rekwizycjach na potrzeby grupy, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kielbus Tomasz (PUBP Sępólno Krajeńskie), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Woźnica Andrzej (PUBP Sępólno Krajeńskie), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz – dowódca plutonu egzekucyjnego).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Surażski Juliusz, ławnicy – Kozuch Juliusz, Tabor Adolf.

Prokurator: Tucker Zbigniew (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 4 X 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 14 XI 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 584/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/452, Akta sprawy przeciwko Godziewskiemu Antoniemu; *ibidem*, 010/12, Charakterystyka bandy „Łupaszki”; *ibidem*, t. 1–4, 070/359, Akta śledcze.

GODZIŃSKI ALOJZY FRANCISZEK

s. Józefa i Heleny z d. Krajewska, ur. 12 II 1924 r. w Otrębie, pow. Lubawa, narodowość polska, używał ps. „Cygan”.

Aresztowany: 12 (według innych źródeł 9) XII 1946 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: działalność w oddziale ROAK dowodzonym przez Marcelego Sarnowskiego ps. „Cichy”, udział w atakach na posterunki MO, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kozak Witold (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Olszewski Konstanty (dowódca plutonu egzekucyjnego), Wieczorek Edward (naczelnik więzienia w Grudziądzu), Wojdas Tadeusz (PUBP Nowe Miasto Lubawskie).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, asesor – Krawczyk Stanisław, ławnik – Gremplewski Marian.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 17 I 1947 r. na sesji wyjazdowej w Nowym Mieście Lubawskim – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 6 II 1947 r. w Grudziądzu.

Sygnatura sprawy: Sr. 33/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/729, Akta sprawy przeciwko Kołodziejskiemu Henrykowi i innym; *ibidem*, 010/31, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Cichy”; *ibidem*, 070/1221, t. 1–2, Akta śledcze.

GODZIŃSKI JAN

s. Józefa i Heleny z d. Krajewska, ur. 12 VI 1926 r. w Otrębie, pow. Lubawa, narodowość polska, używał ps. „Tygrys”.

Aresztowany: 11 (według innych źródeł 12) XII 1946 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: współpraca z oddziałem ROAK dowodzonym przez Marcelego Sarnowskiego ps. „Cichy”, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kozak Witold (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Wojdas Tadeusz (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, asesor – Krawczyk Stanisław, ławnik – Gremplewski Marian.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 17 I 1947 r. na sesji wyjazdowej w Nowym Mieście Lubawskim – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 27 I 1947 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 33/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/729, Akta sprawy przeciwko Kołodziejskiemu Henrykowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/41, Akta sprawy przeciwko Liszewskiemu Alojzemu i innym; *ibidem*, 070/1221, t. 1–2, Akta śledcze; *ibidem*, 010/31, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Cichy”.

GRALIKOWSKI MARIAN LEONARD

(skazany jako GRALIKOWSKI STEFAN)

s. Leona i Marianny z d. Milezarska, ur. 1 III 1925 r. (w aktach sprawy błędna data 27 II 1925 r.) w Mielnicy Małej, pow. Konin, narodowość polska, używał ps. „Kret”.

Aresztowany: 4 III 1946 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Gabriela Fejchno ps. „Bury”, „Ogień”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Mogilno i Nieszawa oraz w woj. poznańskim (grupa prawdopodobnie podporządkowana Feliksowi Grobelskiemu ps. „Artur”), nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Mycawka Paweł (wiceprokurator Okręgu Poznańskiego), Ryba Józef (PUBP Aleksandrów Kujawski), Wieczorek Edward (naczelnik więzienia w Grudziądzu).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, sędzia – Rzepka Czesław, ławnik – Panasiuk Jan.

Prokurator: Kessler Juliusz (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 22 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej we Włocławku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 30 IX 1946 r. we Włocławku.

Sygnatura sprawy: Sr. 344/46 (włączone potem do sprawy Sr. 224/47).

AIPN By, Sąd Pomorskiego Okręgu Wojskowego, 52/118, Akta w sprawie przeciwko Miecznikowskiemu Józefowi; *ibidem*, 070/1558, t. 1–3, Akta śledcze; *ibidem*, 010/24, t. 1–2, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Bury”, a także „Ogień” i „Ryś”.

GREŃ FRANCISZEK

s. Marcina i Zofii z d. Kobas (według innych źródeł Kubas), ur. 31 V 1923 r. w Szarych, pow. Żywiec, narodowość polska, używał ps. „Wróbel”.

Aresztowany: 21 VII 1946 r. w Wyrzysku.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Mellera ps. „Jędrus”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie, dokonywanie rekwizycji na potrzeby grupy, zabójstwo żołnierzy ACz oraz członka PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kosmala Waclaw (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Szulc Edmund (WUBP Bydgoszcz), Walczak Stanisław (dowódca plutonu egzekucyjnego), Zagrodnik Edmund (PUBP Wyrzysk), Zawichrowski Michał (PUBP Wyrzysk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Mazurek Zdzisław (WBW), Waldhaus Alojzy (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Wyrzysku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 4 IX 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 467/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/353–354, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym;

ibidem, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”.

GRYCKIEWICZ JÓZEF

s. Teodora i Heleny z d. Korelonek, ur. 17 IV 1927 r. w Wyszatkach, pow. Dzisna (obecnie Białoruś), narodowość polska, używał ps. „Brzoza”.

Aresztowany: 9 XII 1946 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: działalność w oddziale ROAK dowodzonym przez Marcelego Sarnowskiego ps. „Cichy”, dezercja z szeregów MO (do milicji wstąpił jako wywiadowca ROAK, służył tam od czerwca do października 1946 r., zdekonspirowany powrócił do oddziału „Cichego”), udział w rekwizycjach na potrzeby grupy i atakach na posterunki MO, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kubler Henryk (WPR Bydgoszcz), Kozak Witold (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Olszewski Konstanty (dowódca plutonu egzekucyjnego), Wieczorek Edward (naczelnik więzienia w Grudziądzu), Wojdas Tadeusz (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, asesor – Krawczyk Stanisław, ławnik – Gremplewski Marian.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 17 I 1947 r. na sesji wyjazdowej w Nowym Mieście Lubawskim (w trybie doraźnym) – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 6 II 1947 r. w Grudziądzu.

Sygnatura sprawy: Sr. 33/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/729, Akta sprawy przeciwko Kołodziejskiemu Henrykowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/41, Akta sprawy przeciwko Liszewskiemu Alojzemu i innym; *ibidem*, 070/1221, t. 1–2, Akta śledcze; *ibidem*, 010/31, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Cichy”.

GRZEŚKO ZDZISŁAW

s. Andrzeja i Władysławy z d. Pietrykowska, ur. 25 I 1929 r. w Szubinie, narodowość polska.

Aresztowany: 8 IX 1950 r. w Szubinie.

Zarzut: działalność (jako wartownik KBW w Szubinie) od czerwca 1950 r. w lokalnej organizacji konspiracyjnej noszącej nazwę „Wolny Świat”, do której należeli też funkcjonariusze MO i UB (jeden z nich był jej założycielem).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Dąbrowski Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Kozarzewski Aleksander (WUBP Bydgoszcz), Lutyński Stanisław (WUBP Bydgoszcz), Ryba Marian (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jęczmyk Edward, asesory – Lisowski Bogdan, Wolski Eugeniusz.

Prokurator: Stępniewski Aleksander (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 17 I 1951 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 2 IV 1951 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 36/51.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/2426, Akta sprawy przeciwko Nowakowi Marianowi i innym; *ibidem*, 070/2750, Akta śledcze; *ibidem*, 09/90, Charakterystyka organizacji „Wolny Świat”.

HADZICKI LEON

s. Jana i Marty z d. Kwajzer, ur. 21 IX 1928 r. w Zgniłce, pow. Sępólno Krajeńskie, narodowość polska, używał ps. „Sikora”.

Aresztowany: 21 VII 1946 r. w Wyrzysku.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Mellera ps. „Jędrus”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie, zabójstwo żołnierzy ACz i członka PPR, udział w rekwizycjach na potrzeby grupy, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kosmala Waław (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Zagrodnik Edmund (PUBP Wyrzysk), Zawichrowski Michał (PUBP Wyrzysk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Mazurek Zdzisław (WBW), Waldhaus Alojzy (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Wyrzysku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 24 VIII 1946 r. wyrok zamieniono na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 467/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/353–354, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”.

IRGIELSKI RYSZARD

s. Adama i Stanisławy z d. Cichočka, ur. 10 III 1926 r. w Brudzeniu Dużym, pow. Płock, narodowość polska, używał ps. „Śmiałek” („Śmiały”).

Aresztowany: 24 V 1947 r. w Brudzeniu Dużym, pow. Płock.

Zarzut: działalność w patrolu leśnym dowodzonym przez Tadeusza Derkowskiego ps. „Cichy”, podporządkowanym 23 Warszawskiemu Okręgowi NZW krypt. „Mazowsze”, udział w zabójstwie komendanta ORMO w Dobrzyniu nad Wisłą pow. Lipno, współudział w pobiciu członka PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Borkowiecki Joachim (PUBP Lipno), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Ponarski Maksymilian (WPR Bydgoszcz), Zawisza Kazimierz (PUBP Lipno), Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Surażski Juliusz, sędziowie – Krawczyk Stanisław, Łabaziewicz Włodzimierz.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 24 VII 1947 r. (w trybie doraźnym) – kara śmierci (na mocy amnestii z 22 II 1947 r. zamieniona na 15 lat więzienia), utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 401/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1050–1052, Akta sprawy przeciwko Derkowskiemu Tadeuszowi i innym; *ibidem*, 070/677, t. 1–2, Akta śledcze.

JĄKALSKI JÓZEF

s. Władysława i Stanisławy z d. Klonowska, ur. 9 XI 1926 r. w Mielnicy Małej, pow. Konin, narodowość polska, używał ps. „Słoń”.

Aresztowany: 4 III 1946 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Gabriela Fejchno ps. „Bury”, „Ogień”, działającego w latach 1945–1946 w na terenie pow. Mogilno i Nieszawa oraz w woj. poznańskim (grupa prawdopodobnie podporządkowana Feliksowi Grobelskiemu ps. „Artur”), nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Mycawka Paweł (wojskowy wiceprokurator Okręgu Poznańskiego), Ryba Józef (PUBP Aleksandrów Kujawski).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, sędzia – Rzepka Czesław, ławnik – Panasiuk Jan.

Prokurator: Kessler Juliusz (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 22 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej we Włocławku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 18 IX 1946 r. wyrok zamieniono na 10 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 344/46 (włączone potem do sprawy Sr. 224/47).

AIPN By, Sąd Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy, 52/118, Akta sprawy przeciwko Miecznikowskiemu Józefowi; *ibidem*, 070/1558, t. 1–3, Akta śledcze; *ibidem*, 010/24, t. 1–2, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Bury”, a także „Ogień” i „Rys”.

JERMAKS WŁADYSŁAW

s. Edwarda i Franciszki z d. Gałan, ur. 28 V 1919 r. w Czipotach, pow. Rzeżyca (Łotwa), narodowość łotewska.

Aresztowany: 18 IV 1950 r. w Szynwałdzie, pow. Grudziądz.

Zarzut: działalność w lokalnym oddziale leśnym noszącym nazwę „Walka o Niezawisłość, Niepodległość, Wiarę i Ojczyznę”, udział w akcjach zbrojnych przeciwko funkcjonariuszom UB i MO, chęć uniknięcia repatriacji do ZSRR.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Gałązka Feliks (WPR Bydgoszcz), Lutyński Stanisław (WUBP Bydgoszcz), Ryba Marian (WPR Bydgoszcz), Woźniak Waclaw (PUBP Grudziądz), Wudecki Tadeusz (dowódca plutonu egzekucyjnego).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wnorowski Bolesław, ławnicy – Glinka Kazimierz, Mieczkowski Medard.

Prokurator: Stepniowski Aleksander (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 12 IX 1950 r. na sesji wyjazdowej w Grucie – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 13 XII 1950 r. w Grudziądzu.

Sygnatura sprawy: Sr. 298/50.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/2237, Akta sprawy przeciwko Jermaksowi Władysławowi i Rolkowskiemu Janowi; *ibidem*, 070/2553, t. 1–4, Akta śledcze; *ibidem*, 010/19, Charakterystyka band terrorystyczno-rabunkowych zorganizowanych przez Czesława Tobiasza; AIPN Gd, WSR Gdańsk, 284/432, Akta sprawy przeciwko Jantcauskasowi Wiktorasowi.

KADOR JAN

s. Leona i Marii z d. Tomaszewska, ur. 23 I 1925 r. w Witrogoszczy, pow. Wyrzysk, narodowość polska, używał ps. „Manerz”.

Aresztowany: 21 VII 1946 r. w Wyrzysku.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Melera ps. „Jędrus”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sepólno Krajeńskie, udział w rekwizycjach na potrzeby grupy, zabójstwo żołnierzy ACz i członka PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kosmala Waclaw (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Szulc Edmund (WUBP Bydgoszcz), Walczak Stanisław (dowódca plutonu egzekucyjnego), Zagrodnik Edmund (PUBP Wyrzysk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Mazurek Zdzisław (WBW), Waldhaus Alojzy (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Wyrzysku – kara śmierci, pozbawienie praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 4 IX 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 467/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/353–354, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organi-

zacji występującej pod nazwą „Jędrus”; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym.

KAMIŃSKI STANISŁAW

s. Szczepana i Józefy z d. Kowalewska, ur. 2 V 1926 r. w Kościeszkach, pow. Mogilno, narodowość polska, używał ps. „Młot”, „Sęp” oraz fałszywego nazwiska Orlewicz Zbigniew.

Aresztowany: 15 IV 1949 r. w Inowrocławiu.

Zarzut: działalność w lokalnym oddziale poakowskim (wcześniej w AK na Rzeszowszczyźnie), udział w pobiciu członków PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bekierz Edmund (WUBP Bydgoszcz), Kosmala Waclaw (WUBP Bydgoszcz), Majewski Jan (WUBP Bydgoszcz), Skibiński Lesław (WUBP Bydgoszcz), Wawrzyniak Maurycy (PUBP Inowrocław), Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wnorowski Bolesław, sędzia – Lisowski Bogdan, asesor – Kaute Tadeusz.

Prokurator: Gałązka Feliks (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 17 IX 1949 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; zmarł 28 X 1949 r. w szpitalu aresztu WUBP w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 294/49.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1862–1865, Akta sprawy przeciwko Kamińskiemu Stanisławowi i innym; *ibidem*, 070/58, Akta śledcze; *ibidem*, 010/43, Charakterystyka terrorystyczno-rabunkowej bandy Kamińskiego.

KATAFIASZ ZYGMUNT

s. Mieczysława i Anny z d. Paczkowska, ur. 31 X 1929 r. w Grudziądzu, narodowość polska.

Aresztowany: 9 IX 1947 r. w Grudziądzu.

Zarzut: zabójstwo żołnierza ACz (Włodzimierz Nikołajew – służył w 50 pp w Bydgoszczy), próba wysadzenia w powietrze pomnika ku czci poległych żołnierzy ACz, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bienarczyk Zdzisław (KP MO Grudziądz), Gościński Marian (WUBP Bydgoszcz), Kubajewski Daniel (PUBP Grudziądz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Łachocki Jerzy (WPR Bydgoszcz), Lekczyński Tadeusz (SO Grudziądz), Lutyński Stanisław (PUBP Grudziądz), Szczypiorski Tadeusz (KP MO Grudziądz), Zdrojewski Walerian (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie:

Pierwsza rozprawa: przewodniczący – Papowski Józef, ławnicy – Grabowski Franciszek, Krawczyk Stanisław

Druga rozprawa: przewodniczący – Jęczmyk Edward, ławnicy – Kieszek Stanisław (RKU Bydgoszcz), Sałek Tadeusz (RKU Bydgoszcz).

Prokurator:

Pierwsza rozprawa: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz)

Druga rozprawa: Kaliski Zbigniew (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 18 III 1948 r. na sesji wyjazdowej w Grudziądzu – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 4 IV 1948 r. NSW uchylił wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia w trybie zwykłym razem ze sprawą Zielińskiego Tadeusza i Kamińskiego Jana (Sr. 392/47); 30 IX 1948 r. WSR w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Grudziądzu skazał ponownie na karę śmierci, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 23 XI 1948 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 297/48.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1453–1455, Akta sprawy przeciwko Katafiaszowi Zygmunтови i innym; *ibidem*, 050/17, Sprawozdania okresowe z pracy referatu śledczego PUBP Grudziądz za 1947 r.

KIŻEWSKI JÓZEF

s. Wincentego i Marty z d. Łangowska, ur. 13 II 1926 r. w Wielu, pow. Chojnice, narodowość polska, używał ps. „Jasio” i nazwiska Jaszewski.

Aresztowany: 23 IX 1953 r. w Chojnicach.

Zarzut: prowadzenie działalności szpiegowskiej na rzecz obcego wywiadu (prawdopodobnie francuskiego), nielegalne przekroczenie granicy, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Borowski Lucjan (WUBP Bydgoszcz), Gryz Tadeusz (WUBP Bydgoszcz), Jabłoński Józef (WUBP Bydgoszcz), Mazur Stefan (WUBP Bydgoszcz), Strzelec Bolesław (WUBP Bydgoszcz), Szukuć Jan (WPR Bydgoszcz), Zawisza Kazimierz (PUBP Tuchola).

Skazany przez sąd w składzie:

Pierwsza rozprawa: przewodniczący – Różański Roman, sędzia – Wąsikowski Paweł, ławnik – Król Zbigniew

Druga rozprawa: przewodniczący – Zborowski Jan, ławnicy – Łuszką Piotr, Zawilowski Edward.

Prokurator: Marcinkowski Andrzej.

Data i wysokość wyroku: 19 III 1954 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 28 VI 1954 r. NSW postanowił wyrok uchylić i sprawę przekazać WSR w Bydgoszczy do ponownego rozpatrzenia w innym składzie; 18 II 1955 r. WSR w Bydgoszczy wydał wyrok dożywotniego więzienia, utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadku mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 15/54.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 192/5462–5465, Akta sprawy przeciwko Kiżewskiemu Józefowi; *ibidem*, 66/324, Akta sprawy przeciwko Kiżewskiemu Józefowi; *ibidem*, 070/2108, t. 1–10, Akta śledcze; *ibidem*, 09/151, Charakterystyka nielegalnej organizacji wywiadowczej Józefa Kiżewskiego ps. „Jasio”; AIPN Gd, 0026/16, Sprawa ewidencyjno-obszernyjna o kryptoniemie „Kiży”.

KLEYNA STANISŁAW

s. Juliana i Filomeny z d. Demska, ur. 3 VII 1905 r. w Straszewie, pow. Sztum, narodowość polska.

Aresztowany: 29 IX 1951 r. w Bydgoszczy.

Zarzut: wprowadzanie w błąd organów bezpieczeństwa („będąc tajnym współpracownikiem UB pod ps. «Grom», udzielał systematycznie fałszywych danych z zakresu wywiadu i podziemnych grup”), gromadzenie informacji stanowiących tajemnicę państwową, współpraca z gestapo w czasie okupacji (zarzut prawdopodobnie nieprawdziwy, Kleyna w 1940 r. wyjechał na roboty do Niemiec, gdzie – jak podawał – nawiązał współpracę z wywiadem francuskim, w 1942 r. wstąpił do SS, w 1945 r. na terenie Niemiec podpisał zobowiązanie o współpracy z NKWD), ujawnienie faktu współpracy z UB, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Cyba Stanisław (WUBP Bydgoszcz), Górny Bogdan (WPR Bydgoszcz), Januszek Stanisław (WUBP Bydgoszcz), Marcinkowski Zenon (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Łabaziewicz Włodzimierz, sędziowie – Wąsikowski Paweł, Trojnar Karol.

Prokurator: Stepniowski Aleksander (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 22 IV 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 4 VIII 1952 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 61/52.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/2725–2726, Akta sprawy przeciwko Kleynie Stanisławowi; *ibidem*, 070/3640, Akta śledcze.

KLOC WŁADYSŁAW

s. Andrzeja i Anny z d. Hlanda, ur. 8 IX 1914 r. w Staromieściu, pow. Rzeszów, narodowość polska, używał ps. „Żbik”.

Aresztowany: 16 VIII 1946 r. w Jaworze, pow. Wąbrzeźno.

Zarzut: pełnienie funkcji dowódczych w oddziale leśnym NZW (według aktu oskarżenia miał zastąpić Henryka Siwonina ps. „Ruczaj”, który zginął w czerwcu 1945 r. – zarzut nieudowodniony), nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Sawera Roman (dowódca plutonu egzekucyjnego).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Lubiński Juliusz, Waldhaus Alojzy.

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 5 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Wąbrzeźnie – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 13 VIII 1946 r. w Toruniu.

Sygnatura sprawy: Sr. 452/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/340, Akta sprawy przeciwko Majtyce Władysławowi i Kłocowi Władysławowi; *ibidem*, 070/1003, t. 1–10, Akta śledcze; *ibidem*, 09/17, Charakterystyka organizacji.

KŁOS ZBIGNIEW

s. Bronisława i Ludwika z d. Wasik, ur. 27 IX 1927 r. w Mroczy, pow. Wyrzysk, narodowość polska, używał ps. „Groźny”.

Aresztowany: 4 VII 1946 r. w Zieloncy.

Zarzut: działalność w lokalnej organizacji konspiracyjnej o nazwie Pierwsza Kadra Podziemnej Akcji Specjalnej „Rota” założonej przez Józefa Trojana ps. „Kruk”, dokonywanie rekwizycji, rozbijanie funkcjonariuszy MO, próba zdobycia posterunku MO w Nowej Wsi Wielkiej, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Chyżewski Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Figurski Alfons (KP MO Bydgoszcz), Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, asesor – Krawczyk Stanisław, ławnik – Janik Kazimierz.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 10 II 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 26 III 1947 r. na mocy amnestii z 22 II 1947 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 91/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/782–783, Akta sprawy przeciwko Sice Henrykowi i innym; *ibidem*, 070/391, t. 1–3, Akta śledcze; *ibidem*, 069/297, Sprawa obiektowa o kryptonimie „Rota”; *ibidem*, 010/21, Charakterystyka organizacji „Pogotowie Akcji Specjalnej – oddział bojowy «Rota»”.

KNITTER STANISŁAW

s. Jana i Franciszki z d. Roszkowiak, ur. 4 X 1908 r. w Popielewie, pow. Bydgoszcz, narodowość polska, używał ps. „Lew”.

Aresztowany: 25 VI 1950 r. w Kraszewie, pow. Lidzbark Warmiński.

Zarzut: współpraca z lokalnym oddziałem leśnym Zygmunta Dula, zabójstwo żołnierzy ACz i WP, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bilicki Józef (WPR Bydgoszcz), Grzesiak Jan (WUBP Bydgoszcz), Koziański Jan (WUBP Bydgoszcz), Kozłowski Stanisław (WUBP Olsztyn), Ryba Marian (WPR Bydgoszcz), Służewski Henryk (WUBP Bydgoszcz), Szulc Edmund (WUBP Bydgoszcz), Zieliński Władysław (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Łabaziewicz Włodzimierz, ławnicy – Łazarz Józef, Śliwiński Michał.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 26 I 1951 r. – kara śmierci (zamieniona na mocy amnestii z 22 II 1947 r. na 15 lat więzienia), utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 37/51.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/2522–2525, Akta sprawy przeciwko Paśnikowi Stanisławowi i innym; *ibidem*, 070/3259, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, Charakterystyka bandy.

KOBIELSKI STANISŁAW

s. Wawrzyńca i Feliksy z d. Ziółkowska, ur. 19 VI 1928 r. w Sułkówku, pow. Włocławek, narodowość polska, używał ps. „Wicher” (według innych źródeł „Wichura”).

Aresztowany: 19 XII 1947 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Stanisława Matuszewskiego ps. „Mściciel”, działającego na terenie pow. Nieszawa i Włocławek, dokonywanie rekwizycji, ataki na funkcjonariuszy MO, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, asesor – Krawczyk Stanisław, ławnik – Fiema Stefan.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 28 II 1948 r. na sesji wyjazdowej we Włocławku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 29 IV 1948 r. karę śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie.

Sygnatura sprawy: Sr. 44/48.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1257–1260, Akta sprawy przeciwko Kocińskiemu Czesławowi i innym; *ibidem*, 069/299, t. 1–2, Sprawa obiektowa B-Cz-8; *ibidem*, 012/3, Charakterystyka bandy terrorystyczno-rabunkowej NSZ „Mściciela”.

KOCIENIEWSKI Józef

s. Bronisława i Franciszki z d. Berent, ur. 26 I 1922 r. w Czarzach, pow. Chełmno, narodowość polska, używał ps. „Sęp” oraz fałszywego nazwiska Kozłowski.

Aresztowany: 16 X 1948 r. w Szczecinie.

Zarzut: dezercja (był strażnikiem w obozie dla ludności niemieckiej w Zimnych Wodach), przynależność do lokalnego oddziału leśnego dowodzonego przez Kazimierza Wróblewskiego ps. „Kruk”, działającego na terenie pow. Bydgoszcz, współudział w zabójstwie żołnierzy ACz, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Dziubakiewicz Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Miłoszewski Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Onyszków Jan (WSR Bydgoszcz), Piotrowski Marian (WUBP Bydgoszcz), Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wnorowski Bolesław, ławnicy – Kalisz Waclaw, Stępień Józef.

Prokurator: Małaczyński Tadeusz.

Data i wysokość wyroku: 30 VII 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 1 IX 1949 r. wyrok zamieniono na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 12/49.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1682, Akta sprawy przeciwko Kocieniowskiemu Józefowi i innym; *ibidem*, 66/1611–1612, Akta sprawy przeciwko Kaczmarkowi Mieczysławowi i innym; *ibidem*, 070/1682, t. 1–3, Akta śledcze; *ibidem*, 010/41, Charakterystyka bandy „Kruka” o zabarwieniu AK.

KOCIŃSKI CZESŁAW

s. Antoniego i Stanisławy z d. Kwiatkowska, ur. 8 IX 1924 r. w Osiecinach, pow. Nieszawa, narodowość polska, używał ps. „Kacper”, „Burza”.

Aresztowany: 2 XII 1947 r. w Znaniewie, pow. Aleksandrów Kujawski.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Stanisława Matuszewskiego ps. „Mściciel”, działającego na terenie pow. Nieszawa, dokonywanie rekwizycji, ataki na funkcjonariuszy MO, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, asesor – Krawczyk Stanisław, ławnik – Fiema Stefan.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 28 II 1948 r. na sesji wyjazdowej we Włocławku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 29 IV 1948 r. karę śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie.

Sygnatura sprawy: Sr. 44/48.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1257–1260, Akta sprawy przeciwko Kocińskiemu Czesławowi i innym; *ibidem*, 069/299, t. 1–2, Sprawa obiektywa B-Cz-8; *ibidem*, 012/3, Charakterystyka bandy terrorystyczno-rabunkowej NSZ „Mściciela”.

KOŁODZIEJSKI HENRYK

s. Jana i Jadwigi z d. Bulanowska, ur. 18 II 1928 r. w Warszawie, narodowość polska, używał ps. „Wiewiórka”.

Aresztowany: 9 XII 1946 r. w Osowcu, pow. Lubawa.

Zarzut: działalność w oddziale ROAK dowodzonym przez Franciszka Wypycha ps. „Wilk”, atak na funkcjonariuszy MO i SOK, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kozak Witold (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Olszewski Konstanty (dowódca plutonu egzekucyjnego), Wieczorek Edward (naczelnik więzienia w Grudziądzu), Wojdas Tadeusz (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, asesor – Krawczyk Stanisław, ławnik – Gremplewski Marian.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 17 I 1947 r. na sesji wyjazdowej w Nowym Mieście Lubawskim – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 6 II 1947 r. w Grudziądzu.

Sygnatura sprawy: Sr. 33/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/729, Akta sprawy przeciwko Kołodziejskiemu Henrykowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/41, Akta sprawy przeciwko Liszewskiemu Alojzemu i innym; *ibidem*, 070/1221, t. 1–2, Akta śledcze; *ibidem*, 010/32, Charakterystyka bandy terrorystyczno-rabunkowej „Wilka”.

KOPCZYK JÓZEF

s. Jana i Agnieszki z d. Cebe, ur. 31 X 1914 r. w Bukowni, pow. Olkusz, narodowość polska.

Aresztowany: najprawdopodobniej 19 XI 1948 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: jako funkcjonariusz MO w Sypniewie współpracował z poakowskimi oddziałami leśnymi: Zdzisława Chylińskiego ps. „Hardy”, „Mały”, a następnie Leona Mellera ps. „Jędrus”, działającymi od 1945 r. do lipca 1946 r. głównie na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie, zamach na żołnierza ACz, kradzież broni z magazynu posterunku.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Goździewski Stanisław (KW MO Bydgoszcz), Turski Julian (WPR Bydgoszcz), Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Łabaziewicz Włodzimierz, ławnicy – Krupiński Jan, Okuliński Norbert.

Prokurator: Stępniewski Aleksander (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 19 IV 1949 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 24 VI 1949 r. wyrok zamieniono na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 144/49.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1729, Akta sprawy przeciwko Mazurowi Zygmuntowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 010/9, Charakterystyka bandy.

KOSSOWSKI WOJCIECH

s. Jana i Stanisławy z d. Brodecka, ur. 11 V 1905 r. w Nowym Targu, narodowość polska, używał ps. „Sęp”.

Aresztowany: 18 IV 1946 r. w leśniczówce Bolumin k. Ostromecka.

Zarzut: zabójstwo funkcjonariuszy MO (zbierając z polecenia Kedywu – pod przybranym nazwiskiem jako funkcjonariusz UB – informacje o prześladowaniach żołnierzy AK na Pomorzu, objął w lutym 1945 r. dowództwo nad milicjantami eskortującymi 12 zatrzymanych osób – w tym 7 akowców – prowadzonych do Sądu Polowego ACz, a po sterroryzowaniu i obezwładnieniu konwojentów wydał rozkaz ich zastrzelenia), nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Ryczkowski Jan (WUBP Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz – dowódca plutonu egzekucyjnego), Kuliś Stefan (naczelnik więzienia WUBP w Bydgoszczy).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Stasica Władysław, ławnicy – Domagała Ryszard (WBW), Terlecki Mieczysław (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 30 IX 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 27 XI 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 519/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/395–397, Akta sprawy przeciwko Domarackiemu Bronisławowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/12–14, Akta sprawy przeciwko Jakubowskiemu Maksymilianowi.

KOZŁOWSKI WŁADYSŁAW

s. Mikołaja i Anny z d. Czopów, ur. 30 V 1923 r. w Sipiorach, pow. Szubin, narodowość polska.

Aresztowany: 8 IX 1950 r. w Szubinie.

Zarzut: dezercja (jako funkcjonariusz – oficer broni – PUBP w Szubinie nawiązał kontakt z lokalną organizacją o nazwie „Wolny Świat”, a następnie dokonał zaboru broni), nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kolasiński Lech (WUBP Bydgoszcz), Kozarzewski Aleksander (WUBP Bydgoszcz), Przybyszewski Edward (WUBP Bydgoszcz), Ryba Marian (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jęczmyk Edward, asesory – Lisowski Bogdan, Wolski Eugeniusz.

Prokurator: Stępniewski Aleksander (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 17 I 1951 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 2 IV 1951 r. karę śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie.

Sygnatura sprawy: Sr. 36/51.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/2426–2428, Akta sprawy przeciwko Nowakowi Marianowi i innym; *ibidem*, 070/2750, Akta śledcze; *ibidem*, 09/90, Charakterystyka organizacji.

KRAWIŚ FRANCISZEK

s. Stanisława i Marianny z d. Janka, ur. 18 VIII 1927 r. w Józefowie, pow. Wyrzysk, narodowość polska, używał ps. „Żuraw”.

Aresztowany: 21 VII 1946 r. w Wyrzysku.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Mellera ps. „Jędrus”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie, zabójstwo żołnierzy ACz oraz członka PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kosmala Waclaw (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Szulc Edmund (WUBP Bydgoszcz), Zagrodnik Edmund (PUBP Wyrzysk), Zawichrowski Michał (PUBP Wyrzysk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Mazurek Zdzisław (WBW), Waldhaus Alojzy (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 VIII 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 24 VIII 1946 r. wyrok zamieniono na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 467/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/353–354, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”.

KRAWIŚ LUDWIK

s. Stanisława i Marianny z d. Janka, ur. 27 III 1924 r. w Dziegciarni, pow. Wyrzysk, narodowość polska, używał ps. „Tygrys”.

Aresztowany: 21 VII 1946 r. w Wyrzysku.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Melera ps. „Jędrus”, działającego od 1945 do lipca 1946 r. głównie na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie, zabójstwo żołnierzy ACz oraz członka PPR, dokonywanie rekwizycji na potrzeby oddziału, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kosmala Waclaw (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Romel Jan (PUBP Wyrzysk), Szulc Edmund (WUBP Bydgoszcz), Walczak Stanisław (dowódca plutonu egzekucyjnego), Zagrodnik Edmund (PUBP Wyrzysk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Mazurek Zdzisław (WBW), Waldhaus Alojzy (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 VIII 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 4 IX 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 467/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/353–354, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”.

KRZYMIN STANISŁAW

s. Michała i Katarzyny z d. Majchrzak, ur. 5 XI 1890 r w Śmiłowie, pow. Szamotuły, narodowość polska. Był dyrektorem znacjonalizowanej Fabryki Central Telefonicznych nr 3 (T-3) w Bydgoszczy. Członek PPS.

Aresztowany: 15 V 1948 r. w Bydgoszczy.

Zarzut: sabotaż gospodarczy i doprowadzenie fabryki do upadku, prowadzenie wyprzedzaży materiałów (głównie induktorów i telefonów) na wolnym rynku. Od lutego 1945 r. do maja 1948 r. dopuścił się szeregu nadużyć, noszących znamiona akcji sabotażowej.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Chęsiak Ryszard (WUBP Bydgoszcz), Kiełbasiński Edmund (WUBP Bydgoszcz), Lewandowski Aleksander (WUBP Bydgoszcz), Pisarczyk Henryk (WUBP Bydgoszcz), Szczepański Kazimierz (WUBP Bydgoszcz), Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz), Zdrojewski Walerian (WUBP Bydgoszcz), Zimnicki Jan (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, sędzia – Łabaziewicz Włodzimierz, ławnik – Waldhaus Alojzy.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 18 X 1948 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 5 I 1949 r. karę zamieniono na 12 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 335/48.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1490–1493, Akta sprawy przeciwko Krzyminowi Stanisławowi i innym; *ibidem*, 070/1881, t. 1–3, Akta śledcze.

KUTOWSKI ALEKSANDER

s. Leona i Natalii z d. Chodyńska, ur. 27 II 1946 r. w Romanowie pow. Poddębce (obecnie Ukraina), narodowość polska.

Aresztowany: 7 IV 1946 r. w Chełmży.

Zarzut: działalność w lokalnej grupie o zabarwieniu narodowym noszącej nazwę „Organizacja Polska”, przygotowywanie i kolportowanie ulotek, nielegalne posiadanie broni (prawdopodobnie zarzut nieprawdziwy).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kessler Juliusz (WPR Bydgoszcz), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Kulikowski Bolesław (WUBP Gdańsk), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Zimnicki Jan (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie:

Pierwsza rozprawa: przewodniczący – Stasica Władysław, ławnicy – Lorenc Józef, Waldhaus Alojzy

Druga rozprawa: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Lachowski Jan, Bała Franciszek.

Prokurator:

Pierwsza rozprawa: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz)

Druga rozprawa: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 29 VIII 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 21 IX 1946 r. NSW uchylił wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia; 12 XII 1946 r. skazany przez WSR w Bydgoszczy na 10 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 400/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/487, Akta sprawy przeciwko Kutowskiemu Aleksandrowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/11, Akta sprawy przeciwko Kutowskiemu Aleksandrowi i innym; *ibidem*, 070/1133, Akta śledcze; *ibidem*, 069/206, t. 4, Sprawa obiektowa „Wisła”. Materiały dotyczące byłej organizacji „Armia Polska” i „Organizacja Polska”; AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/21, Akta sprawy przeciwko Goszczyńskiemu Kazimierzowi i innym.

LAMPRECHT TADEUSZ

s. Stanisława i Klary z d. Piekut, ur. 11 X 1919 r. w Dębionku, pow. Wyrzysk, narodowość polska.

Aresztowany: 11 XI 1948 r. w Paterku, pow. Wyrzysk.

Zarzut: w 1946 r. był aresztowany i skazany na 2 lata więzienia za nielegalne posiadanie broni, areszt w Wyrzysku, w którym był przetrzymywany, został jednak

rozbity przez grupę pod dowództwem Mariana Myszkę ps. „Łoś”. Lamprecht przyłączył się do oddziału. Ujawnił się w 1947 r. po rozbiciu grupy, nie przyznając się do posiadania broni ani swojego pobytu w oddziale. W czasie śledztwa sprawa ucieczki z więzienia została umorzona na mocy amnestii. W 1948 r. aresztowany został za powieszenie w ubikacji portretu Józefa Stalina.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Chyżewski Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Feldfeber Henryk (WUBP Bydgoszcz), Lawichrowski Michał (PUBP Wyrzysk), Wesołowski Zygmunt (WUBP Bydgoszcz), Zaleski (imię nieustalone) (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Łabaziewicz Włodzimierz, ławnicy – Fuks Roman, Grodzki Ryszard.

Prokurator: Gałązka Feliks (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 29 I 1949 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 28 V 1949 r. karę śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie.

Sygnatura sprawy: Sr. 36/49.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1635–1636, Akta sprawy przeciwko Lamprechtowi Tadeuszowi i innym; *ibidem*, 070/1574, Akta śledcze; *ibidem*, 010/13, Charakterystyka organizacji.

LEWICKI ZYGMUNT

s. Bernarda i Rozalii z d. Gruźlewska, ur. 9 IV 1919 r. w Toruniu, narodowość polska. Używał też nazwiska Lipka Leon.

Aresztowany: 5 VIII 1953 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: rzekoma działalność wywiadowcza na rzecz Rady Politycznej w Mo-nachium. Zbierał wiadomości osobiście i przy pomocy agentury z dziedziny wojskowej, gospodarczej i politycznej z terenu woj. bydgoskiego i gdańskiego, a następnie przekazywał je na spotkaniach Witoldowi Starczewskiemu – kierownikowi siatki.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bachurski Zdzisław (WUBP Bydgoszcz), Leszkiewicz Grzegorz (WUBP Bydgoszcz), Linke Marian (WUBP Bydgoszcz), Marcinkowski Zenon (WUBP Bydgoszcz), Miłoszewski Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Napota Kazimierz (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Różański Roman, sędziowie – Łabaziewicz Włodzimierz, Zborowski Jan.

Prokurator: Ryba Marian (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 26 III 1953 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 15 IX 1953 r. karę śmierci zamieniono na dożywocie. Na mocy amnestii kara została w 1956 r. zamieniona na 12 lat więzienia. Zwolniony w 1961 r.

Sygnatura sprawy: Sr. 55/53.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 190/27–29, Akta sprawy przeciwko Starczewskiemu Witoldowi i innym; *ibidem*, 070/3424, Akta śledcze; *ibidem*, 09/150, Charakterystyka organizacji szpiegowskiej pod nazwą „Organizacja Starczewskiego”.

LISZEWSKI ALOJZY

s. Józefa i Anastazji z d. Krymska, ur. 6 III 1924 r. w Otrębie, pow. Lubawa, narodowość polska, używał ps. „Psota”.

Aresztowany: 12 IX 1946 r. w Otrębie, pow. Lubawa.

Zarzut: przynależność do oddziału ROAK dowodzonego przez Marcelego Sarnowskiego ps. „Cichy”, działającego na terenie pow. Lubawa i Brodnica, atak na posterunek MO, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Burek Władysław (PUBP Brodnica), Dąbrowski Franciszek (PUBP Brodnica), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Śnieżawski Bolesław (PUBP Brodnica), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz – dowódca plutonu egzekucyjnego), Zdrojewski Walerian (PUBP Brodnica).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wierciach Ryszard, asesor – Krawczyk Stanisław, ławnik – Bobkowski Maksymilian.

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 30 X 1946 r. na sesji wyjazdowej w Grudziądzu – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 11 XII 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 657/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/521, Akta sprawy przeciwko Liszewskiemu Alojzemu i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/41, Akta sprawy przeciwko Liszewskiemu Alojzemu i innym; *ibidem*, 070/1221, t. 1–2, Akta śledcze; *ibidem*, 010/31, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Cichy”.

ŁOZIŃSKI JERZY

s. Witolda i Aleksandry z d. Jutekiewicz, ur. 16 V 1906 r. w Łunińcu (obecnie Białoruś), narodowość polska, używał ps. „213”, „Jerzy”, „Sawicki”, „Wyrwa” i fałszywych nazwisk Kosiński Waław, Sawicki Jerzy.

Aresztowany: 30 VI 1948 r. w Kokocku, pow. Chełmno.

Zarzut: współpraca z Abwehrą i gestapo (zarzut nieprawdziwy: Łoziński był żołnierzem Wileńskiego Okręgu AK – członkiem grupy pod dowództwem Mirosława Głębockiego ps. „Cecylia”, zajmującej się ochroną kontrwywiadowczą i wykonywaniem wyroków na agentach gestapo i NKWD; po aresztowaniu „Cecylii” w styczniu 1945 r. objął dowództwo nad komórką, po 1945 r. był żołnierzem eksterytorialnego Ośrodka Mobilizacyjnego Okręgu Wileńskiego AK), gromadzenie informacji wywiadowczych, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kazimierski Bonifacy (MBP Warszawa), Korczak Antoni (MBP Warszawa), Królikowski Józef (MBP Warszawa), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Zimnicki Jan (WUBP Bydgoszcz), Sucharski Wincenty (MBP Warszawa), Turski Julian (WPR Bydgoszcz), Wilczyński Leon (MBP Warszawa), Włodarski Kazimierz (WUBP Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz), Zdanowicz Władysław (MBP Warszawa).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wnorowski Bolesław, ławnicy – Banaszak Alfons, Orlicz Stanisław.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz), Turski Julian (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 3 IX 1949 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 12 XI 1949 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 293/49.

AIPN, WSR Warszawa, 00231/154, Akta sprawy przeciwko Olechnowiczowi Antoniemu i innym; AIPN By, WSR Bydgoszcz, 190/3657–3660, Akta sprawy przeciwko Łozińskiemu Jerzemu i innym; *ibidem*, 070/2489, t. 1–14, Akta śledcze; *ibidem*, 077/520, Sprawa ewidencyjno-obszernościowa o kryptonimie „Kora”; *ibidem*, 069/270, Sprawa agenturalnego sprawdzenia o kryptonimie „Konspirator”.

ŁUZIŃSKI JÓZEF

s. Józefa i Franciszki z d. Jarzyńska, ur. 25 X 1907 r. w Sinogórze, pow. Mława, narodowość polska, używał ps. „Gruby”. W czasie okupacji był członkiem AK.

Aresztowany: 17 VII 1947 r. w Skrwilnie, pow. Rypin.

Zarzut: przynależność do lokalnego oddziału należącego do okręgu ROAK „Mewa”, działającego w okolicach Mławy i dowodzonego przez Franciszka Majewskiego ps. „Mściciel”, walka z funkcjonariuszami PUBP i MO, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Janicki Jan (MUBP Toruń), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Nehring Czesław (KW MO Bydgoszcz), Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz), Zaleski (imię nieustalone) (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Giemborek Julian, ławnicy – Banaszak Alfons, Krawczyk Stanisław.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 22 IX 1947 r. na sesji wyjazdowej w Okalewie – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 23 X 1947 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 445/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1176–1177, Akta sprawy przeciwko Łuźińskiemu Józefowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/61, Akta sprawy przeciwko Domarackiemu Władysławowi

i innym; *ibidem*, 070/680, Akta śledcze; *ibidem*, 011/4, Okręg Narodowe Zjednoczenie Wojskowe Warszawa nr 23 kryptonim „Mazowsze”.

MAĆKOWIAK STANISŁAW

s. Jana i Wiktorii z d. Borowiak, ur. 14 IX 1927 r. w Lubichowie, pow. Starogard Gdański, narodowość polska, używał ps. „Bury”.

Aresztowany: 21 VII 1946 r. w Wyrzysku.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Melera ps. „Jędrus”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie, zabójstwo żołnierzy ACz i członka PPR, rekwizycje na potrzeby oddziału, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kosmala Waclaw (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Malendowicz Kazimierz (PUBP Wyrzysk), Zagrodnik Edmund (PUBP Wyrzysk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Mazurek Zdzisław (WBW), Waldhaus Alojzy (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 VIII 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 24 VIII 1946 r. wyrok zamieniono na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 467/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/353–354, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”.

MAJKOWSKI JAN

s. Szczepana i Stanisławy z d. Bukowińska, ur. 23 VI 1927 r. w Wolicy, pow. Warszawa, narodowość polska, używał ps. „Atlantyk”.

Aresztowany: 15 I 1947 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: przynależność do V Wileńskiej Brygady AK, ataki na żołnierzy WP, posterunki MO oraz żołnierzy ACz, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Jurkowski (Józef?) (WUBP Bydgoszcz), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Ponarski Maksymilian (WPR Bydgoszcz), Szulc Edmund (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Surażski Juliusz, ławnicy – Kulbój Stefania, Okryński Czesław.

Prokurator: Leczykiewicz Henryk (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 III 1947 r. (w trybie doraźnym) – 15 lat więzienia, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia (częstkowa kara śmierci zamieniona na 15 lat więzienia).

Sygnatura sprawy: Sr. 148/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 83/1–2, Akta sprawy przeciwko Kręcejewskiemu Zdzisławowi i innym.

MAJTYKA WŁADYSŁAW

s. Wojciecha i Marii z d. Zając, ur. 11 XI 1913 r. w Rzeszotarach, pow. Kraków, narodowość polska, używał ps. „Biały”, „Dyl”, „Sierżant” oraz fałszywego nazwiska Janik Jan.

Aresztowany: 15 VII 1946 r. w Jaworze, pow. Wąbrzeźno.

Zarzut: dezercja z WP, działalność w poakowskim oddziale „Obrona Kraju” (w aktach sprawy błędnie w „oddziale NSZ podającym się za AK”) dowodzonym początkowo przez Franciszka Warczaka ps. „Ryś”, a następnie Henryka Siwonina ps. „Ruczaj”, pełnienie funkcji dowódczych (po śmierci „Ruczaja” objął dowództwo nad kilkuosobową placówką „Odwet” w Książkach), atak na patrol WBW, dokonywanie rekwizycji na potrzeby grupy, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Sawera Roman (dowódca plutonu egzekucyjnego), Włodarski Kazimierz (PUBP Wąbrzeźno), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Lubiński Juliusz, Waldhaus Alojzy.

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 5 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Wąbrzeźnie – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 13 VIII 1946 r. w Toruniu.

Sygnatura sprawy: Sr. 452/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/340, Akta sprawy przeciwko Majtyce Władysławowi i Klocowi Władysławowi; *ibidem*, 070/1003, t. 1–10, Akta śledcze.

MANOWIECKI HENRYK

s. Mieczysława i Heleny z d. Szymańska, ur. 1 IV 1930 r. w Piastowie, pow. Warszawa, narodowość polska, używał ps. „Ordynans”.

Aresztowany: 26 IX 1947 r. w Grudziądzu.

Zarzut: działalność w lokalnej grupie dowodzonej przez Jana Horoszmiana ps. „Zawisza Czarny”, posługującej się nazwą „Armia Krajowa”, choć wydaje się, że część akcji zbrojnych miała charakter rabunkowy.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Gidzgiez Mieczysław (PUBP Świecie), Lutyński Stanisław (PUBP Grudziądz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Tudrzej Stanisław, asesor – Krawczyk Stanisław, ławnik – Tolmidt Kazimierz (MO).

Prokurator: Kaliski Zbigniew (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 19 XII 1947 r. na sesji wyjazdowej w Grudziądzu – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 22 IX 1948 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 564/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1185–1186, Akta sprawy przeciwko Manowieckiemu Henrykowi i innym; *ibidem*, 010/6, Charakterystyka bandy „Armia Podziemna”.

MATUSZEWSKI MICHAŁ

s. Jana i Rozalii z d. Masłowska, ur. 18 VIII 1918 r. w Bodzanowie, pow. Włocławek, narodowość polska, używał ps. „Lubiak”.

Aresztowany: 1 VIII 1947 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: dezercja z PUBP w Bydgoszczy i działalność w oddziale zbrojnym Jerzego Gadzinowskiego ps. „Szary”, udział w rozbrojeniu posterunków MO w Osiecinach, Babiaku i Piotrkowie Kujawskim, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Białokozowicz Jan (PUBP Włocławek), Gałązka Feliks (WPR Bydgoszcz), Kaliski Zbigniew (WPR Bydgoszcz), Krakowiecki Tadeusz (WPR Bydgoszcz), Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz), Szwagierczak Ryszard (PUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie:

Pierwsza rozprawa: przewodniczący – Surażski Juliusz, sędzia – Łabaziewicz Włodzimierz, ławnik – Kujawa Mieczysław

Druga rozprawa: przewodniczący – Banaszak Alfons, ławnicy – Telechowski Franciszek, Wójcik Michał.

Prokurator:

Pierwsza rozprawa: Kaliski Zbigniew (WPR Bydgoszcz)

Druga rozprawa: Kaliski Zbigniew (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 30 VII 1948 r. – kara śmierci (jednocześnie na mocy amnestii z 22 II 1947 r. zamieniona na 15 lat więzienia), utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 293/48.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1450, Akta sprawy przeciwko Matuszewskiemu Michałowi; *ibidem*, 66/371, Akta sprawy przeciwko Tomickiemu Kazimierzowi.

MAZUR WACŁAW

s. Stanisława i Marianny z d. Langier, ur. 15 I 1925 r. w Kwaśniewie, pow. Olkusz, narodowość polska, używał ps. „Malinowski”, „Wrona”.

Aresztowany: 13 III 1950 r. w Dziwnowie, pow. Kamień Pomorski.

Zarzut: dezercja z SOK i działalność w lokalnej grupie leśnej dowodzonej przez Kazimierza Kuśnierza ps. „Ważny”, udział w zabójstwie żony członka PPR (prawdopodobnie informującego UB), nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Borodicz Bogusław (WUBP Bydgoszcz), Chyżewski Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Piechocki Tadeusz (WPR Bydgoszcz), Szydło Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wolski Eugeniusz, ławnicy – Igras Edward, Szupiter Władysław.

Prokurator: Stępniewski Aleksander (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 1 IX 1951 r. – kara śmierci (jednocześnie na mocy amnestii z 22 II 1947 r. zamieniona na 15 lat więzienia), utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 240/51.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/2634–2635, Akta sprawy przeciwko Mazurowi Waclawowi; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/34, Akta sprawy przeciwko Kaczorowskiemu Tadeuszowi i innym; *ibidem*, 070/1378, Akta śledcze; *ibidem*, 010/3, Charakterystyka bandy pod nazwą „Banda Ważnego”.

MAZURKIEWICZ KAZIMIERZ

s. Franciszka i Marianny z d. Chmiałkowska, ur. 25 I 1917 r. w Janowicach, pow. Nieszawa, narodowość polska.

Aresztowany: prawdopodobnie 6 VIII 1947 r. w Janowicach, pow. Nieszawa.

Zarzut: współpraca z poakowskim oddziałem dowodzonym przez Antoniego Fryszkowskiego ps. „Ryś” (grupa prawdopodobnie podporządkowana Feliksowi Grobelskiemu ps. „Artur”), działającym na terenie pow. Konin, Koło, Włocławek i Nieszawa, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz), Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, sędziowie – Kostrzyński Czesław, Krawczyk Stanisław.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 30 XI 1947 r. na sesji wyjazdowej we Włocławku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 8 I 1948 r. NSW zamienił wyrok na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 527/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1148–1151, Akta sprawy przeciwko Fryszkowskiemu Antoniemu i innym; *ibidem*, 070/1189, t. 1–8, Akta śledcze.

MAZURKIEWICZ MIECZYŚLAW

s. Franciszka i Marianny z d. Chmiałkowska, ur. 10 X 1919 r. w Janowicach, pow. Nieszawa, narodowość polska.

Aresztowany: prawdopodobnie 6 VIII 1947 r. w Janowicach, pow. Nieszawa.

Zarzut: współpraca z poakowskim oddziałem dowodzonym przez Antoniego Fryszkowskiego ps. „Ryś” (grupa prawdopodobnie podporządkowana Feliksowi Grobelskiemu ps. „Artur”), działającym na terenie pow. Konin, Koło, Włocławek i Nieszawa, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz), Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, sędziowie – Kostrzyński Czesław, Krawczyk Stanisław.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 30 XI 1947 r. na sesji wyjazdowej we Włocławku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 8 I 1948 r. NSW zamienił wyrok na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 527/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1148, Akta sprawy przeciwko Fryszkowskiemu Antoniemu i innym; *ibidem*, 070/1189, t. 1–8, Akta śledcze.

MAZURKIEWICZ STEFAN

s. Franciszka i Marianny z d. Chmiałkowska, ur. 8 V 1923 r. w Janowicach, pow. Nieszawa, narodowość polska.

Aresztowany: prawdopodobnie 6 VIII 1947 r. w Janowicach, pow. Nieszawa.

Zarzut: współpraca z poakowskim oddziałem dowodzonym przez Antoniego Fryszkowskiego ps. „Ryś” (grupa prawdopodobnie podporządkowana Feliksowi Grobelskiemu ps. „Artur”), działającym na terenie pow. Konin, Koło, Włocławek i Nieszawa, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz), Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, sędziowie – Kostrzyński Czesław, Krawczyk Stanisław.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 30 XI 1947 r. na sesji wyjazdowej we Włocławku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 8 I 1948 r. NSW zamienił wyrok na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 527/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1148, Akta sprawy przeciwko Fryszkowskiemu Antoniemu i innym; *ibidem*, 070/1189, t. 1–8, Akta śledcze; *ibidem*, 010/24, t. 1–2, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Bury”, a także „Ogień” i „Ryś”.

MIECZNIKOWSKI JÓZEF

s. Stanisława i Heleny z d. Szurgot, ur. 12 III 1924 r. w Mąkoszynie, pow. Nieszawa, narodowość polska, używał ps. „Jaskóła”.

Aresztowany: 4 III 1946 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: po dezercji z WP przynależność do lokalnego oddziału poakowskiego dowodzonego przez Gabriela Fejchno ps. „Bury”, „Ogień”, działającego na przełomie 1945 i 1946 r. na terenie pow. Mogilno, Koło, Konin i Nieszawa, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Ryba Józef (PUBP Aleksandrów Kujawski), Tomaszewski Kazimierz (PUBP Aleksandrów Kujawski).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Panasiuk Jan, Rzepka Czesław.

Prokurator: Kessler Juliusz (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 22 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej we Włocławku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 18 IX 1946 r. wyrok zamieniono na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 344/46 (włączone potem do sprawy Sr. 224/47).

AIPN By, Sąd Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy, 52/118, Akta sprawy przeciwko Miecznikowskiemu Stanisławowi; *ibidem*, 070/1558, t. 1–3, Akta śledcze; *ibidem*, 010/24, t. 1, Charakterystyka nielegalnej organizacji.

MILWID WITOLD

s. Mieczysława i Lucyny z d. Wiktor, ur. 18 XII 1915 r. w Dniepropietrowsku (wówczas Rosja, obecnie Ukraina), narodowość polska, używał ps. „T 5”, „Todek” oraz fałszywego nazwiska Wysocki Tadeusz.

Aresztowany: 20 VII 1948 r. w Bydgoszczy.

Zarzut: działalność od 1942 r. w Okręgu Wileńskim AK w komórce pod dowództwem Mirosława Głębockiego ps. „Cecylia” (otrzymywał zadania specjalne w kontrwywiadzie oraz był członkiem Komendy Dywersyjnej wykonującej wyroki orzeczone przez Wojskowy Sąd Specjalny), współpraca z Niemcami (zarzut nieprawdziwy), działalność od 1944 r. w eksterytorialnym Ośrodku Mobilizacyjnym Okręgu Wileńskiego AK, gromadzenie informacji wywiadowczych, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Białobrzeski Lucjan (MBP w Warszawie), Ka-
skiewicz Jerzy (MBP w Warszawie), Korczak Antoni (MBP w Warszawie), Kujawa
Adam (WUBP Bydgoszcz), Turski Julian (WPR Bydgoszcz), Włodarski Kazimierz
(WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wnorowski Bolesław, ławnicy –
Banaszak Alfons, Orlicz Stanisław.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz), Turski Julian (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 3 IX 1949 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych
i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony
12 XII 1949 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 293/49.

AIPN, WSR Warszawa, 00231/154, t. 1–20, Akta sprawy przeciwko Olechnowiczowi Antonie-
mu i innym; AIPN By, WSR Bydgoszcz, 190/3657–3660, Akta sprawy przeciwko Łozińskiemu
Jerzemu i innym; *ibidem*, 070/2489, t. 1–14, Akta śledcze; *ibidem*, 077/520, Sprawa ewidencyj-
no-obszernyjna o kryptonimie „Kora”; *ibidem*, 069/270, Sprawa agenturalnego sprawdzenia
o kryptonimie „Konspiator”.

MONDRZEJEWSKI JAN

s. Jakuba i Katarzyny z d. Sobierajska, ur. 31 I 1914 r. w Siemionkach, pow. Toruń,
narodowość polska, używał ps. „Błady”, „Czarny”.

Aresztowany: 22 X 1948 r. w Bydgoszczy.

Zarzuty: dezercja (był strażnikiem w obozie dla ludności niemieckiej w Zimnych
Wodach), współpraca z lokalnym oddziałem leśnym dowodzonym przez Kazimie-
rza Wróblewskiego ps. „Kruk”, działającym na terenie pow. Bydgoszcz, współdziałal
w zabójstwie żołnierzy ACz, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Dziubakiewicz Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Miło-
szewski Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Piotrowski Marian (WUBP Bydgoszcz), Załęski
Arnold (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wnorowski Bolesław, ławnicy –
Kalisz Waclaw, Stępień Józef.

Prokurator: Małaczyński Tadeusz.

Data i wysokość wyroku: 30 VII 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych
i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 1 IX 1949 r.
wyrok zamieniono na 10 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich
praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 12/49.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1611–1612, Akta sprawy przeciwko Kaczmarkowi Mieczysławo-
wi i innym; *ibidem*, 66/1682, Akta sprawy przeciwko Kocieniewskiemu Józefowi i innym; *ibidem*,
070/1682, t. 1–3, Akta śledcze; *ibidem*, 010/41, Charakterystyka bandy „Kruka” o zabarwieniu AK.

MRUK BRONISŁAW

s. Piotra i Apolonii z d. Wojda, ur. 23 VI 1906 r. w Głomsku, pow. Złotów, narodowość polska.

Aresztowany: nie później niż 5 V 1950 r. w Wyrzysku.

Zarzut: współpraca z poakowskim oddziałem dowodzonym przez Leona Mellera ps. „Jędrus”, działającym w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie, współudział w zabójstwie sołtysa.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Brojek Stefan (WPR Opole), Szczepański Edward (PUBP Wyrzysk), Szydło Zdzisław (WPR Bydgoszcz), Witkowski Zygmunt (PUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie:

Pierwsza rozprawa: przewodniczący – Kaute Tadeusz, sędzia – Wolski Eugeniusz, ławnik – Najdor Jan

Druga rozprawa: przewodniczący – Łabaziewicz Włodzimierz, asesor – Trojnar Karol, aplikant – Samborski Wiktor.

Prokurator:

Pierwsza rozprawa: Stępniewski Aleksander (WPR Bydgoszcz)

Druga rozprawa: Stępniewski Aleksander (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 9 X 1950 r. – 8 lat więzienia, po rewizji złożonej przez WPR w Bydgoszczy skazany 30 III 1951 r. przez WSR w Bydgoszczy na karę śmierci (na mocy amnestii zamieniona automatycznie na 12 lat więzienia), utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 318/50.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/3162, Akta sprawy przeciwko Włodarczykowi Teodorowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”.

MURACH EDMUND

s. Jana i Kazimierzy z d. Mankiewicz, ur. 1 XI 1922 r. w Dębnie, pow. Wyrzysk, narodowość polska, używał ps. „Szary”.

Aresztowany: 28 VII 1946 r. w Wyrzysku.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Mellera ps. „Jędrus”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie (z akt wynika, że zbiegł z oddziału przed rozbiciem przez UB), dokonywanie rekwizycji, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Kosmala Waclaw (WUBP Bydgoszcz), Walczak Stanisław (dowódca plutonu egzekucyjnego), Zagrodnik Edmund (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Mazurek Zdzisław (WBW), Waldhaus Alojzy (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 VIII 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 4 IX 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 468/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/593, Akta sprawy przeciwko Murachowi Edmundowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”.

MURACH ROMAN

s. Jana i Michaliny z d. Gaca (według innych źródeł Gatza), ur. 8 VII 1914 r. w Liszkowie, pow. Wyrzysk, narodowość polska, używał ps. „Czarny”.

Aresztowany: 26 VIII 1946 r. w Nowym Dworze, pow. Chojnice.

Zarzut: ucieczka z aresztu UB, przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Mellera ps. „Jędrus”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sepólno Krajeńskie, współdziałal w zabójstwie żołnierza ACz, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Cherek Bernard (PUBP Chojnice), Jurkowski (Józef?) (WUBP Bydgoszcz), Kubler Henryk (WPR Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Sądecki Bronisław (PUBP Chojnice), Smentak Władysław (PUBP Chojnice), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Daniec Mieczysław, Poprawa Józef.

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 16 X 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 12 XI 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 627/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/496, Akta sprawy przeciwko Murachowi Romanowi; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”.

NOWAK MARIAN

s. Marcina i Marianny z d. Salomańska, ur. 20 VI 1928 r. w Konecku, pow. Aleksandrów Kujawski, narodowość polska.

Aresztowany: 7 IX 1950 r. w Szubinie.

Zarzut: jako funkcjonariusz PUBP w Szubinie zdezerterował z bronią i zorganizował lokalną grupę oporu występującą pod nazwą „Wolny Świat”; nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Banasiński Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Kolasieński Lech (WUBP Bydgoszcz), Kozarzewski Aleksander (WUBP Bydgoszcz), Lechowski Stanisław (WUBP Bydgoszcz), Pydzik Marian (MBP Warszawa), Ryba Marian (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jęczmyk Edward, asesory – Lisowski Bogdan, Wolski Eugeniusz.

Prokurator: Stępniewski Aleksander (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 17 I 1951 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 2 IV 1951 r. karę śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie.

Sygnatura sprawy: Sr. 36/51.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/2426, Akta sprawy przeciwko Nowakowi Marianowi i innym; *ibidem*, 070/2750, Akta śledcze; *ibidem*, 09/90, Charakterystyka organizacji.

OLEJNICZAK MARIAN

s. Jana i Heleny z d. Malinowska, ur. 18 IV 1926 r. w Wysokotówku, pow. Jarocin, narodowość polska.

Aresztowany: 15 IV 1949 r. w Inowrocławiu.

Zarzut: współpraca z lokalną grupą konspiracyjną dowodzoną przez Stanisława Kamińskiego ps. „Młot”, „Sep”, działającą na terenie pow. Inowrocław i Mogilno, współudział w rekwizycjach (część z nich wydaje się mieć charakter rabunkowy), atak na funkcjonariuszy MO oraz członków PPR.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bekierz Edmund (WUBP Bydgoszcz), Gałązka Feliks (WPR Bydgoszcz), Paszkiewicz Jan (PUBP Inowrocław), Skibiński Lesław (WUBP Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz), Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wnorowski Bolesław, sędzia – Lisowski Bogdan, asesor – Kaute Tadeusz.

Prokurator: Gałązka Feliks (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 17 IX 1949 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 30 XII 1949 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 294/49.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1862, Akta sprawy przeciwko Kamińskiemu Stanisławowi i innym; *ibidem*, 070/58, Akta śledcze; *ibidem*, 010/43, Charakterystyka terrorystyczno-rabunkowej bandy Kamińskiego.

ORYL STANISŁAW

s. Jan i Józefy z d. Sobieraj, ur. 15 III 1914 r. w Raczynach, pow. Mława, narodowość polska.

Aresztowany: 15 VII 1947 r. w Zieleni, pow. Mława.

Zarzut: jako funkcjonariusz MO wstąpił do oddziału leśnego należącego do okręgu ROAK „Mewa”, działającego w okolicach Mławy i dowodzonego przez Franciszka Majewskiego ps. „Mściciel” (udowodniono mu jedynie przyjęcie 15 kg mąki od Józefa Łuzińskiego ps. „Gruby”; przyczyną aresztowania i wydania wyroku śmierci była prawdopodobnie działalność w oddziale „Mściciela” brata Seweryna Oryła ps. „Kanciaty”); nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Janicki Jan (MUBP Toruń), Jurek Bolesław (PUBP Rypin), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz), Zaleski (imię nieustalone) (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie:

Pierwsza rozprawa: przewodniczący – Giemborek Julian, ławnicy – Banaszak Alfons, Krawczyk Stanisław

Drua rozprawa: przewodniczący – Surażski Juliusz, ławnicy – Kosa Józef, Łata Antoni.

Prokurator:

Pierwsza rozprawa: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz)

Drua rozprawa: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 22 IX 1947 r. na sesji wyjazdowej w Okalewie – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 12 XI 1947 r. NSW przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia, skazany 3 XII 1947 r. przez WSR w Bydgoszczy na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 445/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1176–1177, Akta sprawy przeciwko Łuzińskiemu Józefowi i innym; *ibidem*, 011/4, Okręg Narodowe Zjednoczenie Wojskowe Warszawa nr 23 krytonim „Mazowsze”.

ORZECZOWSKI ALFONS

s. Józefa i Franciszki z d. Orzechowska, ur. 21 V 1923 r. w Omulach, pow. Lubawa, narodowość polska, używał ps. „Cyrk”, „Lis”.

Aresztowany: 26 III 1946 r. w Papierni, pow. Lipno

Zarzut: działalność w lokalnym oddziale ROAK dowodzonym przez Stanisława Ballę ps. „Sowa”, „Sokół Leśny”, dokonywanie rekwizycji na potrzeby grupy, atakowanie funkcjonariuszy UB i MO.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Wesołowski Henryk (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Więch Paulin (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, ławnicy – Jęczkowski Lucjan, Zabiega Władysław.

Prokurator: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 3 I 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 28 III 1947 r. na mocy amnestii z 22 II 1947 r. karę śmierci zamieniono (choć wyczerpano całą procedurę do uprawomocnienia się wyroku, z odmową ulaskawienia przez Bolesława Bieruta włącznie) na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 260/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/205–206, Akta sprawy przeciwko Borożyńskiemu Wacławowi i innym; *ibidem*, 070/662, Akta śledcze; *ibidem*, 010/29, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą Borożyński.

PAŁUBICKI BOLESŁAW

s. Wiktora i Marii z d. Ginter, ur. 6 VII 1923 r. w Kloni, pow. Chojnice, narodowość polska, używał ps. „Szyszka”, „Zawisza”.

Aresztowany: 24 X 1946 r. w Zapędowie, pow. Chojnice.

Zarzut: dezercja z szeregów MO, działalność w poakowskim oddziale dowodzonym przez Władysława Chylińskiego ps. „Hardy”, „Mały”, który następnie wszedł w skład V Wileńskiej Brygady AK dowodzonej przez Zygmunta Szendzielarza ps. „Łupaszko”, atakowanie funkcjonariuszy UB i MO, dokonywanie rekwizycji, współudział (ubezpieczanie) w zabójstwach członków PPR i funkcjonariuszy MO na terenie pow. Chojnice, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Janicki Jan (PUBP Toruń), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Lach Eugeniusz, ławnicy – Putrymowicz Stanisław, Radziwiłowicz Jan.

Prokurator: Leczykiewicz Henryk (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 9 XII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Chojnicach – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony prawdopodobnie 27 XII 1946 r. w Tucholi w zagadkowych okolicznościach.

Sygnatura sprawy: Sr. 778/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/820, Akta sprawy przeciwko Pałubickiemu Bolesławowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/41, Akta sprawy przeciwko Liszewskiemu Alojzemu i innym.

PAŚNIK STANISŁAW

s. Antoniny Paśnik (imię ojca nieznane), ur. 9 II 1924 r. w Matyldzinie, pow. Wyrzysk, narodowość polska, posługiwał się fałszywym nazwiskiem Wichurski Stanisław.

Aresztowany: prawdopodobnie 3 VI 1950 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: działalność w lokalnym oddziale leśnym dowodzonym przez Zygmunta Dula, zabójstwo żołnierzy ACz, nielegalne posiadanie broni (w akcie oskarżenia nie ujęto zarzutu zatajenia niektórych okoliczności z działalności w oddziale podczas ujawnienia w 1945 r.).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bilicki Józef (WPR Bydgoszcz), Koziński Jan (WUBP Bydgoszcz), Ryba Marian (WPR Bydgoszcz), Służewski Henryk (WUBP Bydgoszcz), Szulc Edmund (WUBP Bydgoszcz), Zieliński Władysław (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Łabaziewicz Włodzimierz, ławnicy – Łazarz Józef, Śliwiński Michał.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 26 I 1951 r. – dożywotnie więzienie, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia (częstkowa kara śmierci zamieniona na mocy amnestii z 22 II 1947 r. na 15 lat więzienia).

Sygnatura sprawy: Sr. 37/51.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/2522–2524, Akta sprawy przeciwko Paśnikowi Stanisławowi i innym; *ibidem*, 070/3259, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/17, Charakterystyka bandy.

PAWELSZCZAK BRONISŁAW

s. Franciszka i Weroniki z d. Pikulik, ur. 22 III 1927 r. w Witrogoszczy, pow. Wyrzysk, narodowość polska, używał ps. „Miazga”.

Aresztowany: 21 (według innych źródeł 22) VII 1946 r. w Wyrzysku.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Mellera ps. „Jędrus”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie, współudział w zabójstwie członka PPR, dokonywanie rekwizycji na potrzeby grupy, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kosmala Waław (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Romel Jan (PUBP Wyrzysk), Zagrodnik Edmund (PUBP Wyrzysk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Mazurek Zdzisław (WBW), Waldhaus Alojzy (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Wyrzysku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 24 VIII 1946 r. wyrok zamieniono na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 467/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/353–354, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”.

PIRECKI WOJCIECH

s. Stanisława i Stanisławy z d. Kowalska, ur. 19 IV 1906 r. w Nowej Wsi, pow. Krotoszyn, narodowość polska.

Aresztowany: 21 (według innych źródeł 22) VII 1946 r. w Wyrzysku.

Zarzut: współpraca z poakowskim oddziałem dowodzonym przez Leona Mellera ps. „Jędrus”, działającym od 1945 do lipca 1946 r. na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie, przechowywanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Górski Mieczysław (PUBP Wyrzysk), Kosmala Waclaw (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Walczak Stanisław (dowódca plutonu egzekucyjnego), Zagrodnik Edmund (PUBP Wyrzysk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Mazurek Zdzisław (WBW), Waldhaus Alojzy (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Wyrzysku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 4 IX 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 467/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/353–354, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”.

POLASIK LESZEK

s. Stanisława i Zofii z d. Szalewska, ur. 9 VIII 1927 r. w Inowrocławiu, narodowość polska, używał ps. „Białas”.

Aresztowany: 21 VII 1946 r. w Wyrzysku.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Mellera ps. „Jędrus”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie, współdziałal w zabójstwie członka PPR oraz dwóch żołnierzy ACz, dokonywanie rekwizycji na potrzeby grupy, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kosmala Waclaw (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Romel Jan (PUBP Wyrzysk), Zagrodnik Edmund (PUBP Wyrzysk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Mazurek Zdzisław (WBW), Waldhaus Alojzy (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Wyrzysku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 24 VIII 1946 r. wyrok zamieniono na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 467/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/353–354, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”.

RAKOCZY WŁADYSŁAW

s. Jana i Julianny z d. Szczekowicz, ur. 5 VI 1899 r. w Zieluniu, pow. Mława, narodowość polska, używał ps. „Podolszyniak”.

Aresztowany: 13 VII 1947 r. w Racinach, pow. Radziejów.

Zarzut: udzielanie pomocy oddziałowi ROAK należącemu do okręgu „Mewa”, działającemu w okolicach Mławy i dowodzonemu przez por. Franciszka Majewskiego ps. „Mściciel” (żołnierzem oddziału był jego syn Karol ps. „Bystry”), nielegalne przechowywanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kosmala Waław (WUBP Bydgoszcz), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Nehring Czesław (KW MO Bydgoszcz), Michalak Klemens (KW MO Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz), Zaleski (imię nieustalone) (WPR Bydgoszcz), Zalewski Franciszek (WUBP Bydgoszcz), Zimnicki Jan (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Giemborek Julian, ławnicy – Banaszak Alfons, Krawczyk Stanisław.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 22 IX 1947 r. na sesji wyjazdowej w Okalewie (w trybie doraźnym) – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 17 X 1947 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 445/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1176–1177, Akta sprawy przeciwko Łużyńskiemu Józefowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/61, Akta sprawy przeciwko Domarackiemu Władysławowi i innym.

ROSTEK ZBIGNIEW

s. Jana i Agnieszki z d. Kaszuba, ur. 10 I 1930 r. we Lwowie (obecnie Ukraina), narodowość polska.

Aresztowany: 4 XII 1950 r. w Toruniu.

Zarzut: próba ucieczki z więzienia w Bydgoszczy w dniu 28 IX 1951 r. (wiele wskazuje, że być może był to pretekst, a w rzeczywistości chodziło o pozbycie się niewygodnego świadka, gdyż Rostek – prawdopodobnie – od 1945 r. współpracował z wywiadami amerykańskim, polskim oraz sowieckim i wielokrotnie nielegalnie przekraczał polską granicę; 11 IX 1951 r. skazany został przez WSR w Bydgoszczy na 15 lat więzienia za szpiegostwo na rzecz USA; ze względu na tajemniczość sprawy trudno tu o pewne ustalenia).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Borowski Lucjan (WUBP Bydgoszcz), Cherek Bernard (dowódca plutonu egzekucyjnego), Dąbrowski Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Górny Bogdan (WPR Bydgoszcz), Szewczyk Władysław (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jęczmyk Edward, sędzia – Wąsikowski Paweł, asesor – Trojnar Karol.

Prokurator: Stępniewski Aleksander (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 22 I 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 10 III 1952 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 10/52.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/2673, Akta sprawy przeciwko Rostkowi Zbigniewowi; *ibidem*, 190/3650, Akta sprawy przeciwko Rostkowi Zbigniewowi i Wasilewskiemu Jerzemu; *ibidem*, 66/2492, Akta sprawy przeciwko Ćwiklińskiemu Tadeuszowi i Nowakowskiemu Florianowi; *ibidem*, 66/2500, Akta sprawy przeciwko Rostek Wandzie; *ibidem*, 070/3952, t. 1–17, Akta śledcze.

RUCIŃSKI JAN

s. Leona i Czesławy z d. Kowalska, ur. 1 X 1924 r. w Gawłowie, pow. Płońsk, narodowość polska, używał ps. „Sęp”.

Aresztowany: 5 IX 1946 r. w Rypinie.

Zarzut: działalność w oddziale ROAK dowodzonym przez Stanisława Ballę ps. „Sowa”, „Sokół Leśny”, ataki na żołnierzy WP i ACz oraz funkcjonariuszy UB i MO, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Borowski Roman (PUBP Rypin), Jurek Bolesław (PUBP Rypin), Kusz Jan (PUBP Rypin), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Lach Eugeniusz, ławnicy – Duziak Wawrzyniec, Świstowski Grzegorz.

Prokurator: nieobecny na rozprawie.

Data i wysokość wyroku: 9 I 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 23 I 1947 r. wyrok zamieniono na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 854/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/686, Akta sprawy przeciwko Rucińskiemu Janowi i Celebuckiemu Henrykowi; *ibidem*, 070/855, t. 1–2, Akta śledcze.

RUDZIŃSKI JAN

s. Ignacego i Rozalii z d. Rykaczewska, ur. 28 IX 1928 r. w Czarlinie, pow. Lubawa, narodowość polska, używał ps. „Szczygieł”.

Aresztowany: 6 XI 1946 r. w Czarlinie, pow. Lubawa.

Zarzut: działalność w oddziale ROAK dowodzonym przez Marcelę Sarnowskiego ps. „Cichy”, ataki na funkcjonariuszy UB i MO, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kozak Witold (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Leczykiewicz Henryk (WPR Bydgoszcz), Mikołajewski Józef (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Olszewski Konstanty (dowódca plutonu egzekucyjnego), Ponarski Maksymilian (WPR Bydgoszcz), Wojdas Tadeusz (PUBP Nowe Miasto Lubawskie).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Lach Eugeniusz, ławnicy – Herman Aleksander, Kowalczyk Bernard.

Prokurator: Eljasz Zenon.

Data i wysokość wyroku: 28 XII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Grudziądzu – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 17 I 1947 r. w Grudziądzu.

Sygnatura sprawy: Sr. 818/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/652, Akta sprawy przeciwko Rudzińskiemu Janowi; *ibidem*, 010/31, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Cichy”.

RYDZYŃSKI JAN

s. Adama i Anny z d. Bułanowska, ur. 25 V 1917 r. w Chraponiu, pow. Rypin, narodowość polska, używał ps. „Kruk”, „Błysk”, „Sowa” oraz fałszywego nazwiska Rupiński Franciszek.

Aresztowany: nie później niż 14 I 1947 r., prawdopodobnie w Chraponiu.

Zarzut: założenie lokalnego oddziału leśnego działającego na terenie pow. Grudziądz, Rypin i Sierpc oraz dowodzenie nim, atakowanie funkcjonariuszy UB i MO, pobicia członków PPR, dokonywanie rekwizycji (być może część o charakterze rabunkowym), nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Jurek Bolesław (PUBP Rypin), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Surażski Juliusz, sędziowie – Leśniewski Jan, Krauze Czesław.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 11 III 1947 r. na sesji wyjazdowej w Rypinie – 15 lat więzienia, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz

przepadek mienia (trzykrotna częściowa kara śmierci zamieniona na mocy amnestii z 22 II 1947 r. na 15 lat więzienia).

Sygnatura sprawy: Sr 151/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/838–839, Akta sprawy przeciwko Rydzyńskiemu Janowi i innym; *ibidem*, 070/1941, Akta śledcze; *ibidem*, 044/635, Sprawa ewidencyjno-obserwacyjna o kryptonimie „Herszt”; *ibidem*, 010/44, Charakterystyka bandy terrorystyczno-rabunkowej Rydzyńskiego.

SIKA HENRYK

s. Władysława i Zofii z d. Nowak, ur. 26 X 1926 r. w Bydgoszczy, narodowość polska, używał ps. „Szakal”.

Aresztowany: 4 VII 1946 r. w Zielonce.

Zarzut: działalność w lokalnej organizacji konspiracyjnej o nazwie Pierwsza Kadra Podziemnej Akcji Specjalnej „Rota” założonej przez Józefa Trojana ps. „Kruk”, dokonywanie rekwizycji, rozbijanie funkcjonariuszy MO, próba zdobycia posterunku MO w Nowej Wsi Wielkiej, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Chyżewski Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Figurski Alfons (KP MO Bydgoszcz), Kubler Henryk (WPR Bydgoszcz), Szulc Edmund (PUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, asesor – Krawczyk Stanisław, ławnik – Janik Kazimierz.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 10 II 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 26 III 1947 r. na mocy amnestii z 22 II 1947 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 91/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/782–783, Akta sprawy przeciwko Sice Henrykowi i innym; *ibidem*, 070/391, t. 1–3, Akta śledcze; *ibidem*, 069/297, Sprawa obiektowa o kryptonimie „Rota”; *ibidem*, 044/237, Sprawa ewidencyjno-obserwacyjna o kryptonimie „Konspirator”.

SMOLIŃSKI EUGENIUSZ

s. Juliana i Julianny z d. Sadkowska, ur. 8 VIII 1905 r. w Warszawie, narodowość polska.

Aresztowany: 14 VIII 1947 r. w Bydgoszczy.

Zarzut: sabotaż w Państwowej Wytwórni Prochów (był dyrektorem naczelnym zakładu – zarzut nieprawdziwy), utrudnianie i uniemożliwianie prawidłowego działania fabryki (zarzuty nieprawdziwe), nadużycia finansowe (zarzut nieudowodniony).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Cieślak Mieczysław (WUBP Bydgoszcz), Chojnacki Zygmunt (PUBP Bydgoszcz), Korzak Piotr (PUBP Bydgoszcz), Krajewski Jan (PUBP Bydgoszcz), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Maciejewski

Stanisław (WUBP Bydgoszcz), Pisarczyk Henryk (WUBP Bydgoszcz), Podlaski Henryk (NPW), Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz), Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz), Skowroński Kazimierz (WUBP Bydgoszcz), Skrzenewski Zygmunt (MBP Warszawa), Strzałkowski Władysław (MBP Warszawa), Sznajder G. (imię nieustalone) (KW MO Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz), Wudecki Tadeusz (PUBP Bydgoszcz), Zajdler Władysław (MBP Warszawa).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jęczmyk Edward, sędzia – Łabaziewicz Włodzimierz, ławnik – Markiewicz Henryk.

Prokurator: Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 13 X 1948 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 9 IV 1949 r. w Warszawie.

Sygnatura sprawy: Sr. 328/48.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1481, Akta sprawy przeciwko Smolińskiemu Eugeniuszowi i innym; *ibidem*, 070/1880, Akta śledcze.

STANKIEWICZ TADEUSZ

s. Władysława i Jadwigi z d. Markiewicz, ur. 15 I 1927 r. w Wilnie (obecnie Litwa), narodowość polska, używał ps. „Ćwiek”.

Aresztowany: 22 III 1946 r. w Bydgoszczy.

Zarzut: działalność w lokalnym oddziale poakowskim (wydaje się, że zarzut nieprawdziwy), zabór mienia, zabójstwo konwojenta, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bekierz Edmund (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Pawelec Ludwik (WUBP Bydgoszcz), Szyk Edmund (WUBP Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz – dowódca plutonu egzekucyjnego).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Banasiak Stanisław, Obiała Zdzisław.

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 6 IX 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 28 XI 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 458/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/347, Akta sprawy przeciwko Stankiewiczowi Tadeuszowi i innym; *ibidem*, 070/1513, t. 1–2, Akta śledcze; *ibidem*, 09/147, Charakterystyka organizacji bez nazwy.

STARCZEWSKI WITOLD

s. Antoniego i Apolonii z d. Dreszer, ur. 26 IX 1918 r. w Toruniu, narodowość polska, w czasie wojny używał ps. „Wiktor”, „Wiktor-Pobóg” oraz fałszywych nazwisk Retmańczyk Julian, Zgorzelski Witold, Zakrzewski Stanisław.

Aresztowany: 10 VIII 1952 r. w Toruniu.

Zarzut: współpraca z emisariuszem emigracyjnej Rady Politycznej, zorganizowanie siatki wywiadowczej mającej działać na rzecz Rady, nielegalne przechowywanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bachurski Zdzisław (WUBP Bydgoszcz), Goździkowski Stanisław (PUBP Toruń), Kacprzak Jerzy (MBP Warszawa), Leszkiewicz Grzegorz (WUBP Bydgoszcz), Linke Marian (WUBP Bydgoszcz), Miłoszewski Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Napota Kazimierz (WPR Bydgoszcz), Miklas (Niklas) Leon (MBP Warszawa), Rozowski Lucjan (WUBP Bydgoszcz), Piotrowski (imię nieustalone) (dowódca plutonu egzekucyjnego), Szukuć Jan (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Różański Roman, sędziowie – Łabaziewicz Włodzimierz, Zborowski Jan.

Prokurator: Ryba Marian (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 26 III 1953 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 22 IX 1953 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 55/53.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 190/27–190–29, Akta sprawy przeciwko Starczewskiemu Witoldowi i innym; *ibidem*, WSG Bydgoszcz, 52/22, Akta sprawy; *ibidem*, 070/3424, Akta śledcze; *ibidem*, 09/150, Charakterystyka organizacji o charakterze szpiegowskim pod nazwą „Organizacja Starczewskiego”.

SUBORTOWICZ WŁADYSŁAW

s. Stanisława i Antoniny z d. Mickiewicz, ur. 18 VI 1913 r. w Wilnie (obecnie Litwa), narodowość polska, używał ps. „Hanusz” oraz fałszywego nazwiska Gronowski Stanisław.

Aresztowany: 1 XII 1948 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: działalność w Wileńskim Okręgu AK, współpraca z Niemcami (zarzut nieprawdziwy: Subortowicz był żołnierzem Wileńskiego Okręgu AK – członkiem grupy pod dowództwem Mirosława Głębockiego ps. „Cecylia”, zajmującej się ochroną kontrwywiadowczą i wykonywaniem wyroków na agentach gestapo i NKWD), uchylanie się od służby w WP, działalność w eksterytorialnym Ośrodku Mobilizacyjnym Okręgu Wileńskiego AK w Polsce po 1945 r.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kosmowicz Aleksander (WUBP Olsztyn), Kujawa Adam (WUBP Bydgoszcz), Skrzypczyński Lutosław (WUBP Olsztyn), Turski Julian (WPR Bydgoszcz), Włodarski Kazimierz (WUBP Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz), Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wnorowski Bolesław, sędzia – Banaszak Alfons, ławnik – Orlicz Stanisław.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz), Turski Julian (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 3 IX 1949 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 12 XI 1949 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 293/49.

AIPN, WSR Warszawa, 00231/154, t. 1–20, Akta sprawy przeciwko Olechnowiczowi Antoniemu i innym; AIPN By, WSR Bydgoszcz, 190/3657–3660, Akta sprawy przeciwko Łozińskiemu Jerzemu i innym; *ibidem*, 070/2489, t. 1–14, Akta śledcze; *ibidem*, 077/520, Sprawa ewidencyjno-obszernyjna o kryptonimie „Kora”; *ibidem*, 069/270, Sprawa agenturalnego sprawdzenia o kryptonimie „Konspirator”.

SZAMOTULSKI MIECZYSLAW

s. Ludwika i Józefy z d. Kwiatkowska, ur. 2 II 1929 r. w Grudziądzu, narodowość polska.

Aresztowany: nie później niż 6 IX 1947 r. w Grudziądzu.

Zarzut: zabójstwo żołnierza sowieckiego (Włodzimierz Nikołajew – służył w 50 pp w Bydgoszczy), próba zaboru mienia, próba wysadzenia pomnika wdzięczności ACz w Grudziądzu.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bienarczyk Zdzisław (KP MO Grudziądz), Borowski Zygmunt (KP MO Grudziądz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Lekczyński Tadeusz (SO Grudziądz), Zdrojewski Walerian (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie:

Pierwsza rozprawa: przewodniczący – Papowski Józef, ławnicy – Grabowski Franciszek, Krawczyk Stanisław

Druga rozprawa: przewodniczący – Jęczmyk Edward, ławnicy – Kieszek Stanisław (RKU Bydgoszcz), Sałek Tadeusz (RKU Bydgoszcz).

Prokurator:

Pierwsza rozprawa: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz)

Druga rozprawa: Kaliski Zbigniew (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 18 III 1948 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 4 IV 1948 r. NSW uchylił wyrok i przekazał do ponownego rozpatrzenia; 30 IX 1948 r. powtórnie skazany przez WSR w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Grudziądzu na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 297/48.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1453, Akta sprawy przeciwko Katafiaszowi Zygmuntowi i innym.

SZTREKER TADEUSZ

s. Adama i Stefanii z d. Więckowska, ur. 23 XI 1927 r. w Warszawie, narodowość polska.

Aresztowany: 8 VI 1946 r. w Bydgoszczy.

Zarzut: przynależność do lokalnej grupy zbrojnej dowodzonej przez Kazimierza Kuśnierza ps. „Ważny” (podawała się za Armię Krajową, lecz żaden z jej członków w czasie wojny nie należał do AK), działającej na terenie pow. Sępólno Krajeńskie i Bydgoszcz, zabójstwo funkcjonariusza MO, rozbrajanie żołnierzy WP i funkcjonariuszy MO, dokonywanie rekwizycji, niszczenie akt urzędowych, nakłanianie członków PPR do występowania z partii, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bohdan Zygmunt (PUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Piotrowski Marian (WUBP Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz – dowódca plutonu egzekucyjnego).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Surażski Juliusz, ławnicy – Ćwikliński Henryk, Taraszkiewicz Władysław.

Prokurator: Kubler Henryk (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 26 IX 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 14 XI 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 527/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/403–404, Akta sprawy przeciwko Sztrekerowi Tadeuszowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/34, Akta sprawy przeciwko Kaczorowskiemu Tadeuszowi i innym; *ibidem*, 070/1378, Akta śledcze; *ibidem*, 010/3, Charakterystyka organizacji.

SZULC ROMUALD

s. Lucjana i Fetynii (tak w treści wyroku, prawdopodobnie powinno być Felicji) z d. Cwietkow, ur. 6 II 1920 r. w Warszawie, narodowość polska.

Aresztowany: 17 VIII 1946 r. w Bydgoszczy.

Zarzut: nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Figurski Alfons (KP MO Bydgoszcz), Grzymalski Feliks (PUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Michnik Władysław (PUBP Bydgoszcz), Wiśniewski (imię nieustalone) (PUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie:

Pierwsza rozprawa: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Banasiak Stanisław, Obiała Zdzisław

Druga rozprawa: przewodniczący – Stasica Władysław, ławnicy – Dobrosielski Józef, Godzisz Jan.

Prokurator:

Pierwsza rozprawa: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz)

Druga rozprawa: Tacker Zbigniew (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 3 IX 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 13 IX 1946 r. NSW uchylił wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia; 29 XI 1946 r.

skazany przez WSR w Bydgoszczy na 10 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 534/46, Sr. 620/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/489, Akta sprawy przeciwko Szulcowi Romualdowi; *ibidem*, 070/1347, Akta śledcze.

TEMPLIN JAN

s. Józefa i Anny z d. Zuder, ur. 11 IV 1922 r. w Klarysewie, pow. Sepólno Krajeńskie, narodowość polska, używał ps. „Dąb”.

Aresztowany: 21 VII 1946 r. w Wyrzysku.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Mellera ps. „Jędrus”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sepólno Krajeńskie, współdziałal w zabójstwie członka PPR, dokonywanie rekwizycji na potrzeby grupy, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kosmala Waclaw (WUBP Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Walczak Stanisław (dowódca plutonu egzekucyjnego), Zagrodnik Edmund (PUBP Wyrzysk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Mazurek Zdzisław (WBW), Waldhaus Alojzy (WBW).

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Wyrzysku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 4 IX 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 467/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/353–354, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”.

TOMICKI KAZIMIERZ

s. Ignacego i Wiktorii z d. Janicka, ur. 23 XI 1919 r. w Kamieńczyku, pow. Nieszawa, narodowość polska, używał ps. „Ciemny”, „Chrobry”.

Aresztowany: 21 III 1946 r. w Canowie, pow. Koszalin.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Jerzego Gadzińskiego ps. „Szary”, podporządkowanego Janowi Wiśniewskiemu ps. „Szreniawa” i działającego w 1945 r. na terenie pow. Włocławek, Nieszawa oraz Koło, ataki na żołnierzy WP i funkcjonariuszy UB, dokonywanie rekwizycji, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Karbarz Piotr (WUBP Szczecin), Klein Teodor (PUBP Kołobrzeg), Lachowicz Antoni (WPO II Bydgoszcz), Lax Stanisław (WPR

Bydgoszcz), Sucharski Wincenty (PUBP Włocławek), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz – dowódca plutonu egzekucyjnego), Zalewski Władysław (WUBP Szczecin).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Dudek Franciszek, Karas Józef.

Prokurator: Kessler Juliusz (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 12 IX 1946 r. na sesji wyjazdowej we Włocławku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 13 XI 1946 r. w Bydgoszczy.

Sygnatura sprawy: Sr. 489/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/371, Akta sprawy przeciwko Tomickiemu Kazimierzowi; *ibidem*, 070/679, Akta śledcze; *ibidem*, 010/26, t. 1–2, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Szary”.

URBAN STEFAN

s. Tomasza i Jadwigi z d. Jaworska, ur. 1 VII 1926 r. w Rubinkowie, pow. Toruń, używał ps. „Huragan”.

Aresztowany: 16 VII 1946 r. w Jaworze, pow. Wąbrzeźno.

Zarzut: przynależność do lokalnej organizacji poakowskiej „Obrona Kraju” (w aktach sprawy błędnie w „oddziale NSZ podającym się za AK”), dowodzonej przez Franciszka Warczaka ps. „Ryś”, a następnie Henryka Siwonia ps. „Ruczaj”, rozbrownienie żołnierzy KBW, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Linke Marian (MUBP Toruń), Piotrowski Edmund (PUBP Toruń), Sadokierski Stanisław (MUBP Toruń), Sawcza Roman (dowódca plutonu egzekucyjnego), Zalewski Franciszek (MUBP Toruń).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Łubieński Józef, Waldhaus Alojzy.

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 6 VIII 1946 r. na sesji wyjazdowej w Wąbrzeźnie – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 13 VIII 1946 r. w Toruniu.

Sygnatura sprawy: Sr. 422/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/318, Akta sprawy przeciwko Urbanowi Stefanowi; *ibidem*, 66/545, Akta sprawy przeciwko Kaniewskiemu Wiktorowi i innym; *ibidem*, 09/17, Charakterystyka organizacji.

URBAN WALERIAN

s. Zygmunta i Joanny z d. Ranachowska, ur. 13 IX 1926 r. w Wałdowie, pow. Świecie, narodowość polska.

Aresztowany: 26 IX 1947 r. w Grudziądzu.

Zarzut: działalność w lokalnej grupie dowodzonej przez Jana Horoszmiana ps. „Zawisza Czarny”, posługującej się nazwą „Armia Krajowa”, choć wydaje się, że część akcji zbrojnych miała charakter rabunkowy.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Lutyński Stanisław (PUBP Grudziądz), Machowski (imię nieustalone) (PUBP Toruń).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Tudrzej Stanisław, asesor – Krawczyk Stanisław, ławnik – Tolmidt Kazimierz (MO).

Prokurator: Kaliski Zbigniew (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 19 XII 1947 r. na sesji wyjazdowej w Grudziądzu – dożywotnie więzienie, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia (częstkowa kara śmierci zamieniona na dożywocie).

Sygnatura sprawy: Sr. 564/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1185, Akta sprawy przeciwko Manowieckiemu Henrykowi i innym; *ibidem*, 070/2063, Akta śledcze; *ibidem*, 010/6, Charakterystyka bandy „Armia Podziemna”.

WASIŁOJC JANINA

c. Wiktora i Marii z d. Bukowińska, ur. 7 II 1926 r. w Tarkowszczyźnie, pow. Świątciany (obecnie Litwa), narodowość polska, używała ps. „Jachna”.

Aresztowana: 17 I 1947 r. w Zielonej Górze.

Zarzut: działalność w eksterytorialnym Wileńskim Ośrodku Mobilizacyjnym AK, ataki na żołnierzy ACz i funkcjonariuszy MO, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Fatyga Mieczysław (KW MO Bydgoszcz), Kujawa Adam (PUBP Bydgoszcz), Piotrowski Marian (WUBP Bydgoszcz), Ponarski Maksymilian (WPR Bydgoszcz), Wojtowicz Jerzy (WUBP Bydgoszcz), Zimmnicki Jan (WUBP Bydgoszcz).

Skazana przez sąd w składzie: przewodniczący – Surażski Juliusz, ławnicy – Kulbój Stefania, Okryński Czesław.

Prokurator: Leczykiewicz Henryk (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 8 III 1947 r. – 15 lat więzienia, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia (częstkowa kara śmierci zamieniona na 15 lat więzienia).

Sygnatura sprawy: Sr. 148/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 83/1–2, Akta sprawy przeciwko Kręcejewskiemu Zdzisławowi.

WILKOWSKI FELIKS

s. Witalisa i Heleny z d. Kopicka, ur. 3 I 1914 r. w Duisburgu (Niemcy), narodowość polska.

Aresztowany: 7 VIII 1946 r. w Zamartem, pow. Tuchola.

Zarzut: udzielanie pomocy oddziałom V Wileńskiej Brygady AK dowodzonej przez Zygmunta Szendzielarza ps. „Łupaszko”, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Janicki Jan (WUBP Bydgoszcz), Kamiński Edward (KP MO Tuchola), Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wiercioch Ryszard, ławnicy – Cholewa Tadeusz, Pyla Andrzej.

Prokurator: Sikorski Józef (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 26 VIII 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 17 IX 1946 r. karę śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie.

Sygnatura sprawy: Sr. 491/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/373, Akta sprawy przeciwko Wilkowskiemu Feliksowi; *ibidem*, 010/12, Charakterystyka bandy „Łupaszki”.

WIŚNIEWSKI SYLWESTER

s. Leona i Katarzyny z d. Słonina, ur. 28 XII 1926 r. w Kobylarni, pow. Szubin, narodowość polska, używał ps. „S 2”, „S 3”, „Bajan”, „Jeremi”.

Aresztowany: 18 X 1947 r. w Złotorzy, pow. Legnica.

Zarzut: założenie latem 1945 r. lokalnej organizacji poakowskiej o nazwie „Organizacja Bojowa Armii Krajowej” (być może nazwa jest wymysłem funkcjonariuszy UB) działającej na terenie pow. Szubin i Bydgoszcz oraz dowodzenie nią, przeprowadzanie rekwizycji na potrzeby grupy, atakowanie żołnierzy WP i funkcjonariuszy MO, nielegalne posiadanie broni, zatajenie przed komisją amnestyjną (ujawnił się w kwietniu 1947 r.) działalności w regionie bydgoskim.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Biliński Jan (PUBP Szubin), Chęsiak Ryszard (PUBP Szubin), Milewski Edmund (PUBP Szubin), Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, ławnicy – Jakubiak Czesław, Kołodziejczyk Tadeusz.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 12 III 1948 r. – kara śmierci (zamieniona na mocy amnestii z 22 II 1947 r. na 15 lat więzienia), utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 90/48.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/1294, Akta sprawy przeciwko Wiśniewskiemu Sylwestrowi; *ibidem*, 070/3968, Akta śledcze; AIPN Po, 05/333, Banda terrorystyczno-rabunkowa.

WŁODARCZYK TEODOR

s. Walentego i Marii z d. Kopczyńska, ur. 7 I 1926 r. w Samostrzelu, pow. Wyrzysk, narodowość polska, używał ps. „Hardy”.

Aresztowany: nie później niż 19 IV 1950 r. w Kłodzku.

Zarzut: przynależność do poakowskiego oddziału dowodzonego przez Leona Mellera ps. „Jędrus”, działającego w latach 1945–1946 na terenie pow. Wyrzysk i Sępólno Krajeńskie, atakowanie żołnierzy WP oraz funkcjonariuszy UB i MO, nielegalne posiadanie broni, zatajenie „istotnych czynów przestępczych w deklaracji amnestyjnej” (ujawniając się w 1947 r., zataił część swej działalności w oddziale).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Ogrodowski Marian (PUBP Wyrzysk), Szczepański Edward (PUBP Wyrzysk), Szymański Mieczysław (PUBP Kłodzko), Witkowski Zygmunt (PUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Kaute Tadeusz, sędzia – Wolski Eugeniusz, ławnik – Najdor Jan.

Prokurator: Stępniewski Aleksander (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 9 X 1950 r. – kara śmierci (zamieniona na mocy amnestii na 15 lat więzienia), utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 318/50.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/3162, Akta sprawy przeciwko Włodarczykowi Teodorowi i innym; *ibidem*, WPR Bydgoszcz, 141/40, Akta sprawy przeciwko Krawisiowi Ludwikowi i innym; *ibidem*, 070/1681, t. 1–6, Akta śledcze; *ibidem*, 010/8, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Jędrus”.

WOJTAS FRANCISZEK

s. Jana i Leokadii z d. Januszewska, ur. 3 XI 1919 r. w Nowym Mieście Lubawskim, narodowość polska, używał ps. „Tyczka”.

Aresztowany: 6 (według innych źródeł 7) I 1947 r. w Zajączkowie.

Zarzut: przynależność do oddziału ROAK dowodzonego przez Marcelego Sarnowskiego ps. „Cichy” i działającego na terenie pow. Lubawa, ataki na funkcjonariuszy MO, dokonywanie rekwizycji na potrzeby grupy, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kozak Witold (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Ponarski Maksymilian (WPR Bydgoszcz), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz), Siłakowski Aleksander (PUBP Nowe Miasto Lubawskie).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, ławnicy – Krawczyk Stanisław, Witkowski Stanisław.

Prokurator: Ziemiakowski Zdzisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 14 II 1947 r. na sesji wyjazdowej w Nowym Mieście Lubawskim – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 8 III 1947 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 64/47.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/757–758, Akta sprawy przeciwko Wojtasowi Franciszkowi i innym; *ibidem*, 070/1221, t. 1–2, Akta śledcze; *ibidem*, 010/31, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą „Cichy”.

WÓJCIK KAZIMIERZ

s. Piotra i Marii z d. Zimonow, ur. 15 III 1920 r. w Kruszowie, pow. Łódź, narodowość polska.

Aresztowany: 20 XI 1948 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: działalność w oddziale „Burzy” (N.N.), dezercja z KBW (ujawnił się w grudniu 1946 r. przed PUBP w Łodzi, zatajając fakt dezercji z jednostki w Spale, skazany został za dezercję).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Leks Zbigniew (PUBP Łódź), Lis Bronisław (WPR Bydgoszcz), Stępniewski Aleksander (WPR Bydgoszcz), Turski Julian (WPR Bydgoszcz), Załęski Arnold (WPR Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wnorowski Bolesław, ławnicy – Masłowski Stefan, Walaszczyk Edward.

Prokurator: Sąchocki Jerzy (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 19 I 1949 r. – kara śmierci (zamieniona na mocy amnestii na 15 lat więzienia), utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia (23 III 1949 r. NSW uchylił wyrok i zarządził bezzwłoczne zwolnienie).

Sygnatura sprawy: Sr. 9/49.

AIPN By, WSG Bydgoszcz, 52/309, Akta sprawy przeciwko Wójcikowi Kazimierzowi

ZEDLEWSKI STANISŁAW

s. Romana i Marii z d. Gorzka, ur. 18 IX 1928 r. w Lubawie, narodowość polska, używał ps. „Icek”, „Jop”.

Aresztowany: 26 III 1946 r. w Papierni, pow. Lipno.

Zarzut: działalność w lokalnym oddziale ROAK dowodzonym przez Stanisława Ballę ps. „Sowa”, „Sokół Leśny”, dokonywanie rekwizycji na potrzeby grupy, atakowanie funkcjonariuszy UB i MO.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz), Szulc Edmund (WUBP Bydgoszcz), Wesołowski Henryk (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Więch Paulin (PUBP Nowe Miasto Lubawskie), Woźnica Ludwik (WUBP Bydgoszcz).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Banaszak Alfons, ławnicy – Jęczkowski Lucjan, Zabiega Władysław.

Prokurator: Lax Stanisław (WPR Bydgoszcz).

Data i wysokość wyroku: 3 I 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 28 III 1947 r. na mocy amnestii z 22 II 1947 r. karę śmierci zamieniono (choć wyczerpano całą procedurę do uprawomocnienia się wyroku, z odmową ułaskawienia przez Bolesława Bieruta włącznie) na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 260/46.

AIPN By, WSR Bydgoszcz, 66/205–206, Akta sprawy przeciwko Borożyńskiemu Wacławowi i innym; *ibidem*, 070/662, Akta śledcze; *ibidem*, 010/29, Charakterystyka nielegalnej organizacji występującej pod nazwą Borożyński.

14. SKAZANI NA KARĘ ŚMIERCI PRZEZ WSR W GDAŃSKU

BASTARD JEAN (JAN)

s. Adolfa i Luizy z d. Lyttelie, ur. 17 I 1907 w Falaise (Francja), narodowość francuska.

Aresztowany: 19 XI 1949 r. w Elblągu.

Zarzut: działalność wywiadowcza na rzecz wywiadu francuskiego oraz sabotaż w Zakładach Mechanicznych im. Świerczewskiego w Elblągu (zarzut prawdopodobnie sfabrykowany).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kuźmiński Eugeniusz (PUBP Elbląg), Amons Jan (WPR Gdańsk), Dyduch Jan (MBP Warszawa), Bazaniak Zygmunt (WUBP Gdańsk), Pierzak Henryk (WUBP Gdańsk), Niewodzki Stanisław (WUBP Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Widaj Mieczysław, sędzia – Kęsik Edwin, ławnik – Narbut Józef (JW 1851)

Prokurator: Ligęza Henryk (NPW).

Data i wysokość wyroku: 21 II 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; Rada Państwa skorzystała z prawa łaski, zamieniając karę na dożywotnie więzienie. Postanowieniem Prokuratury POW 3 V 1956 r. złagodżono karę do 10 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 47/52.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 425/1–10, Akta sprawy przeciwko Bastardowi Jeanowi; *ibidem*, 013/38, Akta śledcze.

BAUMANN HANS

s. Karola i Augusty z d. Stark, ur. 22 VII 1925 r. w Falkowicach, pow. Miastko, narodowość niemiecka.

Aresztowany: nie później niż 6 VII 1946 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: posiadanie broni (zarzut nieprawdziwy – w 1945 r. z posiadanego karabinu skłusował sarnę, a broń porzucił w lesie; w chwili odnalezienia jej przez funkcjonariuszy UB nie nadawała się do użytku).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk), Fryziel Jan (MO), Hein Mieczysław (MO), Starosta Franciszek (PUBP Miastko), Krzyżanowski Waław (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Gajewski Adam, sędziowie – Nizio-Narski Kazimierz, Machola Waław.

Prokurator: Krzyżanowski Waław (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 3 VIII 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 9 VIII 1946 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 176/46.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 284/33, Akta sprawy przeciwko Baumannowi Hansowi.

BOHL GERHARD

s. Hermana i Emmy z d. Braner, ur. 24 VI 1930 r. w Strzeszewie, pow. Lębork, narodowość niemiecka.

Aresztowany: 4 VII 1947 r. w Strzeszewie, pow. Lębork.

Zarzut: nielegalne posiadanie broni (trzy pistolety).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Wittlieb Ignacy (PUBP Lębork), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk), Kreft Hubert (PUBP Lębork), Smogorzewski Kazimierz (PUBP Lębork), Boroś Stanisław (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Lercel Tadeusz, ławnicy – Karol Józef, Rol Stanisław.

Prokurator: nieobecny na rozprawie.

Data i wysokość wyroku: 16 X 1947 r. na sesji wyjazdowej w Lęborku – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 25 X 1947 r. karę śmierci zamieniono na dożywocie; 16 X 1953 r. na mocy amnestii wyrok zmniejszono do 12 lat więzienia, zwolniony warunkowo 19 XI 1953 r.

Sygnatura sprawy: Sr. 661/47.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 284/92, Akta sprawy przeciwko Bohlowi Gerhardowi.

CHOŁUJ JAN

s. Jana i Walerii z d. Gołąb, ur. 20 I 1929 r. w Wólce Szelężnej, pow. Koziences, narodowość polska, używał ps. „Wdówka Teresa”, „Ania”, „Brzoza”.

Aresztowany: 4 XII 1951 r. w Gdyni.

Zarzut: działalność w grupie Polska Organizacja Podziemna „Wolność”.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Cichała Lucjan (WUBP Gdańsk), Mateja Franciszek (WPR Gdańsk), Pacek Józef (OZI nr 8 Gdynia).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, asesorzy – Wójcik Michał, Filipowicz Mieczysław.

Prokurator: Boroś Stanisław (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 24 IV 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 26 IX 1952 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 91/52.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 425/43–45, Akta sprawy przeciwko Sternie Edmundowi i innym; *ibidem*, 425/28–32, Akta sprawy przeciwko Tamowskiemu Bolesławowi i innym; *ibidem*, 112/79, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Tamowskiemu Bolesławowi; *ibidem*, 013/42, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”; *ibidem*, 013/28, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”.

DRELICH JAN

s. Tomasza i Marii z d. Chaba, ur. 5 V 1919 r. w Jeżowem, pow. Nisko, narodowość polska, używał ps. „Dziewiętnastka”.

Aresztowany: 26 III 1946 r. (miejsce nieustalone).

Zarzuty: działalność w oddziale WiN dowodzonym przez Stanisława Kulika ps. „Tarzan” w Gdyni oraz na terenie pow. Kościerzyna i Wejherowo, udział w akcjach ekspropriacyjnych, zabójstwo sekretarza PPR w Gdyni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Brunicki Adolf (WPR Gdańsk), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk), Jezierski Bogdan (WUBP Gdańsk), Biniek Lucjan (WUBP Gdańsk), Jabłoński Czesław (WUBP Gdańsk), Stawicki Andrzej (WUBP Gdańsk), Majewski Stanisław (dowódca plutonu egzekucyjnego).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Parzeniecki Piotr, asesor – Jankowski Kazimierz, ławnik – Borkowski Andrzej.

Prokurator: Mazurkiewicz Juliusz (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 31 X 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 28 XII 1946 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 410/46.

AIPN, 0175/11, Charakterystyka bojówki kryptonim KD-111 (Kadry Dywersyjne); AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/12, Akta sprawy przeciwko Kulikowi Stanisławowi i innym.

ERNEST HENRYK

s. Antoniego i Anny z d. Czoska, ur. 27 VIII 1924 r. w Szatrapach, pow. Kościerzyna, narodowość polska, używał ps. „Bogdan”, „Anglik”. W czasie okupacji był członkiem TOW „Gryf Pomorski”.

Aresztowany: najprawdopodobniej 26 III 1946 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: dowodzenie lokalnym oddziałem zbrojnym, podporządkowanym następnie Stanisławowi Kulikowi ps. „Tarzan”, zabójstwo członka PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Brunicki Adolf (WPR Gdańsk), Majewski Stanisław (dowódca plutonu egzekucyjnego), Majewski M. (imię nieustalone) (WUBP Gdańsk), Stawicki Andrzej (WUBP Gdańsk), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Parzeniecki Piotr, asesor – Jankowski Kazimierz, ławnik – Borkowski Andrzej.

Prokurator: Mazurkiewicz Juliusz (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 31 X 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 28 XII 1946 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 410/46.

AIPN, 0175/11, Charakterystyka bojówki kryptonim KD-111 (Kadry Dywersyjne); AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/12, Akta sprawy przeciwko Kulikowi Stanisławowi i innym.

IZDEBSKI ZYGMUNT

s. Józefa i Franciszki z d. Bolachowska, ur. 15 XI 1925 r. w Rybczy, pow. Krzemieniec (obecnie Ukraina), narodowość polska, używał ps. „Cień” i „Teresa”.

Aresztowany: 10 XII 1951 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: działalność w grupie Polska Organizacja Podziemna „Wolność”.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Cichała Lucjan (WUBP Gdańsk), Macyszyn Kazimierz (WUBP Gdańsk), Mateja Franciszek (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, asesorzy – Wójcik Michał, Filipowicz Mieczysław.

Prokurator: Boroś Stanisław (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 24 IV 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 26 IX 1952 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 91/52.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 425/43–45, Akta sprawy przeciwko Sternie Edmundowi i innym; *ibidem*, 425/28–32, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi i innym; *ibidem*, 112/79, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi; *ibidem*, 013/42, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”; *ibidem*, 013/28, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”.

JAGŁA ZENON

s. Wiktora i Katarzyny (nazwisko panięńskie nieustalone), ur. 9 VI 1925 r. w Trzemesznie, pow. Gniezno, narodowość polska, używał ps. „Rom”.

Aresztowany: 30 III 1946 r. prawdopodobnie w Gdańsku.

Zarzut: działalność w lokalnym oddziale zbrojnym dowodzonym przez Stanisława Kulika ps. „Tarzan”, zabójstwo członka PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Biniek Lucjan (WUBP Gdańsk), Brunicki Adolf (WPR Gdańsk), Jeziński Bogdan (WUBP Gdańsk), Majewski Stanisław (dowódca plutonu egzekucyjnego), Majewski M. (imię nieustalone) (WUBP Gdańsk), Makowski Władysław (MUBP Gdynia), Stawicki Andrzej (WUBP Gdańsk), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Parzeniecki Piotr, asesor – Jankowski Kazimierz, ławnik – Borkowski Andrzej.

Prokurator: Mazurkiewicz Juliusz (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 31 X 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 8 XII 1946 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr 410/46.

AIPN, 0175/11, Charakterystyka bojówki kryptonim KD-111 (Kadry Dywersyjne); AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/12, Akta sprawy przeciwko Kulikowi Stanisławowi i innym.

JANASIEWICZ ALOJZY

s. Wincentego i Lucyny z d. Czacharowska, ur. 18 VII 1923 r. w Tomaszewie, pow. Konin, narodowość polska.

Aresztowany: 11 IV 1950 r. w Elblągu.

Zarzut: szpiegostwo, podpalenia w fabryce.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Mateja Franciszek (WPR Gdańsk), Miechówka Stefan (WUBP Gdańsk), Bruski Stefan (PUBP Elbląg), Amons Jan (WPR Gdańsk), Gryz Tadeusz (WUBP Gdańsk), Dyduch Jan (MBP Warszawa), Niedwiedzki Stanisław (WUBP Gdańsk), Oziemkowski Jan (WUBP Gdańsk), Tatarski Kazimierz (MBP Warszawa).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Widaj Mieczysław, ławnik – Narbut Józef, ławnik – Kęsik Edwin.

Prokurator: Ligieża Henryk (NPW).

Data i wysokość wyroku: 21 II 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 24 XII 1953 r. wyrok zamieniono na dożywotnie więzienie, utratę praw obywatelskich i honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 47/52.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 425/1–10, Akta sprawy przeciwko Bastardowi Jeanowi i innym.

JANISZEWSKI BOGUSŁAW

s. Władysława i Leokadii z d. Haleman, ur. 21 IV 1920 r. w Kołomyi (obecnie Ukraina), narodowość polska

Aresztowany: 5 XII 1951 r. w Wejherowie.

Zarzut: działalność w grupie Polska Organizacja Podziemna „Wolność”.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Macyszyn Kazimierz (WUBP Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, asesorzy – Wójcik Michał, ławnik – Filipowicz Mieczysław.

Prokurator: Boroś Stanisław (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 24 IV 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 16 IX 1952 r. karę śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie.

Sygnatura sprawy: Sr. 91/52.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 425/43–45, Akta sprawy przeciwko Sternie Edmundowi i innym; *ibidem*, 425/28–32, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi i innym; *ibidem*, 112/79, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi; *ibidem*, 013/42, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”; *ibidem*, 013/28, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”.

JANTCAUSKAS WIKTORAS

s. Józefa i Julianny z d. Pocite, ur. 17 VIII 1910 r. w Kownie (Litwa), narodowość litewska, używał ps. „Wróbel”.

Aresztowany: 21 V 1950 r. w okolicach wsi Milewo, pow. Iława.

Zarzut: przynależność do leśnego oddziału o nazwie „Walka o Niezawisłość, Niepodległość, Wiarę i Ojczyznę” działającego na terenie woj. bydgoskiego i częściowo gdańskiego, a następnie pow. Morąg i Iława woj. olsztyńskiego, unikanie repatriacji do ZSRR, posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Chojnacki Bernard (WUBP Gdańsk), Jaworski Władysław (WUBP Gdańsk), Kosmowicz Aleksander (WUBP Olsztyn), Linakowski Kazimierz (WUBP Gdańsk), Maj Zygmunt (PUBP Olsztyn), Mateja Franciszek (WPR Gdańsk), Szczypior Michał (PUBP Grudziądz), Woźniak Waclaw (PUBP Grudziądz).

Skazany przez sąd w składzie:

Pierwsza rozprawa: przewodniczący – Turek Zygfryd, ławnicy – Harczak Mieczysław, Lemikowski Ryszard

Druga rozprawa: przewodniczący – Kęsik Edwin, ławnicy – Filipowicz Mieczysław, Świerczyński Jan.

Prokurator:

Pierwsza rozprawa: Boroś Stanisław (WPR Gdańsk)

Druga rozprawa: Boroś Stanisław (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 23 XII 1950 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; nie udało się ustalić, z jakich przyczyn wyrok został unieważniony, powtórnie skazany 26 IV 1951 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 28 VII 1951 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 121/51.

AIPN By, 070/2553, t. 1–4, Akta śledcze; *ibidem*, 010/19, Charakterystyka band terrorystyczno-rabunkowych zorganizowanych przez Czesława Tobiasza; AIPN Gd, WSR Gdańsk, 284/432, Akta sprawy karnej przeciwko Jantcauskasowi Wiktorasowi.

KAZIMIERCZAK (KAŻMIERCZAK) HENRYK

s. Stanisława i Marianny z d. Kaczmarek, ur. 4 VI 1928 r. w Osędowicach, pow. Łęczyca, narodowość polska.

Aresztowany: 15 I 1950 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: sterroryzowanie załogi statku i usiłowanie ucieczki za granicę.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: brak danych.

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Kęsik Edwin, ławnicy – Zieliński Tadeusz, Świerczyński Jan.

Prokurator: Słoń Ryszard.

Data i wysokość wyroku: 26 VII 1951 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 244/51.

AWL II, 1084/56/14, Akta nadzoru prokuratorskiego przeciwko Kazimierczakowi Henrykowi.

KESLINKA KAZIMIERZ

s. Leona i Wandy z d. Lubocka, ur. 20 VII 1930 r. w Wejherowie, narodowość polska, używał ps. „Byk”.

Aresztowany: w kwietniu 1950 r. (dokładna data i miejsce nieustalone).

Zarzut: założenie lokalnej grupy konspiracyjnej i kierowanie nią, nielegalne gromadzenie i posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Fijałkowski Jan (PUBP Wejherowo), Macieszak Henryk (PUBP Wejherowo), Ring Zenon (WUBP Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Turek Zygfryd, ławnicy – Durski Czesław (MO), Marczak Józef (MO).

Prokurator: Kałużny Stefan (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 31 VIII 1950 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 17 XII 1950 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 213/50.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 112/78, Akta sprawy przeciwko Kesslince Kazimierzowi i innym; *ibidem*, 013/27, Akta śledcze.

KŁOS STEFAN

s. Stefana i Anny z d. Kłos, ur. 20 VIII 1912 w Lubaczowie, narodowość polska, używał ps. „Kula-Strzałkowski”.

Aresztowany: 9 V 1946 r. w Gdyni.

Zarzut: pełnienie funkcji dowódczych w XII Morskim Okręgu NZW „Semper Fidelis Victoria”, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Mioduski Kryspin (WPR Warszawa), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk), Wiśniewski Stanisław (WUBP Gdańsk), Jacoń Józef (WUBP Gdańsk), Kulikowski Bolesław (WUBP Gdańsk), Rutowicz Stefan (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Parzeniecki Piotr, sędziowie – Gajewski Adam, Wilf Julian.

Prokurator: Kaniewicz Rafał (WPR Gdańsk), Wójtowicz Andrzej (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 26 II 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 21 V 1947 r. na mocy amnestii z 22 II 1947 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 72/47.

AIPN, 0175/9, Działalność nielegalnej organizacji „Semper Fidelis Victoria”; AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/17, Akta sprawy przeciwko Pietrasiewiczowi Stanisławowi i innym.

KOLIŃSKI STEFAN

s. Tomasza i Anieli z d. Wach, ur. 29 I 1934 r. w Dobreniczkach, pow. Piotrków Trybunalski, narodowość polska.

Aresztowany: 3 V 1952 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: próba założenia nielegalnej organizacji mającej na celu dywersję, sabotaż oraz szpiegostwo, znieważenie godła i dostojników państwowych, zabójstwo i rozbój, nielegalne posiadanie broni i materiałów wybuchowych.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Szukuć Jan (WPR Gdańsk), Świrski Jan (dowódca plutonu egzekucyjnego), Wojtczak St. (imię nieustalone) (KM MO Gdynia), Zakrzewski Zygmunt (oficer śledczy KM MO Gdynia), Jacoń Józef (WUBP Gdańsk), Grabowski Jan (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Kęsik Edwin, asesor – Filipowicz Mieczysław, aplikant – Włodarczyk Ryszard.

Prokurator: Boroś Stanisław (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 25 VIII 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze i przepadek mienia; stracony 28 III 1953 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 165/52.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/101, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Kolińskiemu Stefanowi i innym.

KRUPIŃSKI STANISŁAW

s. Bronisława i Marii z d. Bogusławska, ur. 27 X 1920 r. w Kamionie, pow. Skierniewice, narodowość polska.

Aresztowany: 5 IX 1949 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: szpiegostwo, nielegalne posiadanie broni, próba nielegalnego przekroczenia granicy.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Amons Jan (WPR Gdańsk), Bazaniak Zygmunt (WUBP Gdańsk), Gancarczyk Adam (WUBP Poznań), Koral Tadeusz (WUBP Gdańsk), Dziankowski Jan (WUBP Gdańsk), Kaczmarczyk Henryk (WUBP Gdańsk), Mateja Franciszek (WPR Gdańsk), Boroś Stanisław (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Brzoziański Marian, ławnik – Pomierny Janusz, ławnik – Kwapisz Kazimierz.

Prokurator: Białkowski Kazimierz (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 22 II 1951 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 31 VII 1953 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 60/51.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/130, Akta sprawy przeciwko Krupińskiemu Stanisławowi.

KULIK STANISŁAW

s. Donata i Katarzyny (nazwisko panięskie nieustalone), ur. 15 XI 1904 r. w Surmaczach, pow. Radzyń, narodowość polska, używał ps. „Tarzan”, „Chłopicki”, „kpt. Leszek”, „Tur”, „Piłat”, „Mieszko”, „Wołyniak” oraz fałszywych nazwisk Wirski Jan, Zakrzewski Jan Stanisław.

Aresztowany: 29 III 1946 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: po dezercji ze Szkoły Podchorążych w Chełmie przynależność do oddziału WiN dowodzonego przez „Ciągą” (N.N.) i działającego w rejonie Chełma, zorganizowanie i dowodzenie lokalną grupą podporządkowaną strukturom z Lubelszczyzny (komendantowi obwodu Biała Podlaska Stefanowi Wyrzykowskiemu ps. „Zenon”), dokonywanie rekwizycji, wydanie rozkazu wykonania wyroku śmierci na członku PPR, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Biniek Lucjan (WUBP Gdańsk), Brunicki Adolf (WPR Gdańsk), Jacoń Józef (WUBP Gdańsk), Jezierski Bogdan (WUBP Gdańsk), Majewski M. (imię nieustalone) (WUBP Gdańsk), Majewski Stanisław (dowódca

plutonu egzekucyjnego), Stawicki Andrzej (WUBP Gdańsk), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Parzeniecki Piotr, asesor – Jankowski Kazimierz, ławnik – Borkowski Andrzej.

Prokurator: Mazurkiewicz Juliusz (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 31 X 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 28 XII 1946 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 410/46.

AIPN, 0175/11, Charakterystyka bojówki kryptonim KD-111 (Kadry Dywersyjne); AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/12, Akta sprawy przeciwko Kulikowi Stanisławowi i innym.

ŁOPACIŃSKI RYSZARD

s. Bronisława i Marii z d. Kwietniak, ur. 27 VII 1925 r. w Brwinowie, pow. Pruszków, narodowość polska.

Aresztowany: 10 XI 1945 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: udział w nielegalnej organizacji (NSZ), nielegalne posiadanie broni, morderstwo.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Felenbok Jerzy (PUBP Sopot), Jabłoński Czesław (WUBP Gdańsk), Błażejewski (imię nieustalone) (PUBP Sopot), Betkowski Józef (PUBP Sopot), Łanino Michał (PUBP Sopot), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk), Kaniewicz Rafał (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, ławnicy – Bielecki Eugeniusz, Molenda Stanisław.

Prokurator: Kaniewicz Rafał (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 12 I 1948 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia, jednocześnie karę śmierci zamieniono na mocy amnestii z dnia 22 II 1947 r. na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 773/47.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/37, Akta sprawy przeciwko Łopacińskiemu Ryszardowi i innym.

MAŃKOWSKI TADEUSZ

s. Stanisława i Antoniny z d. Stępień, ur. 28 X 1923 r. w Stężycy, pow. Garwolin, narodowość polska, używał ps. „Skala” i fałszywego nazwiska Szkoda Marian.

Aresztowany: nie później niż 11 VII 1946 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: przynależność do oddziału WiN dowodzonego przez Leonarda Zdybickiego ps. „Kruk”, działającego w woj. kieleckim, a następnie również gdańskim,

rozbrajanie funkcjonariuszy MO, sporządzanie i kolportowanie antykomunistycznych ulotek, dokonywanie rekwizycji na potrzeby oddziału, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Andrzejewski Jerzy (szef PUBP Sopot), Antoniewicz Stanisław (dowódca plutonu egzekucyjnego), Felenbok Jerzy (PUBP Sopot), Kaczmarczyk Henryk (PUBP Sopot), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Gajewski Adam, asesor – Jankowski Kazimierz, ławnik – Czeczotka Henryk.

Prokurator: Nawalny Tomasz (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 13 IX 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 25 X 1946 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 218/46.

AIPN By, 010/48, Charakterystyka bandy terrorystyczno-rabunkowej Henryka Konieckiego występującej pod nazwą „Armia Krajowa”; AIPN Gd, WSR Gdańsk, 298/1, Akta sprawy przeciwko Mańkowskiemu Tadeuszowi i innym.

MATŁOSZ TADEUSZ MIECZYŚLAW

s. Jana i Zofii z d. Janusz, ur. 6 VII 1925 r. w Łubiance, pow. Toruń, narodowość polska, używał ps. „Karaś”.

Aresztowany: 5 XII 1951 r. w Gdyni.

Zarzut: działalność w grupie o nazwie Polska Organizacja Podziemna „Wolność”, zbieranie i przekazywanie dowództwu organizacji wiadomości stanowiących tajemnicę państwową, rozpowszechnianie ulotek.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Cichała Lucjan (WUBP Gdańsk), Mateja Franciszek (WPR Gdańsk), Pacek Józef (OZI nr 8 Gdynia), Stefański Franciszek (WUBP Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, asesorzy – Filipowicz Mieczysław, Wójcik Michał.

Prokurator: Boroś Stanisław (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 24 IV 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 16 IX 1952 r. karę śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie; 12 XII 1956 r. NSW postanowił zmniejszyć wyrok do 5 lat więzienia i pozbawienia praw na 2,5 roku oraz zarządził natychmiastowe zwolnienie.

Sygnatura sprawy: Sr. 91/52.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 425/43–45, Akta sprawy przeciwko Sternie Edmundowi i innym; *ibidem*, 425/28–32, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi i innym; *ibidem*, 112/79, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi; *ibidem*, 013/42, Akta

śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”; *ibidem*, 013/28, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”.

MIASOJEDOW WŁADYSŁAW

s. Szymona i Anny z d. Szydłowska, ur. 18 IX 1913 r. w Lublinie, narodowość polska.

Aresztowany: nie później niż 17 VIII 1946 r. w Gdańsku.

Zarzut: zabójstwo funkcjonariusza UB w czasie strajku dokerów i zamieszek w Gdańsku w 1946 r.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Kulikowski Bolesław (WUBP Bydgoszcz), Szczygieł J. (imię nieustalone) (WUBP Gdańsk), Sendek Stanisław (WUBP Gdańsk), Wiśniewski Stanisław (WUBP Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie:

Pierwsza rozprawa: przewodniczący – Gajewski Adam, ławnicy – Dobrowolski Jan, Patyna Władysław

Druga rozprawa: przewodniczący – Bogdanowicz Stefan, ławnicy – Szymorowski Jerzy, Gieszczyk Konstanty.

Prokurator: Brunicki Adolf (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 30 VIII 1946 r. – dożywotnie więzienie; po anulowaniu 4 X 1946 r. wyroku przez NSW jako zbyt łagodnego, skazany 8 III 1947 r. na rozprawie jawnej w Gdyni na karę śmierci, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia (jednocześnie na mocy amnestii z 22 II 1947 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia).

Sygnatura sprawy: Sr. 448/46.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 298/2, Akta sprawy przeciwko Wysockiemu Henrykowi i innym.

MIRZYŃSKI HENRYK

s. Stefana i Genowefy z d. Nowakowska, ur. 1 VI 1928 r. w Gołaczkowie, pow. Włocławek, narodowość polska.

Aresztowany: 15 I 1950 r. w Gdyni.

Zarzut: sterroryzowanie załogi statku i usiłowanie ucieczki za granicę.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: brak danych.

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Kęsik Edwin, ławnicy – Zieliński Tadeusz, Świerczyński Jan.

Prokurator: Słoń Ryszard.

Data i wysokość wyroku: 26 VII 1951 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 244/51.

AWL II, 1084/56/14, Akta nadzoru sprawy przeciwko Mirzyńskiemu Henrykowi.

PĄCZKOWSKI STEFAN

s. Józefa i Katarzyny z d. Szczepańska, ur. 4 V 1919 r. w Michalinowie, pow. Garwolin, narodowość polska, używał ps. „Drałgał”, „Zając”.

Aresztowany: nie później niż 11 VII 1946 r. w Sopocie.

Zarzut: przynależność do poakowskiej organizacji działającej na terenie Trójmiasta.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Andrzejewski Jerzy (szef PUBP Sopot), Felenbok Jerzy (PUBP Sopot), Kaczmarczyk Henryk (PUBP Sopot), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk), Antoniewicz Stanisław (dowódca plutonu egzekucyjnego).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Gajewski Adam, asesor – Janowski Kazimierz, ławnik – Czeczotka Henryk.

Prokurator: Nawalny Tomasz (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 13 IX 1946 r. na sesji wyjazdowej w Sopocie – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 25 X 1946 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 218/46.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 298/1, Akta sprawy przeciwko Mańkowskiemu Tadeuszowi i innym.

PIETRASIEWICZ STANISŁAW

s. Jakuba i Marii z d. Mudrecka, ur. 29 IX 1915 r. w Lubaczowie, narodowość polska, używał ps. „Orski”, „Orlicz”, „Świtalski”, „Ksiądz Zmudzki”.

Aresztowany: 8 V 1946 r. w Kartuzach.

Zarzut: dowodzenie XII Morskim Okręgiem NZW o kryptonimie „Semper Fidelis Victoria”, gromadzenie informacji o strukturach WUBP, PUBP i MO oraz ich funkcjonariuszach, podżeganie podległych mu członków organizacji do zabójstw funkcjonariuszy BP i aktywnych członków legalnie działających partii politycznych, podżeganie do rabowania majątków, podżeganie do gromadzenia broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bielak Mieczysław (MBP Warszawa), Graff Kazimierz (WPR Warszawa), Jackowski Bronisław (WUBP Gdańsk), Kulikowski Bolesław (WUBP Gdańsk), Mazurkiewicz Juliusz (WPR Gdańsk), Rutowicz Stefan (WPR Gdańsk), Strąg Tadeusz (WUBP Gdańsk), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk), Wielontko Stefan (WUBP Gdańsk), Wiśniewski Stanisław (WUBP Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Parzeniecki Piotr, sędziowie – Gajewski Adam, Wilf Julian.

Prokurator: Kaniewicz Rafał (WPR Gdańsk), Wójtowicz Andrzej (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 26 II 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 21 V 1947 r. karę śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie.

Sygnatura sprawy: Sr. 72/47.

AIPN, 0175/9, Działalność nielegalnej organizacji „Semper Fidelis Victoria”; AIPN By, WSG Bydgoszcz, 52/10, Akta sprawy; AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/17, t. 1–5, Akta sprawy przeciwko Pietrasiewiczowi Stanisławowi; *ibidem*, 013/10, Akta śledcze.

PÓLRUL STEFAN

s. Stanisława i Stanisławy z d. Karwecka, ur. 9 V 1926 r. w Korwinie, pow. Konin, narodowość polska, używał ps. „Gruszka”.

Aresztowany: 6 XII 1951 r. w Gdyni.

Zarzut: służąc w Marynarce Wojennej, współdziałał z grupą konspiracyjną Polska Organizacja Podziemna „Wolność”.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Zajdel Jan (JW 4415), Woźniak Edward (OZI nr 8 Gdynia), Pacek Józef (OZI nr 8 Gdynia), Niedzielin Eugeniusz (OZI nr 8 Gdynia), Kowalski J. (imię nieustalone) (PMW Gdynia).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, sędzia – Kęsik Edwin, ławnik – Patyk Lech.

Prokurator: Ritkis Robert (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 6 VI 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; w czasie śledztwa najprawdopodobniej postradał zmysły, leczony w zakładzie psychiatrycznym w Kocborowie i szpitalu więziennym we Wrocławiu; stracony 9 IV 1953 r. we Wrocławiu.

Sygnatura sprawy: Sr. 123/52.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 425/43–45, Akta sprawy przeciwko Sternie Edmundowi i innym; *ibidem*, 425/28–32, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi i innym; *ibidem*, 112/79, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi; *ibidem*, 013/42, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”; *ibidem*, 013/28, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”.

PREUSS JÓZEF

s. Franciszka i Anastazji z d. Kotzow, ur. 25 II 1895 r. w Miranach, pow. Sztum, narodowość polska.

Aresztowany: data i miejsce nieustalone.

Zarzut: jako administrator zespołu rolnego w Wadkowicach dopuścił się niszczenia mienia państwowego (zarzut nieprawdziwy).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Sendek Stanisław (WUBP Gdańsk), Miechówka Stefan (PUBP Sztum), Sztenc Zdzisław (WUBP Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, ławnicy – brak danych.

Prokurator: Wójtowicz Andrzej (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 4 XII 1948 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 30 III 1949 r. NSW zmniejszył karę do 15 lat więzienia, utraty praw na 5 lat i przepadku mienia; na mocy amnestii zmniejszono karę do 10 lat, z powodu choroby otrzymał 5 II 1955 r. zezwolenie na przerwę w odbywaniu kary na okres 6 miesięcy.

Sygnatura sprawy: Sr. 390/48.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 112/76, Akta sprawy przeciwko Zielke Ottomarowi; *ibidem*, 284/1410, t. 1–2, Akta sprawy karnej przeciwko Zielke Ottomarowi i innym.

RADKOWSKI EDMUND

s. Franciszka i Klary z d. Bocian, ur. 31 XII 1913 r. w Osiu, pow. Świecie, narodowość polska, używał ps. „Błyskawica”.

Aresztowany: 9 lub 10 V 1946 r. prawdopodobnie w Gdyni.

Zarzut: działalność w strukturach XII Morskiego Okręgu NZW „Semper Fidelis Victoria”, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Brunicki Adolf (WPR Gdańsk), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk), Wiśniewski Stanisław (PUBP Gdańsk), Kulikowski Bolesław (WUBP Gdańsk), Rutowicz Stefan (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Parzeniecki Piotr, sędziowie – Gajewski Adam, Wilf Julian.

Prokurator: Kaniewicz Rafał (WPR Gdańsk), Wójtowicz Andrzej (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 26 II 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 21 V 1947 r. na mocy amnestii z 22 II 1947 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 72/47.

AIPN, 0175/9, Działalność nielegalnej organizacji „Semper Fidelis Victoria”; AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/17, t. 1–5, Akta sprawy przeciwko Pietrasiewiczowi Stanisławowi; *ibidem*, 013/10, Akta śledcze.

RAKOWSKI TADEUSZ

s. Jana i Heleny z d. Modzelewska, ur. 25 VI 1928 r. w Brzezinach, pow. Łomża, używał ps. „Wdówka Janina”.

Aresztowany: 5 XII 1951 r. w Gdańsku.

Zarzut: działalność w lokalnej grupie Polska Organizacja Podziemna „Wolność”, zamach na siedzibę TPPR (detonacja petard w czasie zebrania członków), zamach na siedzibę KM PZPR w Gdyni (nieudana próba wysadzenia budynku), nielegalne posiadanie broni, sporządzanie ulotek.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Białkowski Kazimierz (WPR Gdańsk), Gryz Tadeusz (WUBP Gdańsk), Lipiński Antoni (WUBP Gdańsk), Książek Witold (WUBP Gdańsk), Cichała Lucjan (WUBP Gdańsk), Macyszyn Kazimierz (WUBP Gdańsk), Mateja Franciszek (WPR Gdańsk), Morawski Jerzy (WUBP Gdańsk), Miechówka Stefan (WUBP Gdańsk), Stefański Franciszek (WUBP Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, ławnicy – Wójcik Michał, Filipowicz Mieczysław.

Prokurator: Boroś Stanisław (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 24 IV 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 16 IX 1952 r. decyzją Bolesława Bieruta karę śmierci zamieniono na dożywocie; 12 XII 1956 r. NSW zmniejszył wyrok do 2 lat i 8 miesięcy oraz utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 1,5 roku i zarządził natychmiastowe zwolnienie.

Sygnatura sprawy: Sr. 91/52.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 425/43–45, Akta sprawy przeciwko Sternie Edmundowi i innym; *ibidem*, 425/28–32, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi i innym; *ibidem*, 112/79, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi; *ibidem*, 013/42, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”; *ibidem*, 013/28, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”.

RYTELEWSKI EUGENIUSZ

s. Romana i Kazimiery z d. Bobrowska, ur. 3 I 1922 r. w Łomży, narodowość polska.

Aresztowany: nie później niż 24 II 1949 r. w Sopocie.

Zarzut: jako funkcjonariusz UB (strażnik w areszcie PUBP w Sopocie) w zamian za wynagrodzenie przenosił grypsy aresztowanych Zygmunta Augustowskiego i Henryka Borowskiego z Komendy Okręgu Wileńskiego, a 14 VII 1946 r. umożliwił Augustowskiemu ucieczkę.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Biniak Lucjan (WUBP Gdańsk), Łapiński Piotr (WUBP Gdańsk), Amons Jan (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wilf Julian, sędzia – Brzoziański Marian, ławnik – Szczygieł Albin.

Prokurator: Kałużny Stefan (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 19 V 1949 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 22 VI 1949 r. karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 153/49.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 179/2, Akta sprawy przeciwko Rytelewskiemu Eugeniuszowi; *ibidem*, 211/607, Akta osobowe Rytelewskiego Eugeniusza.

SALEK FRANCISZEK

s. Karola i Adeli z d. Sałek, ur. 5 X 1924 r. w Zamościskach, pow. Dubno (obecnie Ukraina), narodowość polska.

Aresztowany: 11 V 1949 r. w Bukowie, pow. Sztum.

Zarzut: działalność w oddziałach NOW Franciszka Przysiężniaka ps. „Ojciec Jan” i Stanisława Gołaszewskiego ps. „Grom” i „Opaszko” na terenie pow. Sztum, organizowanie sieci wywiadowczej, udział w atakach na żołnierzy WP i ACz, gromadzenie i nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Krawczyk Tadeusz (PUBP Sztum), Maj Zygmunt (WUBP Gdańsk), Kałużny Stefan (WPR Gdańsk), Chwiałkowski Jan (PUBP Brodnica), Miechówka Stefan (PUBP Sztum), Prośniak Kazimierz (WUBP Gdańsk), Białkowski Kazimierz (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Rataj Edward, ławnicy – Dużyński Jan, Kotyl Hilary.

Prokurator: Wójtowicz Andrzej (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 30 III 1950 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 31 V 1950 r. NSW zamienił wyrok na dożywotnie więzienie, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 7/50.

AIPN, 0175/101, Charakterystyka nielegalnej organizacji; AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/49, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Sałkowi Franciszkowi i innym.

SELMANOWICZ FELIKS

s. Franciszka i Anny z d. Zacharewicz, ur. 6 VI 1904 r. w Wilnie (obecnie Litwa), narodowość polska, używał ps. „Zagończyk”.

Aresztowany: 11 VII 1946 r. w Gdańsku.

Zarzut: pełnienie funkcji dowódczych w V Wileńskiej Brygadzie AK pod dowództwem Zygmunta Szendzielarza ps. „Łupaszko”, udział w atakach na żołnierzy WP, organizowanie akcji ekspropriacyjnych, drukowanie i rozpowszechnianie ulotek.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Brunicki Adolf (WPR Gdańsk), Król S. (imię nieustalone) (WUBP Gdańsk), Stawicki Andrzej (WUBP Gdańsk), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk), Sawicki Franciszek (dowódca plutonu egzekucyjnego).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Gajewski Adam, asesor – Jankowski Kazimierz, ławnik – Kugacz Henryk.

Prokurator: Alwin Ludwik.

Data i wysokość wyroku: 11 VII 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 28 VIII 1946 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 200/46.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 222/1, Akta sprawy przeciwko Selmanowiczowi Feliksowi.

SIEDZIK DANUTA

c. Władysława i Eufemii z d. Tymińska, ur. 13 IX 1928 r. w Głuszczewinie, pow. Bielsk Podlaski, narodowość polska, używała ps. „Inka” i fałszywego nazwiska Zalewska Ina.

Aresztowana: w nocy z 19 na 20 VII 1946 r. w Gdańsku.

Zarzut: działalność w szwadronach V Wileńskiej Brygady AK dowodzonej przez Zygmunta Szendzielarza ps. „Łupaszko” oraz zabójstwa milicjantów i funkcjonariuszy UB (zarzut nieprawdziwy).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bik Józef (WUBP Gdańsk), Sawicki Franciszek (WUBP Gdańsk), Stawicki Andrzej (WUBP Gdańsk), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk), Wójcik Jan (WUBP Bydgoszcz).

Skazana przez sąd w składzie: przewodniczący – Gajewski Adam, sędzia – Nizio-Narski Kazimierz, ławnik – Machola Waław.

Prokurator: Krzyżanowski Waław (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 3 VIII 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracona 28 VIII 1946 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 83/46.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 323/1, Akta sprawy przeciwko Siedzik Danucie.

SIEMASZKO EUGENIUSZ

s. Ignacego i Walerii z d. Girulka, ur. 5 I 1929 r. w Wilnie (obecnie Litwa), narodowość polska.

Aresztowany: 1 XI 1946 r. w Tczewie.

Zarzut: przynależność do młodzieżowej grupy niepodległościowej Polska Organizacja Młodzieżowa AK działającej na terenie Bydgoszczy, zabójstwo funkcjonariusza MO, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Pieneta Stanisław (WUBP Gdańsk), Sawicki Franciszek (WUBP Gdańsk), Wiśniewski Ernest (WUBP Gdańsk), Skarżyński Stefan (WUBP Gdańsk), Rutowicz Stefan (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Gajewski Adam, sędzia – Bogdanowicz Stefan, ławnik – Gieszczyk Konstanty.

Prokurator: Kaniewicz Rafał (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 14 II 1947 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 31 III 1947 r. na mocy amnestii karę śmierci zamieniono na 15 lat więzienia oraz utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze.

Sygnatura sprawy: Sr. 111/47.

AIPN By, 09/136, Charakterystyka organizacji; *ibidem*, 070/4223, Akta śledcze; AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/18, Akta sprawy przeciwko Siemaszce Eugeniuszowi i Janukowiczowi Ryszardowi.

SKRZESIŃSKI ANDRZEJ

s. Józefa i Katarzyny z d. Boncol, ur. 10 XI 1899 r. w Bodzanowie, pow. Włocławek, narodowość polska.

Aresztowany: nie później niż 23 V 1950 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: działalność w siatce wywiadu francuskiego.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Nowicki Józef (WUBP Gdańsk), Amons Jan (WPR Gdańsk), Dyduch Jan (MBP Warszawa), Strzałkowski Władysław (MBP Warszawa), Oziemkowski Jan (WUBP Gdańsk), Pisarczyk Henryk (WUBP Gdańsk), Tatarski Kazimierz (MBP Warszawa), Bogucki Mieczysław (NPW), Romanowski Tomasz (MBP Warszawa).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Widaj Mieczysław, sędzia – Kęsik Edwin, ławnik – Narbut Józef (JW 1851).

Prokurator: Ligieża Henryk (NPW).

Data i wysokość wyroku: 21 II 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; ułaskawiony 23 XII 1953 r.

Sygnatura sprawy: Sr. 47/52.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 425/1–10, Akta sprawy przeciwko Bastardowi Jeanowi.

SŁOMIŃSKI TADEUSZ

s. Wiktora i Zuzanny z d. Bulińska, ur. 12 II 1910 r. w Duisburgu (Niemcy), narodowość polska.

Aresztowany: 19 XI 1949 r. (miejsce nieustalone).

Zarzut: działalność w XII Morskim Okręgu NZW „Semper Fidelis Victoria”, utrzymywanie kontaktów z siatką wywiadu francuskiego.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Niewodzki Tadeusz (WUBP Gdańsk), Nowak Artur (WUBP Gdańsk), Kozłowski Czesław (WUBP Gdańsk), Gryz Tadeusz (WUBP Gdańsk), Mateja Franciszek (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Kęsik Edwin, aplikant – Zieliński Tadeusz, ławnik – Świerczyński Jan.

Prokurator: Kołpacki Bolesław (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 9 VII 1951 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 14 XI 1951 r. karę śmierci zamieniono na 12 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 225/51.

AIPN, 0175/9, Działalność nielegalnej organizacji „Semper Fidelis Victoria”; AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/17, t. 1–5, Akta sprawy przeciwko Pietrasiewiczowi Stanisławowi; *ibidem*, 253/794–796, SMW, Akta sprawy przeciwko Słomińskiemu Tadeuszowi.

SOCHS HERMAN

s. Karla i Wilhelminy z d. Oppor, ur. 28 XI 1887 r. w Gniewinie, pow. Lębork, narodowość niemiecka.

Aresztowany: 19 VII 1945 r. w Gniewinie, pow. Lębork.

Zarzut: nielegalne posiadanie broni (zarzut nieprawdziwy; służąc w marcu 1945 r. w policji niemieckiej, broń zakopał, by – jak się wyraził – „jeszcze trzech ludzi nie brało udziału w wojnie”).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Polewski Waclaw (PUBP Lębork), Krause Jan (PUBP Lębork), Łuczka Józef (PUBP Lębork), Boroś Stanisław (WPR Gdańsk), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Parzeniecki Piotr, sędziowie – Gajewski Adam, Nizio-Narski Kazimierz.

Prokurator: nieobecny na rozprawie.

Data i wysokość wyroku: 26 VI 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; ułaskawiony 8 VIII 1946 r. i skazany na dożywocie; 20 III 1947 r. na mocy amnestii wyrok zmniejszono do 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 88/46.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 284/1073, Akta sprawy przeciwko Sochsowi Hermanowi i innym.

STEFAŃSKI KLEMENS JERZY

s. Antoniego i Klementyny z d. Kowalska, ur. 24 XII 1919 r. w Warszawie, narodowość polska, używał ps. „Bakcyl”.

Aresztowany: 26 III 1946 r. w Słupsku.

Zarzut: działalność w oddziale WiN podporządkowanym Stanisławowi Kulikowi ps. „Tarzan”, dokonywanie rekwizycji, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Brunicki Adolf (WPR Gdańsk), Bibiek (?) Lucjan (WUBP Gdańsk), Jacoń Józef (WUBP Gdańsk), Jezierski Bogdan (WUBP Gdańsk), Kierzkowski Serafin (PUBP Słupsk), Mazurkiewicz Juliusz (WPR Gdańsk), Kozłowski Mikołaj (WUBP Gdańsk), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Parzeniecki Piotr, sędzia – Gajewski Adam, asesor – Jankowski Kazimierz.

Prokurator: Wójtowicz Andrzej (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 30 XII 1946 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; ułaskawiony 30 XII 1946 r.; karę złagodowano do 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 552/46.

AIPN, 0175/11, Charakterystyka bojówki kryptonim KD-111 (Kadry Dywersyjne); AIPN Gd, WSR Gdańsk, 222/3, Akta sprawy przeciwko Stefańskiemu Klemensowi.

STERNA EDMUND

s. Jana i Marii z d. Dodot, ur. 7 XI 1928 r. w Strykowie, pow. Poznań, narodowość polska.

Aresztowany: nie później niż 6 XII 1951 r., prawdopodobnie w Gdyni.

Zarzut: jako marynarz działał w grupie konspiracyjnej Polska Organizacja Podziemna „Wolność”, której dostarczył m.in. wykaz oficerów sowieckich służących w Marynarce Wojennej.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Woroch Alfons (PUBP Poznań), Pacek Józef (OZI nr 8 Gdynia), Niedzielin Eugeniusz (OZI nr 8 Gdynia), Kowalski J. (imię nieustalone) (PMW Gdynia), Azarkiewicz Leonard (PMW Gdynia).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, sędzia – Kęsik Edwin, ławnik – Patyk Lech.

Prokurator: Ritkis Robert (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 6 VI 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 21 XI 1952 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 123/52, Sr. 91/52.

AIPN By, WSG Bydgoszcz, 52/33, Akta sprawy przeciwko Sternie Edmundowi i innym; AIPN Gd, WSR Gdańsk, 425/43–45, Akta sprawy przeciwko Sternie Edmundowi i innym; *ibidem*, 425/28–32, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi i innym; *ibidem*, 112/79, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi; *ibidem*, 013/42, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”; *ibidem*, 013/28, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”.

STRUŻYŃSKI (STRÓŻYŃSKI) CEZARY

s. Czesława i Anieli z d. Ren, ur. 21 VIII 1924 r. w Kluczewie, pow. Szamotuły, narodowość polska, używał ps. „Gloria”.

Aresztowany: 5 VIII 1946 r. w Demptowie k. Gdyni.

Zarzut: działalność w grupie konspiracyjnej ROAK (będącej w rzeczywistości prowokacją UB).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Boroś Stanisław (WPR Gdańsk), Grabowski Jan (MUBP Gdynia), Kowalski Józef (MUBP Gdynia), Lewandowski (imię nieustalone) (MUBP Gdynia), Maas Adam (NPW), Makowski Władysław (MUBP Gdynia),

Skarżyński Stefan (WUBP Gdańsk), Studziński Józef (MBP Warszawa), Suchocki Wiktor (WPR Gdańsk).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Wilf Julian, sędziowie – Szymonowski Jerzy, Gieszczyk Konstanty.

Prokurator: Wójtowicz Andrzej (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 30 IV 1947 r. – 15 lat więzienia (za dwa czyny wymienione w akcie oskarżenia skazano go na karę śmierci, zamienioną na mocy amnestii z 22 II 1947 r. na 15 lat więzienia).

Sygnatura sprawy: Sr. 295/47.

AIPN, 0175/68, Charakterystyka nielegalnej organizacji; AIPN Gd, WSR Gdańsk, 146/20, Akta sprawy karnej przeciwko Strużyńskiemu (Stróżyńskiemu) Cezaremu.

TARNOWSKI BOLESŁAW

s. Marii Tarnowskiej (ojciec N.N.), ur. 8 X 1923 r. w Pucku, narodowość polska, używał ps. „Wiktor”.

Aresztowany: 4 XII 1951 r. w Gdyni.

Zarzut: działalność w grupie Polska Organizacja Podziemna „Wolność”.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Cichała Lucjan (WUBP Gdańsk), Mateja Franciszek (WPR Gdańsk), Pacek Józef (OZI nr 8 Gdynia).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, asesorzy – Wójcik Michał, Filipowicz Mieczysław.

Prokurator: Boroś Stanisław (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 24 IV 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 26 IX 1952 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 91/52.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 425/43–45, Akta sprawy przeciwko Sternie Edmundowi i innym; *ibidem*, 425/28–32, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi i innym; *ibidem*, 112/79, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Tarnowskiemu Bolesławowi; *ibidem*, 013/42, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”; *ibidem*, 013/28, Akta śledcze Polskiej Organizacji Podziemnej „Wolność”.

ZIELKE OTTOMAR

s. Bazylego i Pauliny z d. Krefft, ur. 22 VII 1893 r. w Gowidlinie, pow. Kartuzy, narodowość polska.

Aresztowany: 23 VII 1948 r. w Zieleńcu, pow. Sztum.

Zarzut: jako administrator zespołu rolnego w Zielenicach dopuścił się niszczenia mienia państwowego (zarzut nieprawdziwy; Zielke aresztowany był wcześniej – 28 VI 1946 r. – za udzielanie pomocy oddziałom Zygmunta Szendzielarza ps. „Łupaszko” i skazany na karę więzienia, na wolność wyszedł 21 XII 1946 r.).

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Sendek Stanisław (WUBP Gdańsk), Miechówka Stefan (PUBP Sztum).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, ławnicy – brak danych.

Prokurator: Wójtowicz Andrzej (WPR Gdańsk).

Data i wysokość wyroku: 4 XII 1948 r. na sesji wyjazdowej w Sztumie – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; stracony 21 IV 1949 r. w Gdańsku.

Sygnatura sprawy: Sr. 390/48.

AIPN Gd, WSR Gdańsk, 112/76, Akta sprawy przeciwko Zielke Ottomarowi; *ibidem*, 284/1020, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Romatowskiemu Marianowi i innym; *ibidem*, 284/1410, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Zielke Ottomarowi i innym; *ibidem*, 284/1407, Akta sprawy przeciwko Zielke Ottomarowi.

15. SKAZANI NA KARĘ ŚMIERCI PRZEZ WSR W KOSZALINIE

KLIMKOWSKI WINCENTY

s. Jana i Heleny z d. Kaczmarek, ur. 21 I 1912 r. w Żmijewie Kościelnym, pow. Mława, narodowość polska.

Aresztowany: 28 IV 1952 w Czystej, pow. Słupsk.

Zarzut: zabójstwo przewodniczącego spółdzielni produkcyjnej.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Rybak Józef (WUBP Koszalin), Machnicki Władysław (WUBP Koszalin), Piotrowicz Jan (WPR Koszalin), Gruchała Zenon (WUBP Koszalin), Adamski Stanisław (WPR Koszalin).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Waszkiewicz Józef, sędzia – Ungehauer Zbigniew, asesor – Kaucz Włodzimierz.

Prokurator: Golczewski Kazimierz.

Data i wysokość wyroku: 17 VI 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia, stracony 7 X 1952 r. w więzieniu w Koszalinie.

Sygnatura sprawy: Sr. 111/52.

APK, WSR Koszalin, 111/52, Akta sprawy przeciwko Klimkowskiemu Wincentemu.

MARCINIUK STANISŁAW

s. Józefa i Heleny (nazwisko panięskie nieustalone), ur. 1 I 1933 r. w Radzyminie Podlaskim, narodowość polska, używał ps. „LO 1” i „Maj”.

Aresztowany: 24 IX 1951 r. w Lublinie.

Zarzut: działalność (łącznik sztabu) w poakowskiej organizacji, która kolejno nosiła nazwy „Kółko Patriotyczne – Grupa Las”, „Konspiracyjna Policja Bezpieczeństwa”

i „Siły Zbrojne Kraju”, dokonywanie rekwizycji, gromadzenie informacji stanowiących tajemnicę państwową, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Florczak Józef (WUBP Koszalin), Kozłowski Jan (WUBP Koszalin), Korzeniowski Tadeusz (WUBP Lublin), Mitek Jan (WPR Koszalin), Piotrowicz Jan (WPR Koszalin).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Waszkiewicz Józef, sędzia – Ungehauer Zbigniew, ławnik – Piasecki Piotr.

Prokurator: Piotrowicz Jan (WPR Koszalin).

Data i wysokość wyroku: 12 V 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 6 II 1953 r. karę śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie.

Sygnatura sprawy: Sr. 70/52.

AIPN By, WSG Bydgoszcz, 52/65, Akta sprawy; AIPN Gd, WSR Koszalin, 252/29, Akta sprawy przeciwko Matysiakowi Ryszardowi i innym; *ibidem*, 0017/495, Akta śledcze.

MATYSIAK RYSZARD

s. Czesława i Ewy (nazwisko panięskie nieustalone), ur. 21 II 1926 r. w Warszawie, narodowość polska, używał ps. „Błyskawica” i „212”.

Aresztowany: 1 VIII 1951 r. w Naławie, pow. Koszalin.

Zarzut: zorganizowanie poakowskiej organizacji występującej kolejno pod nazwami „Gwardia Polska”, „Konspiracyjna Policja Bezpieczeństwa”, „Siły Zbrojne Kraju” oraz kierowanie nią, przygotowywanie wysadzenia w powietrze radzieckiego pociągu, gromadzenie informacji stanowiących tajemnicę państwową, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Florczak Józef (WUBP Koszalin), Gruchała Zenon (WUBP Koszalin), Krajewski Czesław (WUBP Koszalin), Mitek Jan (WPR Koszalin), Piotrowicz Jan (WPR Koszalin), Rybak Józef (WUBP Koszalin), Szкуп Marian (WUBP Koszalin).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Waszkiewicz Józef, sędzia – Ungehauer Zbigniew, ławnik – Piasecki Piotr.

Prokurator: Piotrowicz Jan (WPR Koszalin).

Data i wysokość wyroku: 12 V 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 6 II 1953 r. karę śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie.

Sygnatura sprawy: Sr. 70/52.

AIPN Gd, WSR Koszalin, 252/29, Akta sprawy przeciwko Matysiakowi Ryszardowi i innym; *ibidem*, 0017/495, Akta śledcze.

PIEKARSKI STANISŁAW

s. Stefana i Zofii z d. Wolna, ur. 21 VII 1926 r. w Wieruszowie, pow. Wieluń, narodowość polska, używał ps. „Mały”, „Adam Kowalski”, „Zbigniew Domal”, „Zbigniew Orkan-Ornatowski”.

Aresztowany: 24 IX 1952 r. w Białogardzie.

Zarzut: działalność w poakowskiej organizacji noszącej nazwę „Polskie Podziemne Siły Zbrojne” w Kępnie (woj. poznańskie), Wrocławiu, Białogardzie, Warszawie i innych miejscowościach na terenie kraju.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bednarek Henryk (WUBP Koszalin), Kunicki Kazimierz (WUBP Koszalin), Piotrowicz Jan (WPR Koszalin), Szymański Bronisław (WUBP Koszalin).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, asesor – Embinger Tadeusz, ławnik – Wójcicki Aleksander.

Prokurator: Gałązka Feliks (WPR Koszalin).

Data i wysokość wyroku: 29 VI 1953 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 28 IX 1953 r. NSW zamienił karę śmierci na dożywotnie więzienie.

Sygnatura sprawy: Sr. 72/53.

AIPN Gd, WSR Koszalin, 252/34, Akta sprawy przeciwko Piekarskiemu Stanisławowi i innym; *ibidem*, 207/163, Akta sprawy przeciwko Siekluckiemu Januszowi i innym; *ibidem*, 234/108, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Piekarskiemu Stanisławowi i innym; *ibidem*, 252/20, Akta sprawy przeciwko Kryńskiemu Adolfowi; *ibidem*, t. 4–10, Akta śledcze.

PIĘKNIEWSKI JÓZEF

s. Józefa i Marii z d. Hańczyk, ur. 20 IV 1915 r. w Łodzi, narodowość polska.

Aresztowany: 26 IX 1952 r. w Koszalinie.

Zarzut: działalność w poakowskiej organizacji noszącej nazwę „Polskie Podziemne Siły Zbrojne” na terenie Białogardu.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bednarek Henryk (WUBP Koszalin), Kokoszka Jan (WUBP Koszalin), Kunicki Kazimierz (WUBP Koszalin), Piotrowicz Jan (WPR Koszalin).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, asesor – Embinger Tadeusz, ławnik – Wójcicki Aleksander.

Prokurator: Gałązka Feliks (WPR Koszalin).

Data i wysokość wyroku: 29 VI 1953 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 28 IX 1953 r. NSW zamienił karę śmierci na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 72/53.

AIPN Gd, WSR Koszalin, 252/34, Akta sprawy przeciwko Piekarskiemu Stanisławowi i innym; *ibidem*, 207/163, Akta sprawy przeciwko Siekluckiemu Januszowi i innym; *ibidem*,

234/108, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Piekarskiemu Stanisławowi i innym; *ibidem*, 252/20, Akta sprawy przeciwko Kryńskiemu Adolfowi; *ibidem*, t. 4–10, Akta śledcze.

PROCAJŁO RYSZARD

s. Antoniego i Stanisławy z d. Kuplikowska, ur. 9 XI 1927 r. w Równem (obecnie Ukraina).

Aresztowany: 27 IX 1952 r. w Białogardzie.

Zarzut: działalność w poakowskiej organizacji noszącej nazwę „Polskie Podziemne Siły Zbrojne”.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Bednarek Henryk (WUBP Koszalin), Piotrowicz Jan (WPR Koszalin), Pokorzyński Józef (WUBP Koszalin), Szymański Bronisław (WUBP Koszalin), Trent Zbigniew (WUBP Koszalin).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Jankowski Kazimierz, asesor – Embinger Tadeusz, ławnik – Wójcicki Aleksander.

Prokurator: Gałązka Feliks (WPR Koszalin).

Data i wysokość wyroku: 29 VI 1953 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 28 IX 1953 r. NSW zamienił karę śmierci na 15 lat więzienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 72/53.

AIPN Gd, WSR Koszalin, 252/34, Akta sprawy przeciwko Piekarskiemu Stanisławowi i innym; *ibidem*, 207/163, Akta sprawy przeciwko Siekluckiemu Januszowi i innym; *ibidem*, 234/108, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Piekarskiemu Stanisławowi i innym; *ibidem*, 252/20, Akta sprawy przeciwko Kryńskiemu Adolfowi; *ibidem*, t. 4–10, Akta śledcze.

ZABROWARNY JAN

s. Stefana i Aleksandry z d. Kozieryńska, ur. 15 II 1929 r. w Stanisławczyku, pow. Przemyśl, narodowość ukraińska, używał ps. „Haj”.

Aresztowany: 3 VII 1952 r. w Grabowie, pow. Człuchów.

Zarzut: działalność w oddziale UPA dowodzonym przez Włodzimierza Szczygielskiego ps. „Burlaka”, atakowanie żołnierzy WP, palenie wsi polskich i zabójstwa Polaków, nielegalne posiadanie broni.

Funkcjonariusze/prokuratorzy: Irzykowski Feliks (WUBP Koszalin), Łunkiewicz Henryk (WUBP Koszalin), Piotrowicz Jan (WPR Koszalin), Trent Zbigniew (WUBP Koszalin), Zimnowłocki Michał (WUBP Koszalin).

Skazany przez sąd w składzie: przewodniczący – Ungehauer Zbigniew, sędzia – Kaucz Włodzimierz, asesor – Motłoch Daniel.

Prokurator: Dworak Henryk.

Data i wysokość wyroku: 24 X 1952 r. – kara śmierci, utrata praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek mienia; 23 II 1953 r.

wyrok zamieniono na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 5 lat oraz przepadek mienia.

Sygnatura sprawy: Sr. 186/52.

AIPN Gd, WSR Koszalin, 252/54, Akta sprawy przeciwko Zabrowarnemu Janowi; *ibidem*, 0017/517, Akta śledcze.

WYKAZ SKRÓTÓW

ACz	–	Armia Czerwona
AIPN	–	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie
AIPN By	–	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Bydgoszczy
AIPN Gd	–	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku
AIPN Po	–	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu
AK	–	Armia Krajowa
APK	–	Archiwum Państwowe w Koszalinie
AWL II	–	Archiwum Wojsk Lądowych Filia nr II w Toruniu
DSS	–	Departament Służby Sprawiedliwości
IPN	–	Instytut Pamięci Narodowej
JW	–	Jednostka Wojskowa
KBW	–	Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego
KP MO	–	Komenda Powiatowa Milicji Obywatelskiej
KW MO	–	Komenda Wojewódzka Milicji Obywatelskiej
kkWP	–	kodeks karny Wojska Polskiego
KM PZPR	–	Komitet Miejski Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej
MBP	–	Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego
MO	–	Milicja Obywatelska
MON	–	Ministerstwo Obrony Narodowej
MUBP	–	Miejski Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
NKWD	–	Narodny Komisariat Wnuczek Wnuczek (Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych)
NOW	–	Narodowa Organizacja Wojskowa
NPW	–	Naczelną Prokuraturę Wojskową
NSW	–	Najwyższy Sąd Wojskowy
NSZ	–	Narodowe Siły Zbrojne
NZW	–	Narodowe Zjednoczenie Wojskowe
OBEP	–	Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej
OBUiAD	–	Oddziałowe Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów
ORMO	–	Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej
OSA	–	Oficerska Szkoła Artylerii (w Toruniu)
OZI	–	Okręgowy Zarząd Informacji
PKP	–	Polskie Koleje Państwowe
PKWN	–	Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego
PMW	–	Prokuratura Marynarki Wojennej

PPR	–	Polska Partia Robotnicza
PUBP	–	Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
PUSW	–	Prawo Ustroju Sądów Wojskowych
PZPR	–	Polska Zjednoczona Partia Robotnicza
RKU	–	Rejonowa Komenda Uzuppełnień
ROAK	–	Ruch Oporu Armii Krajowej
SMW	–	Sąd Marynarki Wojennej
SO	–	Sąd Okręgowy
SOK	–	Służba Ochrony Kolei
TOW	–	Tajna Organizacja Wojskowa
TPPR	–	Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej
UPA	–	Ukraińska Powstańska Armija (Ukraińska Powstańcza Armia)
WBW	–	Wojska Bezpieczeństwa Wewnętrznego
WiN	–	Wolność i Niezawisłość
WOP	–	Wojska Ochrony Pogranicza
WP	–	Wojsko Polskie
WPO	–	Wojskowa Prokuratura Okręgowa nr II w Bydgoszczy
II Bydgoszcz		
WPR	–	Wojskowa Prokuratura Rejonowa
WSG	–	Wojskowy Sąd Garnizonowy
WSR	–	Wojskowy Sąd Rejonowy
WUBP	–	Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
ZSRR	–	Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich
ZSW	–	Zarząd Sądownictwa Wojskowego

BIBLIOGRAFIA

Źródła

- Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 31 sierpnia 1944 r., *O wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego*, „Dziennik Ustaw RP” 1944, nr 4, poz. 16.
- Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 23 września 1944 r., *Prawo o ustroju Sądów Wojskowych i Prokuratury Wojskowej*, „Dziennik Ustaw RP” 1944, nr 6, poz. 29.
- Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 23 września 1944 r., *Kodeks Karny Wojska Polskiego*, „Dziennik Ustaw RP” 1944, nr 6, poz. 27.
- Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 30 października 1944 r., *O ochronie Państwa*, „Dziennik Ustaw RP” 1944, nr 10, poz. 50.
- Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 4 listopada 1944 r., *O militaryzacji Polskich Kolei Państwowych*, „Dziennik Ustaw RP” 1944, nr 11, poz. 55.
- Dekret z dnia 16 listopada 1945 r., *O przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa*, „Dziennik Ustaw RP” 1945, nr 53, poz. 300.
- Dekret z dnia 22 stycznia 1946 r., *O odpowiedzialności za klęskę wrześniową i faszycyzację życia państwowego*, „Dziennik Ustaw RP” 1946, nr 5, poz. 46.
- Dekret z dnia 22 stycznia 1946 r., *O wyjątkowym dopuszczaniu do obejmowania stanowisk sędziowskich, prokuratorskich i notarialnych oraz do wpisywania na listę adwokatów*, „Dziennik Ustaw RP” 1946, nr 4, poz. 33.
- Dekret z dnia 13 czerwca 1946 r., *O przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa [drugi]*, „Dziennik Ustaw RP” 1946, nr 30, poz. 192.
- Ustawa z 5 kwietnia 1955 r., *O przekazaniu sądom powszechnym dotychczasowej właściwości sądów wojskowych w sprawach karnych osób cywilnych, funkcjonowaniu, funkcjonariuszów organów bezpieczeństwa publicznego, Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej*, „Dziennik Ustaw PRL” 1955, nr 15, poz. 83.

Monografie i artykuły naukowe

- Biegański Z., *Sądownictwo i skazani na śmierć z przyczyn politycznych w województwie pomorskim (bydgoskim) w latach 1945–1954*, Bydgoszcz 2003.
- Biegański Z., *W smudze kainowego cienia. Skazani na śmierć przez sądy wojskowe na obszarze województwa pomorskiego (bydgoskiego) w latach 1945–1954*, Bydgoszcz 2000.
- Borowiec J., *Aparat bezpieczeństwa a wojskowy wymiar sprawiedliwości. Rzeszowszczyzna 1944–1954*, Warszawa 2004.
- Jaracz A., *Orzecznictwo i działalność wojskowych sądów rejonowych na Pomorzu Środkowym w latach 1946–1955* [w:] *Przestępstwa sędziów i prokuratorów w Polsce lat 1944–1956*, red. W. Kulesza, A. Rzepliński, Warszawa 2000.

- Kachnicz Z., *Geneza działalności i upadku organizacji o nazwie Konspiracyjna Policja Bezpieczeństwa Pomorze Środkowe 1950–1951*, „Przegląd Zachodniopomorski” 2001, z. 4.
- Kachnicz Z., *Walczący w mroku. 1945–1951*, Koszalin 1999.
- Kowalski W., *Dwie strony krat. Z historii więzienia w Gdańsku*, Gdańsk 2003.
- Łukaszewicz B., *Wojskowy Sąd Rejonowy w Olsztynie 1946–1955*, Olsztyn 2000.
- Paśnik J., *Prawne aspekty represji stalinowskich w Polsce*, „Dziś” 1991, nr 7.
- Poksiński J., *„My, sędziowie nie od Boga”. Z dziejów sądownictwa wojskowego PRL 1944–1956. Materiały i dokumenty*, Warszawa 1996.
- Poksiński J., *Sędziowie wojskowi w latach 1944–1956. Próba zarysowania problemu*, „Niepodległość i Pamięć” 1997, nr 1.
- Polak B., *O karach śmierci w latach 1944–1956*, „Biuletyn IPN” 2002, nr 11.
- Przestępstwa sędziów i prokuratorów w Polsce lat 1944–1956*, red. W. Kulesza, A. Rzepliński, Warszawa 2000.
- Rusinek B., Szczurek Z., *Konspiracyjne organizacje niepodległościowe działające na Pomorzu Gdańskim w latach 1945–1955 w świetle akt byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w Gdańsku*, Gdańsk 1994.
- Semków P., *Kara śmierci dla Heinza Baumanna*, „Biuletyn IPN” 2002, nr 11.
- Sidorkiewicz K., *Represje organów wymiaru sprawiedliwości w sprawach politycznych w województwie pomorskim (bydgoskim) w latach 1945–1956*, Toruń 2005.
- Skazani na karę śmierci przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Katowicach 1944–1955*, red. T. Kurpierz, Katowice 2004.
- Skazani na karę śmierci przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Krakowie 1946–1955*, red. F. Musiał, Kraków 2005.
- Skazani na karę śmierci przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Rzeszowie 1944–1954*, red. T. Bereza, P. Chmielowiec, Rzeszów 2004.
- Skazani na karę śmierci przez Wojskowy Sąd Rejonowy we Wrocławiu 1944–1955*, red. K. Szwagrzyk, Wrocław 2002.
- Straceni w polskich więzieniach 1944–1956*, Lublin 1994.
- Szwagrzyk K., *Prawnicy czasu bezprawia. Sędziowie i prokuratorzy wojskowi w Polsce 1944–1956*, Kraków–Wrocław 2005.
- Szwagrzyk K., *Straceni na Dolnym Śląsku 1945–1956*, Wrocław–Rzeszów 2002.
- Turlejska M., *Przyczynek do losów prawników polskich w latach 1935–1953*, „Zeszyty Historyczne” 1996, z. 101.
- Turlejska M., *Te pokolenia żałobami czarne... Skazani na śmierć i ich sędziowie*, Warszawa 1990.
- Wojskowy Sąd Rejonowy w Łodzi*, red. J. Wróbel, J. Żelazko, Warszawa 2004.
- Zaborski M., *Ustrój sądów wojskowych w Polsce w latach 1944–1955*, Lublin 2005.
- Żukowski M., *Kara śmierci w orzecznictwie wojskowych sądów rejonowych na Pomorzu Zachodnim*, „Koszalińskie Studia i Materiały” 2000, t. 2.

Żukowski M., *Sądownictwo wojskowe na Pomorzu Zachodnim w latach 1946–1954*
[w:] *Dzieje wymiaru sprawiedliwości*, red. T. Maciejowski, Koszalin 1999.
Żukowski M., *Wymiar sprawiedliwości na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1957*
i jego rola w zwalczaniu opozycji, Koszalin 2002.

Indeks osobowy*

- „212” zob. Matysiak Ryszard
„213” zob. Łoziński Jerzy
- Abramek Stefan „Stefan”, „Stefek” 19, 26
„Adam Kowalski” zob. Piekarski Stanisław
Adamski Stanisław 108
Alwin Ludwik 102
Amons Jan 86, 90, 94, 101, 104
Andrzejewski Jerzy 96, 98
„Anglik” zob. Ernest Henryk
„Ania” zob. Chołuj Jan
Aniśko Bronisław 32
Antoniewicz Stanisław 96, 98
„Artur” zob. Grobelski Feliks
„Atlantyk” zob. Majkowski Jan
Augustowski Zygmunt 101
Augustyniak Ludwik 19, 26
Azarkiewicz Leonard 106
- Bachurski Zdzisław 55, 77
Badocha Zdzisław „Żelazny” 15
„Bajan” zob. Wiśniewski Sylwester
„Bakcył” zob. Stefański Klemens Jerzy
Bala Roman „Niedźwiedź” 19, 27
Balla Stanisław „Sokół Leśny”, „Sowa” 30, 68, 73, 85
Bała Franciszek 54
Banasiak Stanisław 76, 79
Banasiński Jerzy 67
Banaszak Alfons 24, 30, 31, 34, 36, 38, 40, 47–50, 53, 57, 60–62, 64, 68, 69, 72, 75, 77, 83–85
Barbórka Antoni „Rogacz” 19, 27
Barbórka Jerzy „Błyskawica” 19, 28
Bastard Jean (Jan) 22, 86
- Baumann Hans 22, 86
Bazaniak Zygmunt 94
Bednarek Henryk 110, 111
Bekierz Edmund 44, 67, 76
Betkowski Józef 95
„Białas” zob. Polasik Leszek
Białkowski Kazimierz 94, 101, 102
Białobrzęski Lucjan 64
Białokozowicz Jan 36, 60
„Biały” zob. Majtyka Władysław
Bibiek (?) Lucjan 105
Bielak Mieczysław 98
Bielecki Eugeniusz 95
Bielecki Władysław „Mikołaj”, fałszywe nazwiska Piotrowski Władysław, Borak Władysław 19, 29
Bienarczyk Zdzisław 44, 78
Bierut Bolesław 17, 30, 69, 86, 101
Bik Józef 103
Bilicki Józef 48, 70
Biliński Jan 83
Biniek Lucjan 88, 90, 94, 101
„Blady” zob. Mondrzejewski Jan
Błazejewski 95
„Błysk” zob. Rydzynski Jan
„Błyskawica” zob. Barbórka Jerzy
„Błyskawica” zob. Czerniakowski Mieczysław
„Błyskawica” zob. Matysiak Ryszard
„Błyskawica” zob. Radkowski Edmund
Bobkowski Maksymilian 32, 56
„Bogdan” zob. Ernest Henryk
Bogdanowicz Stefan 97, 103
Bogucki Mieczysław 104
Bohdan Zygmunt 26
Bohl Gerhard 22, 87

* Indeks obejmuje nazwiska osób skazanych przez WSR oraz dane funkcjonariuszy, prokuratorów i składów sędziowskich. Pominięto w nim autorów przywoływanej tu literatury przedmiotu, rodziców osób skazanych oraz inne nazwiska występujące w informacji o archiwaliach w notach biograficznych.

- Bojko Roman (właśc. Klein Abraham) 25
 Borak Władysław zob. Bielecki Władysław
 Borkowiecki Joachim 33, 35, 42
 Borkowski Andrzej 88–90, 95
 Borodziej Bogusław 61
 Boroś Stanisław 87–89, 91, 93, 94, 96, 101, 105–107
 Borowski Henryk 101
 Borowski Lucjan 29, 45, 73
 Borowski Roman 73
 Borowski Zygmunt 78
 Borożyński Wacław „Wacek” 19, 30
 Borówka Michał 32
 Brojek Stefan 65
 Brunicki Adolf 88–90, 94, 97, 100, 102, 105
 Bruski Stefan 90
 Brzeziński 34
 „Brzoza” zob. Gryckiewicz Józef
 „Brzoza” zob. Chołuj Jan
 Brzozowski Marian 25, 94, 101
 Bucichowski Leon „Ryngraf” 19, 30
 Burczyk Dariusz 7
 Burek Władysław 56
 „Burlaj” (N.N.) 29
 „Burlaka” zob. Szczygielski Włodzimierz
 „Bury” zob. Fejchno Gabriel
 „Bury” zob. Maćkowiak Stanisław
 „Burza” (N.N.) 85
 „Burza” zob. Kociński Czesław
 „Byk” zob. Kesslinka Kazimierz
 „Bystry” zob. Majewski Karol
 „Bystry” zob. Rakoczy Karol
 „Cecylia” zob. Głębocki Mirosław
 Cenckiewicz Sławomir 7
 Chabiera Henryk „Korzeń” 19, 31
 Cherek Bernard 66, 73
 Chęsiak Ryszard 53, 83
 Chinciński Tomasz 7
 „Chłopiczy” zob. Kulik Stanisław
 Chojnacki Bernard 91
 Chojnacki Zygmunt 75
 Cholewa Tadeusz 83
 Chołuj Jan „Ania”, „Brzoza”, „Wdówka Teresa” 22, 87
 „Chrobry” zob. Tomicki Kazimierz
 Chwiałkowski Jan 29, 102
 Chyliński Władysław Zdzisław „Hardy”, „Mały” 37, 50, 69
 Chyżewski Jerzy 47, 55, 61, 75
 „Ciąg” (N.N.) 94
 Cichała Lucjan 88, 89, 96, 101, 107
 „Cichy” zob. Derkowski Tadeusz
 „Cichy” zob. Sarnowski Marcei
 „Ciemny” zob. Tomicki Kazimierz
 „Cień” zob. Izdebski Zygmunt
 Cieślik Mieczysław 75
 Cyba Stanisław 46
 „Cygan” zob. Godziński Alojzy Franciszek
 „Cyrk” zob. Orzechowski Alfons
 „Czarny” zob. Mondrzejewski Jan
 „Czarny” zob. Murach Roman
 Czeczotka Henryk 96, 98
 Czerniakowski Mieczysław „Błyskawica”, „Lew” 19, 31
 „Ćwiek” zob. Stankiewicz Tadeusz
 Ćwikliński Henryk 79
 Dachowski Zygmunt 29
 Dalkowski Hubert 12
 Daniec Mieczysław 66
 Daszkowski Konrad „Luks” 19, 32
 „Dąb” zob. Templin Jan
 Dąbrowski Franciszek 56
 Dąbrowski Jerzy 40, 73
 Derkowski Tadeusz „Cichy”, „Franek” 19, 33, 35, 41
 Derwiński Mieczysław 19, 33
 Dobrosielski Józef 79
 Dobrowolski Jan 97
 Doerffer Marian 13, 25
 Domagała Ryszard 26, 34, 51
 Drąg Władysław 30
 „Drągal” zob. Pączkowski Stefan
 Drelich Jan „Dziwiętnastka” 22, 88
 Duda Tadeusz 28
 Duda Władysław 30
 Dudek Franciszek 81

Dudziak Wawrzyniec 73
 Dul Zygmunt 48, 70
 Durski Czesław 92
 Dutkiewicz Florian 19, 34
 Dużyński Jan 102
 Dworak Henryk 111
 Dyduch Jan 86, 90, 104
 „Dyl” zob. Majtyka Władysław
 Dziankowski Jan 94
 Dziegielewski Franciszek „Wojtek” 19, 34
 Dziegielewski Ryszard „Wicher” 19, 35
 „Dziwienastka” zob. Drelich Jan
 Dziubakiewicz Jerzy 49, 64

Eljasz Zenon 74
 Embinger Tadeusz 110, 111
 Ernest Henryk „Anglik”, „Bogdan” 22, 88

Fatyga Mieczysław 82
 Fejchno Gabriel „Bury”, „Ogień” 36, 39, 42, 63
 Feldfeber Henryk 34, 55
 Felenbok Jerzy 95, 96, 98
 Fiema Stefan 48, 49
 Figurski Alfons 47, 75, 79
 Fijałkowski Jan 92
 Filipowicz Mieczysław 25, 88, 89, 91, 93, 96, 101, 107
 Florczak Józef 109
 „Franek” zob. Derkowski Tadeusz
 Fryczke Aleksander „Orzeł” 19, 35
 Fryszkowski Antoni „Ryś”, „Sten”, „Toni”, fałszywe nazwisko Kosmowski Zbigniew 14, 19, 36, 61, 62
 Fryziel Jan 87
 Fuks Roman 55

Gadzinowski Jerzy „Szary” 60, 80
 Gajewski Adam 13, 25, 87, 93, 96–98, 100, 102, 103, 105
 Gałazka Feliks 28, 29, 43, 44, 55, 60, 67, 110, 111
 Gancarczyk Adam 94
 Gidzgieł Mieczysław 59

Giemborek Julian 12, 24, 57, 68, 72
 Gieszczyk Konstanty 97, 103, 107
 Glinka Kazimierz 43
 „Gloria” zob. Strużyński (Stróżyński) Cezary
 Głębocki Mirosław „Cecylia” 56, 63, 77
 Godziewski Antoni „Wola” 19, 37
 Godziński Alojzy Franciszek „Cygan” 19, 37
 Godziński Jan „Tygrys” 19, 38
 Godzisz Jan 79
 Golczewski Kazimierz 108
 Gołaszewski Stanisław „Grom”, „Opaszko” 102
 Gościński Marian 44
 Goździewski Stanisław 50
 Goździkowski Stanisław 77
 Górny Bogdan 29, 46, 73
 Górski Mieczysław 71
 Grabowski Franciszek 44, 78
 Grabowski Jan 93, 106
 Graff Kazimierz 98
 Gralikowski Marian Leonard „Kret” 19, 38
 Gralikowski Stefan zob. Gralikowski Marian Leonard
 Gremplewski Marian 38, 40, 50
 Greń Franciszek „Wróbel” 19, 39
 Grobelski Feliks „Artur” 36, 39, 42, 61, 62
 Grodzki Ryszard 55
 „Grom” zob. Gołaszewski Stanisław
 „Grom” zob. Kleyna Stanisław
 Gronowski Stanisław zob. Subortowicz Władysław
 „Groźny” (N.N.) 29
 „Groźny” zob. Kłos Zbigniew
 „Gruby” zob. Łuziński Józef
 Gruchała Zenon 108, 109
 „Gruszka” zob. Póhruł Stefan
 Gryckiewicz Józef „Brzoza” 19, 40
 Gryz Tadeusz 45, 90, 101, 104
 Grzesiak Jan 48
 Grzeško Zdzisław 19, 40
 Grzymiski Feliks 79

Hadzicki Leon „Sikora” 19, 41
 „Haj” zob. Zabrowarny Jan
 Hałagida Igor 7
 „Hanusz” zob. Subortowicz Władysław
 Hądzlik Bogdan „Madej” 31
 Harczak Mieczysław 91
 „Hardy” zob. Chyliński Władysław Zdzi-
 sław
 „Hardy” zob. Włodarczyk Teodor
 Hein Mieczysław 87
 Herman Aleksander 74
 Horoszman Jan „Zawisza Czarny” 59, 82
 „Huragan” zob. Urban Stefan

 „Icek” zob. Zedlewski Stanisław
 Igras Edward 61
 „Inka” zob. Siedzik Danuta
 Irgielski Ryszard „Śmiałek” („Śmiały”) 19, 41
 Irzykowski Feliks 111
 Iwaskiewicz Józef 25
 Izdebski Zygmunt „Cień”, „Teresa” 22, 89

 Jabłoński Czesław 88, 95
 Jabłoński Józef 45
 „Jachna” zob. Wasilójc Janina
 Jackowski Bronisław 98
 Jacoń Józef 93, 94, 105
 Jagła Zenon „Rom” 22, 89
 Jakubiak Czesław 83
 Janasiewicz Alojzy 22, 90
 Janicki Jan 30, 57, 68, 69, 83
 Janik Jan zob. Majtyka Władysław
 Janik Kazimierz 47, 75
 Janiszewski Bogusław 22, 91
 Jankowski Kazimierz 13, 25, 88–91, 95, 96, 98, 99, 101, 102, 105–108, 110, 111
 Jantcauskas Wiktoras „Wróbel” 22, 91
 Januszak Stanisław 46
 „Jasio” zob. Kiżewski Józef
 „Jaskółka” zob. Miecznikowski Józef
 Jaszewski zob. Kiżewski Józef
 Jaworski Władysław 91
 Jąkałski Józef „Słoń” 19, 42
 „Jeremi” zob. Wiśniewski Sylwester

 Jermaks Władysław 19, 42
 „Jerzy” zob. Łoziński Jerzy
 Jesionowski Ryszard 28
 Jezierski Bogdan 88, 90, 94, 105
 Jęczkowski Lucjan 30, 69, 85
 Jęczmyk Edward 12, 24, 40, 45, 52, 67, 73, 76, 78
 „Jędrus” zob. Meller Leon
 Jędrzejak Stanisław 29
 „Jop” zob. Zedlewski Stanisław
 Jurek Bolesław 68, 73, 74
 Jurkowski (Józef?) 58, 66

 „Kacper” zob. Kociński Czesław
 Kacprzak Jerzy 77
 Kaczmarczyk Henryk 94, 96, 98
 Kador Jan „Manerz” 20, 43
 Kaliski Zbigniew 28, 29, 45, 60, 78, 82
 Kalisz Waclaw 49, 64
 Kałużny Stefan 92, 101, 102
 Kamiński Edward 83
 Kamiński Jan 45
 Kamiński Stanisław „Młot”, „Sep”, fałszy-
 we nazwisko Orlewicz Zbigniew 20, 44, 67
 „Kanciaty” zob. Oryl Seweryn
 Kaniewicz Rafał 93, 95, 98, 100, 103
 Karas Józef 81
 „Karas” zob. Matłosz Tadeusz Mieczysław
 Karbarz Piotr 80
 Karliner Oskar 13
 Karol Józef 87
 Karubin Henryk 29
 Kaskiewicz Jerzy 64
 Katafiasz Zygmunt 20, 44
 Kaucz Włodzimierz 25, 108, 111
 Kaute Tadeusz 24, 44, 65, 67, 84
 Kazimierczak (Kaźmierczak) Henryk 22, 92
 Kazimierski Bonifacy 57
 Kessler Juliusz 32, 33, 39, 42, 54, 63, 81
 Kesslinka Kazimierz „Byk” 22, 92
 Kęsik Edwin 25, 86, 90–93, 97, 99, 104, 106
 Kielbasiński Edmund 53

Kielbus Tomasz 37
 Kierzkowski Serafin 105
 Kieszek Stanisław 45, 78
 Kizewski Józef „Jasio”, fałszywe nazwisko
 Jaszewski 12, 20, 45
 Klein Abraham zob. Bojko Roman
 Klein Teodor 80
 Kleyna Stanisław 20, 46
 Klimkowski Wincenty 24, 108
 Kloc Władysław „Żbik” 20, 46
 Kłobukowski Witold 25
 Kłos Stefan „Kula-Strzałkowski” 22, 93
 Kłos Zbigniew „Groźny” 20, 47
 Knitter Stanisław „Lew” 20, 47
 Kobielski Stanisław „Wicher” („Wichura”) 20, 48
 Kocieniewski Józef „Sep”, fałszywe nazwisko Kozłowski 20, 48
 Kociński Czesław „Burza”, „Kacper” 20, 49
 Kokoszka Jan 110
 Kolasiński Lech 52, 67
 Koliński Stefan 23, 93
 Kołodziejczyk Tadeusz 83
 Kołodziejski Henryk „Wiewiórka” 20, 50
 Kołpacki Bolesław 104
 Kopczyk Józef 20, 50
 Koral Tadeusz 94
 Koralewicz Jan 25
 Korczak Antoni 57, 64
 Korzak Piotr 75
 Korzeniowski Tadeusz 109
 „Korzeń” zob. Chabiera Henryk
 Kosa Józef 68
 Kosiński Waclaw zob. Łoziński Jerzy
 Kosmala Waclaw 31, 39, 41, 43, 44, 52, 53, 58, 65, 70–72, 80
 Kosmowicz Aleksander 77, 91
 Kosmowski Zbigniew zob. Fryszkowski Antoni
 Kossowski Wojciech „Sep” 20, 26, 34, 51
 Kostrzyński Czesław 36, 61, 62
 Kotyl Hilary 25, 102
 Kowalczyk Bernard 74
 Kowalski J. 106
 Kowalski Józef 106
 Kozak Witold 37, 38, 40, 50, 74, 84
 Kozarzewski Aleksander 40, 52, 67
 Kozieł Jan 28
 Koziański Jan 48, 70
 Kozłowski zob. Kocieniewski Józef
 Kozłowski Czesław 104
 Kozłowski Jan 109
 Kozłowski Mikołaj 105
 Kozłowski Stanisław 48
 Kozłowski Władysław 20, 51
 Kożuch Juliusz 37
 „kpt. Leszek” zob. Kulik Stanisław
 Krajewski Czesław 109
 Krajewski Jan 75
 Krakowiecki Tadeusz 60
 Krause Jan 105
 Krauze Czesław 74
 Krawczyk Stanisław 24, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 44, 47–50, 56, 57, 60–62, 68, 72, 75, 78, 82, 84
 Krawczyk Tadeusz 102
 Krawiś Franciszek „Żuraw” 20, 52
 Krawiś Ludwik „Tygrys” 20, 52
 Kreft Hubert 87
 „Kret” zob. Gralikowski Marian Leonard
 Król S. 102
 Król Zbigniew 45
 Królikowski Józef 57
 „Kruk” zob. Rydzyński Jan
 „Kruk” zob. Trojan Józef
 „Kruk” zob. Wróblewski Kazimierz
 „Kruk” zob. Zdybicki Leonard
 Krupiński Jan 50
 Krupiński Stanisław 23, 94
 Krzymin Stanisław 20, 53
 Krzyżanowski Waclaw 87, 103
 „Książd Zmudzki” zob. Pietrasiewicz Stanisław
 Książek Witold 101
 Kubajewski Daniel 44
 Kubler Henryk 40, 66, 75, 79
 Kugacz Henryk 102
 Kujawa Adam 28, 33, 35–37, 42, 48, 49, 54, 57, 58, 61, 62, 64, 68, 72, 75, 77, 82

- Kujawa Mieczysław 60
 „Kula-Strzałkowski” zob. Kłos Stefan
 Kulbój Stefania 58, 82
 Kulik Stanisław „Chłopicki”, „kpt. Leszek”,
 „Mieszko”, „Tarzan”, „Tur”, „Piłat”,
 „Wołyniak”, fałszywe nazwiska Wirski
 Jan, Zakrzewski Jan Stanisław 14, 23,
 88–90, 94, 105
 Kulikowski Bolesław 54, 93, 97, 98, 100
 Kuliś Stefan 26, 34, 51
 Kunicki Kazimierz 110
 Kuropieska Józef 13
 Kusz Jan 73
 Kuśnierz Kazimierz „Ważny” 61, 79
 Kutowski Aleksander 20, 54
 Kuźmiński Eugeniusz 86
 Kwapisz Kazimierz 94
- Lach Eugeniusz 24, 32, 69, 73, 74
 Lachowicz Antoni 80
 Lachowski Jan 54
 Lamprecht Tadeusz 20, 54
 Lawichrowski Michał 55
 Lax Stanisław 26, 27, 30–32, 34, 37, 39,
 41–44, 47, 52–54, 56, 58, 59, 65, 66,
 68–71, 73–76, 78–81, 83, 85
 Łachocki Jerzy 44
 Lebedziński Mikołaj 31
 Lechowski Stanisław 67
 Leczykiewicz Henryk 58, 69, 74, 82
 Lekczyński Tadeusz 44, 78
 Leks Zbigniew 85
 Lemikowski Ryszard 91
 Lendzion Tadeusz 34
 Lercel Tadeusz 25, 87
 Leszkiewicz Grzegorz 55, 77
 Leśniewski Jan 74
 „Lew” zob. Czerniakowski Mieczysław
 „Lew” zob. Knitter Stanisław
 Lewandowski 106
 Lewandowski Aleksander 53
 Lewicki Zygmunt, fałszywe nazwisko Lip-
 ka Leon 20, 55
 Ligieża Henryk 86, 90, 104
 Limbach Zdzisław 29
- Linakowski Kazimierz 91
 Linke Marian 30, 32, 55, 77, 81
 Lipiński Antoni 101
 Lipka Leon zob. Lewicki Zygmunt
 Lis Bronisław 85
 „Lis” zob. Orzechowski Alfons
 Lisiewicz Jerzy 32
 Lisowski Bogdan 24, 40, 44, 52, 67
 Liszewski Alojzy „Psota” 20, 56
 „LO 1” zob. Marciniuk Stanisław
 Longchamps Stanisław 25
 Lorenc Józef 54
 „Lubiak” zob. Matuszewski Michał
 Lubiński Juliusz 47, 59
 „Luks” zob. Daszkowski Konrad
 Lutyński Stanisław 32, 40, 43, 44, 59, 82
- Łabaziewicz Włodzimierz 24, 25, 33, 35,
 36, 42, 46, 48, 50, 53, 55, 60, 65, 70,
 76, 77
 Łanino Michał 95
 Łapiński Piotr 101
 Łata Antoni 68
 Łazarz Józef 48, 70
 Łopaciński Ryszard 23, 95
 „Łoś” zob. Myszkowski Marian
 Łoziński Jerzy „213”, „Jerzy”, „Sawicki”,
 „Wyrwa”, fałszywe nazwiska Kosiński
 Waław, Sawicki Jerzy 20, 56
 Łubieński Józef 81
 Łuczka Józef 105
 Łunkiewicz Henryk 111
 „Łupaszko” zob. Szendzielarz Zygmunt
 Łuska Piotr 45
 Łuziński Józef „Gruby” 20, 57, 68
- Maas Adam 106
 Machnicki Władysław 108
 Machola Waław 87, 103
 Machowski 82
 Maciejewski Stanisław 75, 76
 Macieszak Henryk 92
 Macyszyn Kazimierz 89, 91, 101
 Maćkowiak Stanisław „Bury” 20, 58
 „Madej” zob. Hądzlik Bogdan

Magnuski Jerzy 28, 29
 „Maj” zob. Marciniuk Stanisław
 Maj Zygmunt 91, 102
 Majewski Franciszek „Mściciel” 57, 68, 72
 Majewski Jan 44
 Majewski Karol „Bystry” 72
 Majewski M. 89, 90, 94
 Majewski Stanisław 88–90, 94
 Majkowski Jan „Atlanty” 20, 58
 Majtyka Władysław „Biały”, „Dyl”, „Sierżant”, fałszywe nazwisko Janik Jan 20, 59
 Makowski Władysław 90, 106
 Malendowicz Kazimierz 58
 „Malinowski” zob. Mazur Waclaw
 Małaczyński Tadeusz 49, 64
 „Mały” zob. Chyliński Władysław Zdzisław
 „Mały” zob. Piekarski Stanisław
 „Manerz” zob. Kador Jan
 Manowiecki Henryk „Ordynans” 20, 59
 Mańkowski Tadeusz „Skała”, fałszywe nazwisko Szkoda Marian 23, 95
 Marciniuk Stanisław „LO 1”, „Maj” 24, 108
 Marcinkowski Andrzej 45
 Marcinkowski Zenon 46, 55
 Marczak Józef 92
 Markiewicz Henryk 76
 Masłowski Stefan 85
 Mateja Franciszek 88–91, 94, 96, 101, 104, 107
 Małtosz Tadeusz Mieczysław „Karaś” 23, 96
 Matuszewski Michał „Lubiak” 20, 60
 Matuszewski Stanisław „Mściciel” 48, 49
 Matysiak Ryszard „212”, „Błyskawica” 24, 109
 Mazur Stefan 29, 45
 Mazur Waclaw „Malinowski, „Wrona” 20, 60
 Mazurek Zdzisław 27, 31, 39, 41, 43, 52, 53, 58, 66, 70, 71, 80
 Mazurkiewicz Juliusz 88–90, 95, 98, 105
 Mazurkiewicz Kazimierz 20, 61
 Mazurkiewicz Mieczysław 21, 62
 Mazurkiewicz Stefan 21, 62
 Meder Stefan 24
 Meller Leon „Jędrus” 14, 27, 31, 39, 41, 43, 50, 52, 53, 58, 65, 66, 70, 71, 80, 84
 „Mestwin” zob. Zabielski Bronisław
 Miasojedow Władysław 23, 97
 „Miazga” zob. Pawelszczak Bronisław
 Michalak Klemens 72
 Michnik Władysław 28, 79
 Miechówka Stefan 90, 99, 101, 102, 108
 Miecznikowski Józef „Jaskóła” 21, 63
 Mieczkowski Medard 43
 Mielnik Władysław 26
 „Mieszko” zob. Kulik Stanisław
 Miklas (Niklas) Leon 77
 „Mikołaj” zob. Bielecki Władysław
 Mikołajewski Józef 74
 Milewski Edmund 83
 Milwid Witold „T 5”, „Todek”, fałszywe nazwisko Wysocki Tadeusz 21, 63
 Miłoszewski Jerzy 49, 55, 64, 77
 Mioduski Kryspin 93
 Mirzyński Henryk 23, 97
 Mitek Jan 109
 „Młot” zob. Kamiński Stanisław
 Modelewski Kazimierz 32
 Molenda Stanisław 95
 Mondrzejewski Jan „Błady”, „Czarny” 21, 64
 Morawski 33, 35, 36
 Morawski Jerzy 101
 Motloch Daniel 25, 111
 Mruk Bronisław 21, 65
 „Mściciel” zob. Majewski Franciszek
 „Mściciel” zob. Matuszewski Stanisław
 Murach Edmund „Szary” 21, 65
 Murach Roman „Czarny” 21, 66
 Mycawka Paweł 39, 42
 Myszka Marian „Łoś” 55
 Najdor Jan 65, 84
 Napota Kazimierz 55, 77

- Narbut Józef 86, 90, 104
 Nawalny Tomasz 96, 98
 Nehring Czesław 57, 72
 Niedzielin Eugeniusz 99, 106
 „Niedźwiedź” zob. Bala Roman
 Niewodzki Stanisław 86, 90
 Niewodzki Tadeusz 104
 Nikolajew Włodzimierz 44, 78
 Nitke Józef 24
 Nizio-Narski Kazimierz 25, 87, 103, 105
 „Norwid” (N.N.) 29
 Nowak Artur 104
 Nowak Marian 21, 66
 Nowicki Józef 104
 Nowicki Stanisław 26
- Obiała Zdzisław 76, 79
 „Ogień” zob. Fejchno Gabriel
 Ogrodowski Marian 84
 „Ojciec Jan” zob. Przysiężniak Franciszek
 Okryński Czesław 58, 82
 Okuliński Norbert 50
 Olejniczak Marian 21, 67
 Olszewski Konstanty 36, 37, 40, 50, 74
 Onyśków Jan 49
 „Opaszko” zob. Gołaszewski Stanisław
 „Ordynans” zob. Manowiecki Henryk
 Orlewicz Zbigniew zob. Kamiński Stanisław
 „Orlicz” zob. Pietrasiewicz Stanisław
 Orlicz Stanisław 57, 64, 77
 „Orski” zob. Pietrasiewicz Stanisław
 Oryl Stanisław 21, 68
 Oryl Seweryn „Kanciaty” 68
 Orzechowski Alfons „Cyrk”, „Lis” 21, 68
 „Orzeł” zob. Fryczke Aleksander
 Ostrowski Gotfryd 24
 Oziemkowski Jan 90, 104
- Pacek Józef 88, 96, 99, 106, 107
 Paczoska-Hauke Alicja 7
 Pałubicki Bolesław „Szyszka”, „Zawisza” 21, 69
 Pansiuk Jan 39, 42, 63
 Papowski Józef 44, 78
- Parzeniecki Piotr 12, 25, 88–90, 93, 95, 98, 100, 105
 Paszkiewicz Jan 67
 Paśnik Stanisław, fałszywe nazwisko Wichurski Stanisław 21, 69
 Patyk Lech 99, 106
 Patyna Władysław 97
 Pawelec Ludwik 76
 Pawelszczak Bronisław „Miazga” 21, 70
 Pączkowski Stefan „Dragal”, „Zajac” 23, 98
 Piasecki Piotr 109
 Piechocki Tadeusz 26, 61
 Piekarski Stanisław „Mały”, „Adam Kowalski”, „Zbigniew Domal”, „Zbigniew Orkan-Ornatowski” 24, 110
 Pielerczyk Władysław 32
 Pieneta Stanisław 103
 Pierzak Henryk 86
 Pietrasiewicz Stanisław „Orski”, „Orlicz”, „Świtalski”, „Książd Zmudzki” 23, 98
 Piękniewski Józef 24, 110
 „Piłat” zob. Kulik Stanisław
 Piotrowicz Jan 108–111
 Piotrowski 77
 Piotrowski Edmund 81
 Piotrowski Marian 49, 64, 82
 Piotrowski Wiktor 25
 Piotrowski Władysław zob. Bielecki Władysław
 Pirecki Wojciech 21, 71
 Pisarczyk Henryk 28, 53, 76, 104
 Podlaski Henryk 76
 „Podolszyniak” zob. Rakoczy Władysław
 Pokorzyński Józef 111
 Polasik Leszek „Białas” 21, 71
 Polewski Waław 105
 Pomierny Janusz 94
 Ponarski Maksymilian 30, 33, 35, 36, 42, 58, 74, 82, 84
 Popowski Józef 24
 Poprawa Józef 66
 Pótrul Stefan „Gruszka” 23, 99
 Półtorak Czesław 29
 Preuss Józef 23, 99

Procajło Ryszard 24, 111
 Prośniak Kazimierz 102
 Pruski Zygfryd 28
 Przesmycki Tadeusz 25
 Przybyszewski Edward 52
 Przysiężniak Franciszek „Ojciec Jan” 102
 „Psota” zob. Liszewski Alojzy
 Putrymowicz Stanisław 69
 Pydzik Marian 67
 Pyła Andrzej 83

Radkowski Edmund „Błyskawica” 23, 100
 Radziwiłowicz Jan 69
 Rakoczy Karol „Bystry” 72
 Rakoczy Władysław „Podolszyniak” 21, 72
 Rakowski Tadeusz „Wdówka Janina” 23, 100
 Rataj Edward 25, 102
 Retmańczyk Julian zob. Starczewski Witold
 Ring Zenon 92
 Ritkis Robert 99, 106
 „Rogacz” zob. Barbórka Antoni
 Rol Stanisław 87
 „Rom” zob. Jagła Zenon
 Romanik Antoni 31
 Romanowski Tomasz 104
 Romel Jan 53, 70, 71
 Rostek Zbigniew 21, 72, 73
 Roszewicz Kazimierz 26
 Rozowski Lucjan 77
 Rożnowski Stanisław 34
 Różański Roman 12, 24, 45, 55, 77
 Ruciński Jan „Sep” 21, 73
 „Ruczaj” zob. Siwoń Henryk
 Rudziński Jan „Szczygieł” 21, 74
 Rupiński Franciszek zob. Rydzyński Jan
 Rutowicz Stefan 93, 98, 100, 103
 Ryba Józef 39, 42, 63
 Ryba Marian 40, 43, 48, 52, 55, 67, 70, 77
 Rybak Józef 108, 109
 Ryczkowski Jan 26, 34, 51
 Rydzyński Jan „Błysk”, „Kruk”, „Sowa”,
 fałszywe nazwisko Rupiński Franciszek 21, 74

„Ryngraf” zob. Bucichowski Leon
 „Ryś” zob. Fryszkowski Antoni
 „Ryś” zob. Warczak Franciszek
 Rytelewski Eugeniusz 23, 101
 Rzepka Czesław 39, 42, 63

„S 2” zob. Wiśniewski Sylwester
 „S 3” zob. Wiśniewski Sylwester
 Sadokierski Stanisław 32, 81
 Sałek Franciszek 23, 102
 Sałek Tadeusz 45, 78
 Samborski Wiktor 26, 65
 Sarnowski Marcei „Cichy” 37, 38, 40, 56, 74, 84
 Sawcza Roman 81
 Sawera Roman 47, 59
 „Sawicki” zob. Łoziński Jerzy
 Sawicki Franciszek 102, 103
 Sawicki Jerzy zob. Łoziński Jerzy
 Sąchocki Jerzy 26, 36, 48, 49, 53, 57, 60–62, 64, 70, 76, 77, 83, 85
 Sądecki Bronisław 66
 Selmanowicz Feliks „Zagończyk” 23, 102
 Semków Piotr 7
 Sendek Stanisław 97, 99, 108
 „Sep” zob. Kamiński Stanisław
 „Sep” zob. Kocieniewski Józef
 „Sep” zob. Kossowski Wojciech
 „Sep” zob. Ruciński Jan
 Siedzik Danuta „Inka”, fałszywe nazwisko
 Zalewska Ina 23, 103
 Siemaszko Eugeniusz 23, 103
 „Sierżant” zob. Majtyka Władysław
 Sika Henryk „Szakal” 21, 75
 „Sikora” zob. Hadzicki Leon
 Sikorski Józef 27, 31, 34, 39, 41, 43, 45, 47, 51–53, 56–59, 70–72, 76, 78–81, 83
 Siłakowski Aleksander 84
 Siwoń Henryk „Ruczaj” 32, 46, 59, 81
 „Skala” zob. Mańkowski Tadeusz
 Skarżyński Stefan 103, 107
 Skibiński Lesław 44, 67
 Skowroński Kazimierz 76
 Skrzeneński Zygmunt 76
 Skrzeciński Andrzej 23, 104

Skrzypczyński Lutosław 77
 Skup Tomasz 25
 Słomiński Tadeusz 23, 104
 „Słoń” zob. Jąkałski Józef
 Słoń Ryszard 92, 97
 Służewski Henryk 48, 70
 Smentak Władysław 66
 Smogorzewski Kazimierz 87
 Smoliński Eugeniusz 21, 75
 Sobolewski Ryszard 29
 Sochs Herman 23, 105
 „Sokół Leśny” zob. Balla Stanisław
 „Sowa” zob. Balla Stanisław
 „Sowa” zob. Rydyński Jan
 Stalin Józef 12, 55
 Stankiewicz Tadeusz „Ćwiek” 21, 76
 Starczewski Witold „Wiktor”, „Wiktor-Po-
 bóg”, fałszywe nazwiska Retmańczyk
 Julian, Zgorzelski Witold, Zakrzewski
 Stanisław 21, 55, 76
 Starosta Franciszek 87
 Stasica Władysław 12, 24, 26, 34, 51, 54, 79
 Stawicki Andrzej 88–90, 95, 102, 103
 „Stefan” zob. Abramek Stefan
 Stefański Franciszek 96, 101
 Stefański Klemens Jerzy „Bakcył” 23, 105
 „Stefek” zob. Abramek Stefan
 „Sten” zob. Fryszkowski Antoni
 Sterna Edmund 23, 106
 Stepień Józef 29, 49, 64
 Stepniewski Aleksander 41, 43, 46, 50, 52,
 61, 65, 67, 73, 84, 85
 Stojanowski Kazimierz 13
 Strąk Tadeusz 98
 Strużyński (Stróżyński) Cezary 24, 106
 Strzałkowski Władysław 76, 104
 Strzelec Bolesław 45
 Studziński Józef 107
 Stypa Alojzy 28, 29
 Subortowicz Władysław „Hanusz”, fałszy-
 we nazwisko Gronowski Stanisław 21,
 77
 Sucharski Wincenty 28, 57, 81
 Suchocki Wiktor 87–90, 93, 95, 96, 98,
 100, 102, 103, 105, 107
 Surażski Juliusz 24, 28, 32, 33, 35–37, 42,
 58, 60, 68, 74, 82
 Sykuła Józef 25
 Sworacki Ryszard 29
 „Szakał” zob. Sika Henryk
 Szamotulski Mieczysław 21, 78
 „Szary” zob. Gadzinowski Jerzy
 „Szary” zob. Murach Edmund
 Szczeciak Stanisław 32
 Szczepański Edward 65, 84
 Szczepański Kazimierz 53
 Szczygielski Włodzimierz „Burląka” 111
 „Szczygieł” zob. Rudziński Jan
 Szczygieł Albin 101
 Szczygieł J. 97
 Szczypior Michał 91
 Szczypiorski Tadeusz 44
 Szendzielarz Zygmunt „Łupaszk” 14, 15,
 37, 69, 83, 102, 103, 107
 Szewczyk Władysław 73
 Szkoda Marian zob. Mańkowski Tadeusz
 Szkup Marian 109
 Sznajder G. 76
 „Szreniawa” zob. Wiśniewski Jan
 Sztenc Zdzisław 99
 Sztreker Tadeusz 21, 78
 Szytk Edmund 76
 Szukuć Jan 45, 77, 93
 Szulc Edmund 26, 27, 39, 43, 48, 52, 53,
 58, 70, 75, 85
 Szulc Romuald 21, 79
 Szupiter Władysław 61
 Szwagierczak Ryszard 60
 Szydło Zdzisław 61, 65
 Szymański Bronisław 110, 111
 Szymański Mieczysław 84
 Szymorowski Jerzy 25, 97, 107
 „Szyszka” zob. Pałubicki Bolesław
 Śliwiński Michał 48, 70
 „Śmiałek” zob. Irgielski Ryszard
 „Śmiały” zob. Irgielski Ryszard
 Śnieżawski Bolesław 56
 Świerczyński Jan 91, 92, 97, 104
 Świrski Jan 93

Świstowski Grzegorz 73
 „Świtalski” zob. Pietrasiewicz Stanisław
 „T 5” zob. Milwid Witold
 Tabor Adolf 37
 Tacker Zbigniew 79
 Taraszkiewicz Władysław 79
 Tarnowski Bolesław „Wiktor” 24, 107
 „Tarzan” zob. Kulik Stanisław
 Tatarski Kazimierz 90, 104
 Telechowski Franciszek 60
 Templin Jan „Dąb” 21, 80
 „Teresa” zob. Izdebski Zygmunt
 Terlecki Mieczysław 26, 34, 51
 „Todek” zob. Milwid Witold
 Tolmidt Kazimierz 60, 82
 Tomaszewski Kazimierz 63
 Tomicki Kazimierz „Ciemny”, „Chrobry”
 21, 80
 „Toni” zob. Fryszkowski Antoni
 Trent Zbigniew 111
 Trojan Józef „Kruk” 47, 75
 Trojnar Karol 24, 46, 65, 73
 Tucker Zbigniew 37
 Tudruj Stanisław 24, 34, 60, 82
 „Tur” zob. Kulik Stanisław
 Turek Zygfryd 25, 91, 92
 Turski Julian 57, 64, 77, 85
 „Tyczka” zob. Wojtas Franciszek
 „Tygrys” zob. Godziński Jan
 „Tygrys” zob. Krawiś Ludwik
 Ungehauer Zbigniew 25, 108, 109, 111
 Urban Stefan „Huragan” 21, 81
 Urban Walerian 22, 81
 Urbański Stanisław 26, 29
 „Wacek” zob. Borożyński Waclaw
 Walaszczyk Edward 85
 Walczak Stanisław 27, 31, 39, 43, 53, 65,
 71, 80
 Waldhaus Alojzy 27, 31, 39, 41, 43, 47,
 52–54, 58, 59, 66, 70, 71, 80, 81
 Warczak Franciszek „Ryś” 59, 81
 Wasilójc Janina „Jachna” 22, 82
 Waszkiewicz Józef 13, 25, 108, 109
 Wawrzyniak Maurycy 44
 „Ważny” zob. Kuśnierz Kazimierz
 Wąsikowski Paweł 24, 29, 45, 46, 73
 „Wdówka Janina” zob. Rakowski Tade-
 usz
 „Wdówka Teresa” zob. Chołuj Jan
 Welz J. 18
 Wesołowski Henryk 30, 68, 85
 Wesołowski Zygmunt 55
 „Wicher” zob. Dziegielewski Ryszard
 „Wicher” zob. Kobielski Stanisław
 „Wichura” zob. Kobielski Stanisław
 Wichurski Stanisław zob. Paśnik Stani-
 sław
 Widaj Mieczysław 86, 90, 104
 Wieczorek Edward 37, 39, 40, 50
 Wielontko Stefan 98
 Wierciach Ryszard 24, 27, 31, 32, 39, 41–
 43, 47, 52–54, 56, 58, 59, 63, 66, 70,
 71, 76, 79–81, 83
 „Wiewiórka” zob. Kołodziejski Henryk
 Więch Paulin 68, 85
 „Wiktor” zob. Starczewski Witold
 „Wiktor” zob. Tarnowski Bolesław
 „Wiktor-Pobóg” zob. Starczewski Witold
 Wilczyński Leon 57
 Wilf Julian 25, 93, 98, 100, 101, 107
 „Wilk” zob. Wypych Franciszek
 Wilkowski Feliks 22, 82
 Wirski Jan zob. Kulik Stanisław
 Wiśniewski 79
 Wiśniewski Ernest 103
 Wiśniewski Jan „Szreniawa” 80
 Wiśniewski Stanisław 93, 97, 98, 100
 Wiśniewski Sylwester „Bajan”, „Jeremi”,
 „S 2”, „S 3” 22, 83
 Witkowski Stanisław 84
 Witkowski Zygmunt 65, 84
 Wittlieb Ignacy 87
 Włodarczyk Ryszard 93
 Włodarczyk Teodor „Hardy” 22, 83
 Włodarski Kazimierz 57, 59, 64, 77
 Wnorowski Bolesław 24, 26, 28, 29, 43,
 44, 49, 57, 64, 67, 77, 85

Wojdas Tadeusz 37, 38, 40, 50, 74
 Wojtas Franciszek „Tyczka” 22, 84
 Wojteczak St. 93
 „Wojtek” zob. Dziegielewski Franciszek
 Wojtowicz Jerzy 82
 „Wola” zob. Godziewski Antoni
 Wolski Eugeniusz 24, 40, 52, 61, 65, 67, 84
 „Wołyniak” zob. Kulik Stanisław
 Woroch Alfons 106
 Woźniak Edward 99
 Woźniak Waław 26, 43, 91
 Woźnica Andrzej 37
 Woźnica Ludwik 26, 30, 32–38, 40, 47,
 50, 51, 56, 57, 66–68, 72, 74, 76, 77,
 79, 81, 84, 85
 Wójcicki Aleksander 110, 111
 Wójcik Jan 103
 Wójcik Kazimierz 22, 85
 Wójcik Michał 25, 60, 88, 89, 91, 96, 101,
 107
 Wójtowicz Andrzej 93, 98, 100, 102, 105,
 107, 108
 „Wrona” zob. Mazur Waław
 „Wróbel” zob. Greń Franciszek
 „Wróbel” zob. Jantcauskas Wiktoras
 Wróbel Ryszard 25
 Wróblewski Kazimierz 25
 Wróblewski Kazimierz „Kruk” 27, 28, 49,
 64
 Wudecki Tadeusz 43, 76
 Wypych Franciszek „Wilk” 50
 „Wyrwa” zob. Łoziński Jerzy
 Wyrzykowski Stefan „Zenon” 94
 Wysocki Stanisław 29
 Wysocki Tadeusz zob. Milwid Witold

 Zabiega Władysław 30, 69, 85
 Zabielski Bronisław „Mestwin” 31
 Zaborowski Jan 24
 Zabrowarny Jan „Haj” 24, 111
 „Zagończyk” zob. Selmanowicz Feliks
 Zagrodnik Edmund 27, 31, 39, 41, 43, 52,
 53, 58, 65, 70, 71, 80

 „Zajac” zob. Pączkowski Stefan
 Zajdel Jan 99
 Zajdler Władysław 76
 Zakrzewski Jan Stanisław zob. Kulik Sta-
 nisław
 Zakrzewski Stanisław zob. Starczewski
 Witold
 Zakrzewski Zygmunt 93
 Zaleski 28, 55, 57, 68, 72
 Zalewska Ina zob. Siedzik Danuta
 Zalewski Franciszek 30, 72, 81
 Zalewski Władysław 81
 Załęski Arnold 36, 44, 49, 50, 53, 61, 62,
 64, 67, 76, 77, 83, 85
 Zawichrowski Michał 39, 41, 52
 Zawilowski Edward 45
 „Zawisza” zob. Pałubicki Bolesław
 „Zawisza Czarny” zob. Horoszman Jan
 Zawisza Kazimierz 33, 35, 42, 45
 „Zbigniew Domal” zob. Piekarski Stanisław
 „Zbigniew Orkan-Ornatowski” zob. Pie-
 karski Stanisław
 Zborowski Jan 45, 55, 77
 Zdanowicz Władysław 57
 Zdrojewski Walerian 44, 53, 56, 78
 Zdybicki Leonard „Kruk” 95
 „Zenon” zob. Wyrzykowski Stefan
 Zedlewski Stanisław „Icek”, „Jop” 22, 85
 Zębala Henryk 31
 Zgorzelski Witold zob. Starczewski Witold
 Zieliński Tadeusz 92, 97, 104
 Zieliński Tadeusz 45
 Zieliński Władysław 48, 70
 Zielke Ottomar 15, 24, 107
 Ziemiakowski Zdzisław 31, 33–36, 38, 40,
 42, 47, 50, 57, 68, 72, 74, 75, 84
 Zimnicki Jan 30, 53, 54, 57, 72, 82
 Zimnowłocki Michał 111

 „Żbik” zob. Kloc Władysław
 „Żelazny” zob. Badocha Zdzisław
 „Żuraw” zob. Krawiś Franciszek

Indeks nazw miejscowych

- Aleksandrów Kujawski 39, 42, 49, 66
- Babiak 60
- Biała Podlaska 94
- Białogard 110, 111
- Białystok 11, 13
- Bielsk Podlaski 103
- Bodzanowo 60, 104
- Bogucice 27
- Bolumin 51
- Brodnica 56, 102
- Brudzeń Duży 41
- Brudzeń Mały 35
- Brwinów 95
- Brzeziny 100
- Bukowno 50
- Bukowo 102
- Bydgoszcz 7–9, 11–14, 19, 24–36, 38–40, 42–62, 64–85, 97, 103
- Canowo 80
- Chełm 94
- Chełmno 48, 56
- Chełmża 54
- Chojnice 45, 66, 69
- Chrapoń 74
- Czachorowo 33
- Czarlin 74
- Czarze 48
- Częstochowa 27, 31
- Czipoty 42
- Człuchów 111
- Czysta 108
- Dąbrowa 37
- Demptowo 106
- Dębionek 54
- Dębno 65
- Dniepropietrowsk 63
- Dobreniczki 93
- Dobrzyń nad Wisłą 35, 36, 41
- Drewno 31
- Dubno 102
- Duisburg 82, 104
- Dziegiarnia 52
- Dzisiaj 40
- Dziwnów 61
- Elbląg 86, 90
- Falaise 86
- Falkowice 86
- Fordon 33
- Garwolin 95, 98
- Gawłowo 73
- Gdańsk 7–9, 11–15, 18, 22, 24, 25, 54, 86–108
- Gdynia 12, 87, 88, 90, 93, 96, 97, 99, 100, 106, 107
- Głomsk 65
- Głuszczerwina 103
- Gniewino 105
- Gniezno 89
- Gołaczkowo 97
- Gowidlino 107
- Gozdowo 34
- Grabina 31
- Grabowo 111
- Grudziądz 32, 33, 37, 39, 40, 43–45, 50, 56, 59, 60, 74, 78, 82, 91
- Gruca 43
- Ława 91
- Inowrocław 31, 44, 67, 71
- Janowice 61, 62
- Jarocin 26, 67

Jawor 46, 59, 81
 Jeżowe 88
 Józefowo 52

 Kamień Pomorski 61
 Kamieńczyk 80
 Kamiona 94
 Kartuzy 98, 107
 Katowice (Stalinogród) 11, 13, 27
 Katyń 16
 Kazanice 30
 Kępno 110
 Kielce 11, 13, 30
 Klarysewo 80
 Klonia 69
 Kluczewo 106
 Kłodzko 84
 Kobylarnia 83
 Kocborowo 99
 Kokocko 56
 Koło 36, 61–63, 80
 Kołobrzeg 80
 Kołomyja 91
 Koneck 66
 Konin 36, 38, 42, 61–63, 90, 99
 Korwin 99
 Koszalin 7, 8, 11–14, 24, 25, 80, 108–111
 Kościerzyna 88
 Kościeszki 44
 Kowno 91
 Kozienice 87
 Kórników 29
 Kraków 11, 13, 59
 Kraszewo 48
 Krotoszyn 71
 Kruszów 85
 Krzemieniec 89
 Książki 32, 59
 Kwaśniów 60

 Legnica 83
 Lębork 87, 105
 Lidzbark Warmiński 48
 Lipno 27, 28, 33, 35, 36, 41, 42, 68, 85

 Liszkowo 66
 Lubaczów 93, 98
 Lubawa 30, 37, 38, 50, 56, 68, 74, 84, 85
 Lubichowo 58
 Lublin 11, 13, 97, 108, 109
 Lwów 30, 72

 Łęczycza 92
 Łomża 100, 101
 Łódź 11, 13, 85, 110
 Łubianka 96
 Łuniniec 56

 Matyldzin 69
 Mąkoszyn 63
 Miastko 86, 87
 Michalinów 98
 Mielnica Mała 38, 42
 Milewo 91
 Mińsk Mazowiecki 31
 Mirany 99
 Mława 57, 68, 72, 108
 Mogilno 31, 36, 39, 42, 44, 63, 67
 Monachium 55
 Morąg 91
 Mroczka 47

 Naclaw 109
 Nieszawa 36, 39, 42, 48, 49, 61–63, 80
 Nisko 88
 Nowa Wieś 71
 Nowa Wieś Wielka 47, 75
 Nowe Miasto Lubawskie 30, 37, 38, 40, 50, 68, 74, 84, 85
 Nowy Dwór 66
 Nowy Targ 51

 Okalewo 57, 68, 72
 Oleszno 27, 28
 Olkusz 50, 60
 Olsztyn 11, 13, 48, 77, 91
 Omule 68
 Opole 11, 13, 65
 Osędownice 92
 Osie 100

Osiećciny 49, 60
 Osowiec 50
 Ostromecko 51
 Otręba 37, 38, 56

 Papiernia 30, 68, 85
 Paterek 54
 Piastów 59
 Pińsk 29
 Piotrków Kujawski 60
 Piotrków Trybunalski 93
 Płock 34, 35, 41
 Płońsk 73
 Poddębce 54
 Popielewo 47
 Poznań 11, 13, 94, 106
 Pruszków 95
 Przemyśl 111
 Puck 107
 Puławy 26

 Raciny 72
 Raczyny 68
 Radziejów 72
 Radzymin Podlaski 108
 Radzyń 94
 Rawicz 37
 Romanowo 54
 Równe 111
 Rubinkowo 81
 Rybcza 89
 Rypin 57, 68, 73, 74
 Rzeżycza 42
 Rzeszotary 59
 Rzeszów 11, 13, 46

 Samostrzel 83
 Sępólno Krajeńskie 26, 27, 31, 37, 39, 41, 43,
 50, 52, 53, 58, 65, 66, 70, 71, 79, 80, 84
 Siemionki 64
 Sierpc 33, 74
 Sinogóra 57
 Sipiory 51
 Skarszewy 36
 Skierniewice 94

 Skrwilno 57
 Słupsk 13, 105, 108
 Solec Kujawski 27, 28
 Sompolno 36
 Sopot 95, 98, 101
 Spała 85
 Stalinogród zob. Katowice
 Stanisławczyk 111
 Starogard Gdański 58
 Staromieście 46
 Stężyca 95
 Straszewo 46
 Strupczewo 34, 35
 Strykowo 106
 Strzeszewo 87
 Sułkówek 48
 Surmacze 94
 Sypniewo 50
 Szamotuły 53, 106
 Szare 39
 Szatrapy 88
 Szczecin 11, 13, 49, 80, 81
 Szczecinek 13
 Sztum 15, 46, 99, 102, 107, 108
 Szubin 31, 40, 51, 67, 83
 Szynwałd 43

 Śmiłowo 53
 Świecie 59, 81, 100
 Świąciany 82

 Tarkowszczyzna 82
 Tczew 103
 Tomaszewo 90
 Toruń 30–32, 47, 55, 57, 59, 64, 68, 69, 73,
 76, 77, 81, 82, 96
 Trzemeszno 89
 Tuchola 26, 28, 45, 69, 82

 Wadkowice 99
 Wałbrzych 36
 Wałcz 13
 Wałdowo 81
 Warszawa 11, 13, 33, 50, 57–59, 64, 67, 75–
 79, 86, 90, 93, 98, 104, 105, 107, 109, 110

Wąbrzeźno 32, 46, 47, 59, 81
Wejherowo 88, 91, 92
Wiele 45
Wieluń 110
Wieruszów 110
Wilno 76, 77, 102, 103
Witrogoszcz 43, 70
Włocławek 36, 39, 42, 48, 49, 60–63, 80,
81, 97, 104
Wolica 58
Woziwoda 28
Wólka Szeleźna 87
Wrocław 11, 13, 99, 110
Wronki 32
Września 34
Wyrzysk 26, 27, 31, 39, 41, 43, 47, 50,
52–55, 58, 65, 66, 69–72, 80, 83, 84
Wysokotówek 67
Wyszatki 40
Zajączkowo 84
Zamarte 82
Zamościska 102
Zapędowo 69
Zgniłka 41
Zieleniec 15, 107
Zieleń 68
Zielona Góra 11, 13, 82
Zielonka 47, 75
Zieluń 72
Zimne Wody 28, 49, 64
Złotoryja 83
Złotów 65
Znaniewo 49
Zubrza 30
Żbiki 26
Żmijewo Kościelne 108
Żnin 31, 32
Żywiec 39

Ryszard Irgielski

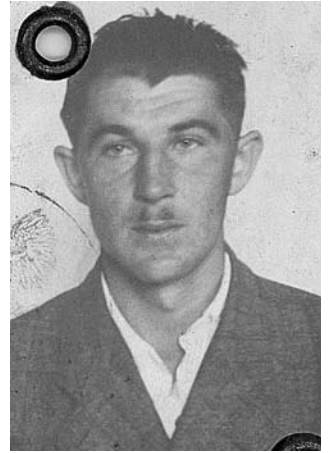
Witold Starzewski

Aleksander Fryczke

Jean (Jan) Bastard

Stefan Pączkowski

Feliks Salmanowicz

Tadeusz Derkowski

Tadeusz Mańkowski

Danuta Siedzik

167/1 168/4
~~166/7~~

PROTOKOŁ

wykonania wyroku śmierci.-

Gdańsk, dnia 26. 09. 1952 r.

Wojskowy Prokurator Rejonowy w Gdańsku Mgr. Szukał Jan, mjr.
w wykonaniu prawomocnego wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w
Gdańsku z dnia 27. kwietnia 1952 r. Nr. Sr. 9/112

i wobec nieskorzystania z prawa łaski przez Prezydenta R.P. na
zasadzie art. 314 i 315 K.W.P.R. zgłosił się do więzienia

w Sądzie i o godz. 18³⁰ w obecności :

1/ Naczelnika Więzienia J. Srozmowskiego

2/ Lekarza Toubenfligelskiego

3/ Duchownego

kt. za pośrednictwem D-... lutonu egzekucyjnego...
po odczytaniu sentencji wyroku Nr. 513/52
skazanemu Tarnowskiemu Bolesławowi s. Marii

i po stwierdzeniu prawomocności tego wyroku oraz oświadczeniu, że
Prezydent R.P. z prawa łaski nie skorzystał - powyższy wyrok wyko-

nał względem Tarnowskiego Bolesława s. Marii
urodz. dnia 8. 10. 1913.
przez rozstrzelanie.

Zgodnie z... 26. 09. 1952 r. 18³⁰ został stwierdzony
przez lekarza.

Prokurator... [Signature]

Naczelnik Więzienia... [Signature]

Duchowny...

Lekarz... [Signature]

D-ca Flutonu egz. [Signature]

Protokół wykonania wyroku śmierci na Bolesławie Tarnowskim

Protokół
wykonania wyroku śmierci

Polansk dnia 28 grudnia 1946r.

Obecni:

Prokurator: Sachski Wiktor mjr

Lekarz: Skawron Edward por

Dowódca plutonu egzekucyjnego: Majewski Stanisław por.

w obecności: Kapłan Kadziński Józef mjr

otwierdza, że w dniu dzisiejszym o godzinie 7¹⁰

wykonany został, w obecności podpisanych, po wyroku art. 314

§ 1 K.S.P.R. wyrok śmierci przez rozstrzelanie na

Erneście Henryku vel Krakowiec Antoszewskiemu

urodz. 27 sierpnia 1924 r. w Krakowie, pow. kosowicki

skazany wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Rejonowego w Gdańsku

z dnia 28 października 1946r. Nr. akt. P. 410/46

art. 1 § 2 i 3 pkt. 2 i 6 i 75, art. 259 k.k. i in.

na karę śmierci, odroczenie

którego Prezydent Krajowej Rady Narodowej z prawa łaski

nie skorzystał.

Zgon potwierdzony został przez lekarza.

Prokurator: Sachski

Lekarz: Dr. Skawron

Dowódca plut. egzek.

Obecni: M. Skawron

Protokół wykonania kary śmierci na Henryku Erneście